

Badanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu Samorządu Województwa Dolnośląskiego w ramach Pomocy Technicznej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020

EWALUACJA BIEŻĄCA KRYTERIÓW I SYSTEMU WYBORU PROJEKTÓW RPO WD 2014-2020 – RAPORT KOŃCOWY

Wykonawca:

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Rynku Pracy „S-to-S”

Badanie zrealizował zespół w składzie:

Irena Wolińska – kierownik zespołu

Ryszard Boguszewski

Marcin Dygoń

Adam Miller

Krzysztof Rogowski

Tomasz Klimczak

październik 2017

STRESZCZENIE

Celem badania była ocena systemu wyboru projektów, w tym kryteriów wyboru projektów dla RPO WD 2014-2020 pod kątem zapewnienia skutecznej i najbardziej efektywnej realizacji programu. Zakres badania obejmował dwa cele szczegółowe:

- Ewaluacja systemu oraz procesu wyboru i oceny projektów (poza kryteriami), tj. zasady i sposób realizacji naboru i oceny wniosków dotyczących przedkładanych projektów,
- Ewaluacja kryteriów wyboru projektów.

Badanie zrealizowano w okresie lipiec – październik 2017 r.

Ocena systemu oraz procesu wyboru i oceny projektów

Badanie pokazało, że głównym czynnikiem branym pod uwagę przy opracowywaniu harmonogramów naborów są **wskaźniki ram wykonania**, a także **dostępna alokacja**. W procesie planowania naborów brany jest także pod uwagę potencjał instytucji realizujących nabory, ale ma on stosunkowo małe znaczenie w porównaniu z podstawowym czynnikiem, zwłaszcza w kontekście opóźnionego startu wdrażania Programu i późniejszych opóźnień spowodowanych problemami z systemem informatycznym.

Ogłoszenia o konkursach zamieszczane są z wystarczającym wyprzedzeniem. To oznacza, że **czas, jaki mają wnioskodawcy na przygotowanie projektów jest wystarczający**. Stwierdzono natomiast **pewne ograniczenia w dostępie do informacji o naborach**, wynikające z **małej czytelności ogłoszeń**. Inne ograniczenie wiąże się z systemem przekierowań pomiędzy stronami poszczególnych instytucji, podczas gdy bardziej dogodny dla wnioskodawców jest dostęp do informacji bezpośrednio na portalu [Programu](#). Równie **trudne w odbiorze** – choć **kompletne i poprawne merytorycznie** – są **regulaminy konkursów i instrukcje** wypełniania wniosków o dofinansowanie. Dodatkowo dokumenty te nie są wystarczająco dopracowane pod względem formy (brak spisów treści itp.). Z punktu widzenia przejrzystości i bezstronności systemu oceny (co do której znaczna część wnioskodawców nie jest przekonana) w ocenie zespołu badawczego pożądanymi byłoby zamieszczanie wraz z regulaminem konkursu również wzorów kart oceny oraz regulaminu KOP.

Wyniki przeglądu stron WWW pokazują, że **strony nie są przyjazne użytkownikowi**, nie są intuicyjne. Posługują się **hermetycznym językiem**, wymagają znajomości trudnych pojęć i umiejętności poruszania się po gruncie zarezerwowanym dla specjalistów. Brakuje informacji kierowanych do poszczególnych grup potencjalnych wnioskodawców: np. o konkursach planowanych do ogłoszenia kierowanych do określonej grupy, o tym, na co zwracać uwagę w procesie aplikowania, jak przygotować się do realizacji projektu.

Generatory Wniosków Aplikacyjnych zarówno w ramach EFS, jak i w ramach EFRR oceniane są jako raczej przyjazne dla projektodawców (wskazano jedynie na drobne ich niedoskonałości).

Organizacja procesu oceny jest różna w poszczególnych instytucjach. Z punktu widzenia wnioskodawców problemem jest rozproszenie organizacyjne w Instytucji Zarządzającej, powodujące, że od momentu naboru do momentu zawarcia umowy wnioskiem zajmuje się kilka osób. Optymalne byłoby, aby **wnioskiem zajmowała się jedna osoba**. Za takim rozwiązaniem opowiadają się wnioskodawcy, a także niektórzy przedstawiciele IZ.

Instytucje systemu wdrażania mają możliwość skorzystania z **ekspertów** w procesie oceny wniosków (tylko DIP nie przewiduje korzystania ze wsparcia ekspertów). Kompetencje ekspertów oceniane są wyłącznie na podstawie dokumentów, podczas gdy w ocenie samych ekspertów i zespołu badawczego nie jest to wystarczające. Jednocześnie ze strony przedstawicieli instytucji powszechnie wyrażane są

krytyczne opinie o jakości pracy ekspertów. To skłania do sugestii, by kompetencje kandydatów ekspertów oceniać poprzez sporządzanie próbnych ocen. Niezbędne jest także bieżące weryfikowanie list ekspertów i usuwanie w nich osób, których praca oceniana jest negatywnie.

Z drugiej strony należy zadbać o to, by w przypadku powoływania w skład KOP do oceny merytorycznej pracowników instytucji, były to wyłącznie osoby, które mają kompetencje w dziedzinie, której dotyczy dany nabór.

Osoby oceniające wnioski są zobligowane do przejścia procedury **certyfikacji**, polegającej na ukończeniu szkoleń, dostępnych na platformie e-learningowej (udostępnionej przez IZ RPO WD 2014-2020 z zakresu RPO – dla EFRR i EFS oraz przez MR – z zakresu EFS). Osoby zainteresowane oceną zgodności ze strategią ZIT muszą uzyskać certyfikat z tego zakresu. Fakt uruchomienia szkolenia przez IZ RPO WD oceniany jest pozytywnie przez ekspertów, uważają jednak, że jakość tego szkolenia jest niska.

Czas na ocenę wniosków otrzymywanych w ramach poszczególnych naborów eksperci uważają za **wystarczający**. Za **niewystarczające** natomiast uważają otrzymywane **wynagrodzenie**. Z kolei z punktu widzenia wnioskodawców czas oceny projektów jest zdecydowanie zbyt długi. Na czas trwania ocen wpływają jednak (między innymi) działania zorientowane na wnioskodawcę, tj. możliwość **poprawy/uzupełnienia wniosku na etapie oceny formalnej**. Wnioskodawcy doceniają tę możliwość, ale zwracają uwagę na potrzebę poprawy komunikacji IOK z wnioskodawcami na tym etapie.

W przypadku EFS na czas oceny istotnie wpływają **negocjacje**, oceniane jednak jako pożyteczne, umożliwiające wyjaśnienie ewentualnych wątpliwości oraz zwiększające szanse na uzyskanie dofinansowania i przyczyniające się do dopracowania wniosku o dofinansowanie.

Komentując warunki pracy ekspertów i pracowników oceniających projekty należy wspomnieć **o dobrym wsparciu, jakie w ramach EFS stwarza system informatyczny SOWA**, zliczający punkty z dwóch kart ocen, wskazujący na błędy w kartach, wypełniający część nagłówkową karty i dający przewodniczącemu możliwość podglądu w stan ocen. Takiego rozwiązania nie ma w SNOW.

Poważnym problemem jest stosunkowo **niski poziom przekonania respondentów co do obiektywizmu oceny projektów** – znacząca liczba wnioskodawców i beneficjentów uważa, że „to, czy dany projekt zostanie oceniony pozytywnie w dużym stopniu zależy od subiektywnej oceny ekspertów oceniających”, przy czym częściej takie opinie formułują wnioskodawcy w ramach EFS. Podobnie duża liczba wnioskodawców i beneficjentów uważa, że „nawet słaby projekt pod względem merytorycznym, ale dobrze przygotowany od strony formalnej (dobrze wypełniony wniosek) może uzyskać dofinansowanie”. Te opinie wskazują, że **system wyboru nie chroni przed wyborem słabych merytorycznie projektów**.

System wyboru projektów zbyt słabo stymuluje do **zapewniania realnej komplementarności**. Można stwierdzić, że w ramach RPO WD 2014-2020 **niewystarczająco wykorzystuje się potencjał wynikający z dwufunduszowości programu**. W pewnym stopniu kwestie te są akcentowane w ramach naborów współrealizowanych przez ZIT (w osi 10). W ocenie zespołu badawczego warto wziąć pod uwagę doświadczenia tych województw, które korzystają z formuły **projektów zintegrowanych**.

Ocena kryteriów wyboru projektów

Proces wypracowywania i uzgadniania kryteriów w ramach RPO WD 2014-2020 ma charakter bardzo **transparentny i uspołeczniony**, na co wskazują wszyscy rozmówcy reprezentujący Komitet.

Podkreśla się duże zaangażowanie większości członków KM w ten proces, aczkolwiek jednocześnie zwraca się uwagę na stosunkowo małą aktywność środowisk reprezentowanych w Komitecie. Partnerzy społeczni podkreślają otwartość przedstawicieli IZ na komentarze i pomysły – większą w przypadku EFRR, mniejszą w przypadku EFS, co jest wynikiem nadmiernych obostrzeń nakładanych w ramach EFS Wytycznymi MR.

System kryteriów stanowi spójną i logiczną koncepcję, kryteria są ukierunkowane na wybór projektów przyczyniających się do celów Programu i założeń określonych w Ramach Wykonania. Można stwierdzić, że niekiedy to ukierunkowanie wskaźnikowe ma wręcz zbyt duże znaczenie. W efekcie na dalszy plan schodzi kwestia jakości wsparcia, trzeba bowiem mieć na uwadze, że wysokie wartości wskaźników nie zawsze oznaczają wysoką jakość.

System kryteriów nie dopuszcza do realizacji projektów niezgodnych z celami Programu, choć może dopuścić projekty słabe, co jest skutkiem nadużywania kryteriów wskaźnikowych (udział w osiągnięciu wskaźnika programowego czy obniżony wkład własny w przypadku EFRR, kryteria dostępu i premiujące w przypadku EFS).

Silnie sparametryzowana ocena w ramach EFRR sprawia, że niemal bez znaczenia jest rzetelna wiedza ekspercka. Potencjalnie odwrotna sytuacja jest w ramach EFS, gdzie decydujące znacznie powinna mieć ocena ekspercka, jednak znacząco ograniczono ją licznymi dodatkowymi kryteriami. W efekcie eksperci bardziej oceniają poprawność wypełnienia wniosku niż atrakcyjność koncepcji projektowej. Odważne rozwiązanie na tle podejść „funduszowych” zawierają koncepcje oceny zgodności ze Strategią ZIT, w których relatywnie duża pula punktów przyznawana jest ekspercko w ramach kryterium „minimalizacja problemu wiodącego”.

Dobrym rozwiązaniem jest **ocena wpływu projektów na realizację Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020**, stosowana w województwie dolnośląskim już w poprzedniej perspektywie. Jednak ulegając presji na parametryzację kryteriów nieco nadmiernie skupia się ponownie na udziale projektu w osiągnięciu wskaźników i temu podobnych kwestiach, nie pozostawiając miejsca na spojrzenie „z góry” na mapę projektów i dokonanie wyboru projektu w największym stopniu zapełniającego luki – co nie jest możliwe przy metodzie wskaźnikowej. Wręcz przeciwnie – ocena sparametryzowana może zwiększyć szanse projektu realizowanego na obszarze/w zakresie już mocno obsadzonym przez inne projekty. **Ocena strategiczna nie jest stosowana w EFS**, choć jest to możliwe. Jednak także w tym przypadku przewidziane kryteria nie dają możliwości dokonania faktycznego wyboru strategicznego. Być może jednak zastosowanie oceny strategicznej w konkursach, w których w poprzednich naborach w wyniku zastosowania terytorialnych kryteriów premiujących (dotyczy Działania 8.2, 8.3, 10.3) stanowiłoby właściwe rozwiązanie.

Ogólnie rzecz ujmując **system kryteriów w ramach EFRR jest spójny i logiczny**. Nie stwierdzono brakujących kryteriów. Zidentyfikowano natomiast **kryteria zbędne**, których spełnienie nie wpływa na jakość interwencji, wpływa natomiast na zwiększenie obciążeń wnioskodawców. Kryteria te sprawiają bowiem wnioskodawcom najwięcej problemów i stają się jednym z głównych powodów poszukiwania wsparcia ze strony firm doradczych. Dotyczy to takich kryteriów, jak:

- wpływ na przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego,
- ponadregionalny charakter projektu,
- partnerstwo,

a także zgodność z otoczeniem prawnym.

W części działań usunięcia lub przynajmniej przeformułowania wymaga kryterium komplementarności.

Ukierunkowanie na **innowacyjność** ma miejsce wyłącznie w działaniach temu służących, co pozwala na unikanie dowodzenia innowacyjności w standardowych formach wsparcia.

W systemie kryteriów uwzględnione są zasady odnoszące się do polityk horyzontalnych – zasady równości kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji i zrównoważonego rozwoju. Poszczególnym zasadom dedykowane jest odrębne kryterium. Spełnienie zasad stanowi dla wnioskodawców duży problem i traktowane jest jako zbędne obciążenie na etapie aplikowania – wnioskodawcy nie rozumieją, dlaczego i jak mają je spełniać. Za niewystarczające więc należy uznać prowadzone w tym obszarze działania edukacyjne i informacyjne wyjaśniające istotę obu zasad.

Definicje kryteriów charakteryzuje ogólnie wysoka jakość, choć należy zwracać uwagę na zamieszczanie w każdym przypadku precyzyjnego objaśnienia o sposobie weryfikacji spełniania kryterium. System wag jest logiczny i adekwatny do celów interwencji.

System kryteriów **oceny projektów w ramach EFS jest zbyt rozbudowany**, zawiera zbyt wiele kryteriów ingerujących w zakres projektów, ograniczających wnioskodawcę, nie przyczyniających się przy tym do lepszej jakości interwencji i nie zachęcających do kreatywności i innowacyjności (dotyczy to części kryteriów dostępu i premiujących).

Zidentyfikowano szereg zbędnych kryteriów:

- zgodności z prawem,
- biura projektu,
- formy wsparcia (stanowiące o obowiązku stosowania określonych form wsparcia),
- grupy docelowej (stanowiące o obowiązku stosowania pewnych priorytetów w ramach rekrutacji),
- formy wsparcia (nazywane też komplementarności), dotyczące stosowania rozwiązań wypracowanych w ramach projektów innowacyjnych,
- współpracy z OPS/PCPR i OWES.

Część z wymienionych wyżej kryteriów mogłaby zostać włączona do treści końcowych oświadczeń w ramach wniosku o dofinansowanie.

Za zbędne uznano także szereg kryteriów premiujących, w tym zwłaszcza odnoszące się do współpracy z podmiotem objętym Strategią Rozwoju Polski Zachodniej i partnerstwa.

Kryteria premiujące odnoszące się do obszaru realizacji projektu pokazały już swoją szkodliwość, tym bardziej więc nie powinny być już stosowane. W ich miejsce proponuje się prowadzenie naborów w ramach niewielkich alokacji lub stosowanie oceny strategicznej.

Zasady horyzontalne w ramach EFS są weryfikowane poprzez zestaw kryteriów, rozbudowany zwłaszcza w przypadku równości szans kobiet i mężczyzn. Okazuje się, że mimo iż te zasady w ramach EFS są stosowane już poczynając od 2004 roku, to nadal część wnioskodawców ma problemy z ich rozumieniem i spełnieniem.

Kryteria sformułowane są w sposób zrozumiały. W części brakuje jednak precyzyjnych wskazówek, w jaki sposób weryfikowane będzie ich spełnienie.

Przebudowy wymaga system wag tak, by o wyborze projektu decydowała trafność zaplanowanej interwencji w kontekście specyfiki grupy docelowej. Wszystkie pozostałe elementy powinny być podporządkowane tym kryteriom.

W wyniku badania sformułowano szereg **rekomedacji**:

1. Niezbędne jest wprowadzenie zmian w systemie informowania tak, by wnioskodawcy mieli lepszy dostęp do niezbędnych w celu przygotowania aplikacji informacji i by mieli większą świadomość procesów wiążących się z naborem i wyborem projektów;
2. Konieczna jest intensyfikacja prac nad poprawą funkcjonalności systemów informatycznych wspierających proces naboru i oceny wniosków;
3. Zalecono podjęcie szeregu działań mających na celu minimalizację czynników zakłócających sprawność systemu wyboru projektów;
4. Pożądane jest wprowadzenie praktyki naborów projektów zintegrowanych (o ile będą jeszcze środki w ramach EFRR);
5. Należy rozważyć usunięcie zidentyfikowanych jako zbędne kryteria w ramach EFRR, których spełnienie nie wpływa na jakość interwencji, wpływa natomiast na zwiększenie obciążeń wnioskodawców;
6. Analogicznie należy rozważyć usunięcie wskazanych jako zbędne kryteriów w ramach EFS, gdzie system kryteriów oceny projektów zbyt rozbudowany, zawiera zbyt wiele kryteriów ingerujących w zakres projektów, ograniczających wnioskodawcę, a nie przyczyniających się do lepszej jakości interwencji i nie zachęcających do kreatywności i innowacyjności (dotyczy to części kryteriów dostępu i premiujących);
7. Należy przebudować system wag w ramach EFS, gdzie decydujące znacznie powinna mieć ocena ekspercka, która została silnie ograniczona licznymi dodatkowymi kryteriami. W efekcie eksperci bardziej oceniają poprawność wypełnienia wniosku niż atrakcyjność koncepcji projektowej;
8. Ze względu na to, że spełnienie zasad horyzontalnych stanowi dla wnioskodawców duży problem i traktowane jest jako zbędne obciążenie na etapie aplikowania niezbędne jest prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych wyjaśniających istotę obu zasad;
9. Konieczne jest uzupełnienie definicji kryteriów wszędzie tam, gdzie brakuje precyzyjnych wskazówek, w jaki sposób weryfikowane będzie ich spełnienie (dotyczy obu funduszy);
10. Ze względu na zbyt silne niekiedy ukierunkowanie systemu kryteriów na spełnianie Ram Wykonania (do przeglądu śródkresowego) na dalszy plan odsuwana jest jakość wsparcia – na obecnym etapie osiągania wskaźników możliwe jest zmniejszenie znaczenia kryteriów odnoszących się do wartości wskaźników programowych.

Wskazano także rekomendację, adresowaną do Ministerstwa Rozwoju, odnoszącą się do potrzeby zmian zapisów Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.

SUMMARY

The objective of the assignment was to assess the system for projects selection, including project selection criteria, used in the Regional Operational Programme for Dolnośląskie Voivodship 2014-2020, from the point of view of guaranteeing the effective and most efficient implementation of the programme. The scope of the assignment involved two specific objectives:

- Evaluation of the system and process for the selection and assessment of projects (criteria not included), i.e. rules and implementation practice in the calls for proposals and project proposal selection,
- Evaluation of the project selection criteria.

The assignment was implemented in the period July - October 2017.

Evaluation of the system and process for project selection and assessment

The evaluation has shown, that the main factors taken into consideration in the development of timetables for calls for proposals were **performance framework indicators of achievement**, and also the **available allocation**. In the calls for proposals planning process the institutional capacity of the units implementing the calls are also considered, but this has a relatively minor impact as compared to the main factor, especially in the context of the delayed start to the Programme and the further delays resulting from the problems encountered with the IT system.

Public announcements about the calls are made with appropriate timing. This means that **the applicants have enough time to develop their project proposals. Access to information** about the calls has been **to a degree restricted**, in view of the **low intelligibility of the announcements**. Another identified barrier is related to the system of gateways between the websites of the particular institutions, while access to information directly on the [Programme](#) website is more appropriate for the applicants. Equally **difficult to comprehend** - though **fully complete and correct** - are the **regulations** governing the calls and **instructions** for filling in the applications for project co-financing. Furthermore these documents have not been fully developed in terms of their form (for example tables of content are missing). From the point of view of the transparency and objectivity of the assessment system (which are held in doubt by a significant portion of the applicants) and in the opinion of the evaluation team it would be beneficial to publish the assessment template and rules for proceedings of the project assessment committee alongside the calls' regulations.

A review of the websites shows, that they are **not user friendly** nor intuitive. Characterised by **hermetic language**, they require knowledge of complex concepts and skills in navigating areas reserved for specialists. They lack information targeted at specific groups of potential applicants, for example about planned calls devoted to specific groups; what to look out for during the application process; how to prepare for project implementation.

The Generators of Applications both in ESF and ERDF are assessed as rather user friendly (only minor issues have been identified).

The organization of the project application assessment process differs among institutions. From the point of view of the applicants an issue lies in the dispersed organization of the process within the Managing Authority, which means that from the moment of the call for proposals to the stage of contracting the application is handled by a number of staff. The best solution would be that the

application would be handled by one member of staff. Such a solution is preferred by applicants, and by some representatives of the Managing Authority.

Implementing institutions can use external **experts** in the process of evaluating applications (only the Intermediary Body does not foresee the support of experts). Experts' capabilities are assessed solely on the basis of presented documents, while in the opinion of the experts themselves and of the assignment team, this is not appropriate. At the same time representatives of the institutions involved widely hold critical opinions about the quality of the work of experts. This leads to suggest, that capabilities of candidates for the roles of experts should be assessed based on trial project proposal evaluations. It is also an imperative to verify lists of experts on an ongoing basis, eliminating from the lists experts whose work has been assessed as unacceptable.

At the same time it is important to make sure, that in cases in which staff members of the institution involved are nominated to participate in the work of the project evaluation committee, they are competent in the field covered by the specific call for proposals.

Individuals who are involved in applications' evaluation are obliged to undergo a **certification** procedure, involving training through the e-learning platforms (for ERDF and ESF within the ROP provided by the Managing Authority of the ROP Dolnośląskie Voivodship 2014-2020; and for ESF provided by the Ministry for Development). Those interested in evaluating alignment with the strategy of Integrated Territorial Investments need to acquire certification in that field. The fact that the training is being provided by the ROP Dolnośląskie Managing Authority has been assessed positively by the experts, however they are of the opinion that the quality of the training is poor.

The time available for the evaluation of applications within specific calls for proposals is seen by experts as **appropriate**. As **inappropriate** they view the level of the received **remuneration**. From the point of view of applicants the time taken for the evaluation of applications is seen as significantly too long. However this is a result, among others, of actions oriented towards the needs of applicants, i.e. the possibility to **improve/correct the application at the formal assessment stage**. Applicants value this possibility, but point to the need to improve communications with the institution implementing the call at this stage.

In the case of ESF projects the time taken up for the evaluation stage is significantly influenced by the **negotiations**, which however are viewed as beneficial, allowing the opportunity for clarifications and increasing the chances for receiving co-financing, being conducive to the better development of the application.

When commenting on the conditions under which experts and staff evaluate project applications it is necessary to note **the positive impact of the SOWA IT system for evaluating applications**, which calculates points from two assessment cards, pinpoints errors, fills in the heading section, and allows the chairperson to preview work in progress. Such a solution is not available within the SNOW (system for applying and evaluating proposals) system.

A serious issue has been identified in that respondents have **a low level of trust towards the objectivity of the projects' evaluation** - a significant number of applicants and beneficiaries are of the opinion, that "whether a project will be evaluated positively depends to a large degree on the subjective opinion of the experts doing the assessment", with ESF applicants holding this view more often. A similar large number of applicants and beneficiaries are of the opinion, that "even a weak project in terms of content, but well prepared in the formal sense (well filled in application template) can receive co-financing". These opinions point to the fact, that the **selection system does not safeguard against the selection of poor projects**.

The system for project selection does not adequately **ensure real complementarity**. It can be stated, that Dolnośląskie Voivodship ROP 2014-2020 **does not take appropriate advantage of the**

potential lying in its two-funding source nature. To some degree this issue is addressed within the calls for proposals co-implemented by the Integrated Territorial Investments (within axis 10). In the opinion of the assignment team it is worthwhile to consider the experiences of those voivodships, which are using the **integrated projects** format.

Evaluation of the project selection criteria

The process for developing and agreeing the selection criteria within Dolnośląskie Voivodship ROP 2014-2020 is very **transparent and socially inclusive**, which has been pointed out by all respondents representing the Monitoring Committee. They underline the high level of engagement from the majority of MC members, however at the same time the relatively low level of activity of the wider stakeholder groups represented there. Social partners emphasise the openness of Managing Authority representatives towards comments and ideas - higher with respect to ERDF, lower with respect to ESF, which is a result of the unnecessary limitations introduced within ESF through Ministry for Development Guidelines.

The system of criteria used creates a coherent and logical paradigm, the criteria target the selection of projects which will support the attainment of Programme objectives and Performance Framework assumptions. It can be stated, that sometimes this focus on attaining the indicators of achievement may even be too strong. As a result the issue of the quality of the supports is somewhat lost, as it should be noted that high levels of indicator achievement does not always correspond with high levels of quality.

The system of criteria does not allow for the implementation of projects incompatible with the Programme objectives, though it may allow for weak projects, which is a result of the over-use of indicator based criteria (in the case of ERDF - share in the attainment of the programme level indicator or lower level of own co-financing; in the case of ESF - eligibility and bonus criteria).

The strong parametrization of evaluation within ERDF means, that sound expert knowledge is almost not necessary. Potentially the opposite situation should exist within ESF, where the decisive role should be played by the expert input to the evaluation, however this has been significantly watered down with numerous additional criteria. As a result experts are involved more in the assessment of the correctness of the filling in of the application, rather of the attractiveness of the project's ideas. As compared to these "fund" related approaches bold solutions have been included in the approach towards assessing conformity with the Integrated Territorial Investments Strategy, where a relatively large proportion of points are allocated towards the expertise base assessment of the criterion "minimization of core issue".

A good solution used in Dolnośląskie Voivodship already during the previous financial perspective is the **assessment of the impact of projects' on the implementation of the Dolnośląskie Voivodship Development Strategy 2020**. However in response to the criteria parametrization pressure once again there is too much emphasis on the contribution of the project towards the attainment of higher lever indicators of achievement and similar issues, without leaving the scope for a "birds-eye view" of the map of projects, and selecting projects with the best gap-filling potential - which is not possible with a indicator based approach. On the contrary - parametrized assessments may increase the chances of projects implemented in a location/scope which has already been covered by other projects. **Strategic assessment is not used in ESF**, though this is possible. But in this case as well the envisaged criteria do not allow for a truly strategic selection. It may be that the use of strategic assessment in those calls for proposals, which previously as a result of the use of territorial bonus criteria (Activities 8.2., 8.3. 10.3) would be an appropriate solution.

In general **the system of criteria used within ERDF is coherent and logical**. The assignment did not identify any missing criteria. It did however identify **superfluous criteria**, which did not

improve the quality of the intervention, but which did increase the burden on the side of the applicants. These criteria were the most problematic for the applicants and constituted one of the main reasons for seeking support from external advisors. This refers to such criteria, as:

- impact on reinstating and embedding spatial order,
- transregional character of the project,
- partnership,

and also alignment with the regulatory environment.

In some activities the criterion of complementarity should be removed or at least reformulated.

Focus on **innovation** is required only within dedicated activities, which means that innovativeness does not need to be proven within the standard support forms.

The system of criteria encompasses principles stemming from horizontal policies - gender equality, nondiscrimination and sustainable development. Each principle is linked to a dedicated criterion. Meeting these principles is a major issue for applicants and is perceived by them as an unnecessary burden at the application stage - project promoters do not understand why and how they should be meeting these requirements. This leads to the conclusion, that the educational and information provision activities explaining the essence of these principles, are inadequate.

Criteria definitions are of high quality, though it is important to include in all cases of precise explanations about how meeting the criteria will be verified. The weighting system for the criteria is logical and appropriate with regards to the objectives of the interventions.

The system of criteria for **evaluating project proposals within EFS is too complex**, includes too many criteria which impact negatively on the scope of project proposals, limit applicants, and at the same time which do not improve the quality of the intervention and do not support creativity and innovation (this refers to a number of the eligibility and bonus criteria).

The following unnecessary criteria have been identified:

- conformity with regulations,
- project offices,
- forms of assistance (those regulating the requirement to use specific forms of assistance),
- target groups (those regulating the requirement to use specified prioritization in recruitment),
- forms of assistance (also called complementarity), applying to the use of solutions developed within innovative projects,
- cooperation with Social Welfare Centres/Powiat Family Support Centres and Centres for Support to the Social Economy.

A number of these criteria could be incorporated into the text of the sworn statements within the end section of the application for co-financing.

A number of bonus criteria have also been assessed as unnecessary, including especially those involving cooperation with entities included in the Strategy for Development of Western Poland and partnerships.

Those bonus criteria which were related to the location of projects' implementation have already shown to be detrimental, all the more so they should not be used. The proposal is to replace them with calls for proposals with small allocations or with the use of strategic assessments.

Horizontal principles within ESF are verified through a set of criteria, well developed especially with respect to gender equality. It has turned out that even though these principles are used in ESF since 2004 some applicants still encounter problems in understanding them and meeting their requirements.

Criteria are formulated intelligibly. In some cases they lack precise indications on how their attainment will be verified.

The weighting system requires reconstruction, so that project selection will be based on the relevance of the planned intervention within the context of the specifics of the target group. All other elements should be subordinated to those criteria.

As a result of the assignment the following **recommendations** have been identified:

1. It is necessary to introduce changes in the information provision system so that applicants have better access to the information required when preparing the application, and so that they are more aware of the processes involved in project application and selection;
2. Intensification of efforts leading to improved functionality of the IT systems supporting application and selection processes is needed;
3. A number of activities have been recommended leading to the minimization of factors impeding on the efficiency of the project selection system;
4. It is recommended that calls for proposals are announced for integrated projects (if resources under ERDF will still be made available);
5. Consideration should be given to eliminating ERDF criteria identified as superfluous, whose attainment does not positively impact the quality of the intervention, but increases the burden on the side of the applicants;
6. In a similar way consideration should be given to the elimination of ESF criteria identified as superfluous, in those cases where the criteria system is overly complex, includes too many criteria which impact negatively on the scope of project proposals, limit applicants, and at the same time which do not improve the quality of the intervention and do not support creativity and innovation (this refers to a number of the eligibility and bonus criteria);
7. The weighting system for ESF requires reconstruction, where the decisive role should be played by the experts' assessment, currently strongly limited by numerous additional criteria. As a result experts assess whether the application form has been correctly filled in, rather than the attractiveness of the project proposal;
8. In view of the fact, that applicants perceive the fulfillment of the horizontal principles as a major issue and unnecessary burden at the application stage, it is crucial that educational and information activities explaining the importance of both principles are introduced;
9. Definitions of criteria need to be supplemented in those cases, where there is a lack of precise indications on how their attainment will be verified (involves both funds);
10. In view of the sometimes too strong focus of the system of criteria on attaining the Performance Framework indicators (up to the mid-term review) the issue of the quality of the supports is relegated to second place - at this stage of attainment of the indicators it is possible to decrease the importance of the criteria related to the volume of the programme level indicators of achievement.

A further recommendation is made, addressed to the Ministry of Development, related to the need to change the existing Guidelines in the area of social inclusion and fighting poverty with the use of resources from the European Social Fund and European Regional Development Fund for 2014-2020.

Spis treści

Streszczenie	0
Summary	0
Spis treści	0
1. Opis koncepcji badania	2
2. Wyniki badania	8
2.1. Ocena systemu oraz procesu wyboru i oceny projektów	8
2.1.1. Planowanie, ogłaszanie i prowadzenie naborów	12
2.1.2. Organizacja oceny wniosków	25
2.2. Ocena kryteriów wyboru projektów	36
2.2.1. Tworzenie kryteriów	36
2.2.2. Spójność kryteriów z założonymi celami	37
2.2.3. Kryteria wyboru projektów w ramach EFRR	41
2.2.4. Kryteria wyboru projektów w ramach EFS	49
3. Rekomendacje	57
4. Załączniki	64
4.1. Ocena stron www	64
4.2. Przykład możliwości upraszczania ogłoszeń o konkursach	68
5. Aneks - metodologia badania	76
6. Aneks - narzędzia badawcze	80
Spis tabel	91
Spis rysunków	91

WYKAZ SKRÓTÓW I SŁOWNIK POJĘĆ

CATI	<i>Computer-assisted telephone interview</i> –wspierany komputerowo wywiad telefoniczny
CAWI	<i>Computer-assisted web interview</i> – wspierany komputerowo wywiad internetowy
DIP	Dolnośląska Instytucja Pośrednicząca
DWUP	Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
IDI	Indywidualny Wywiad Pogłębiony
IOK	Instytucja Organizująca Konkurs
IT	Technologie informacyjne
IP	Instytucja Pośrednicząca
IZ	Instytucja Zarządzająca
KM	Komitet Monitorujący
KOP	Komisja Oceny Projektów
MR	Ministerstwo Rozwoju
RPO WD 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020
SOWA	System Oceny Wniosków Aplikacyjnych
SNOW	System Naborów i Obsługi Wniosków
SZOOP	Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne
ZIT AJ	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Aglomeracji Jeleniogórskiej
ZIT AW	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Aglomeracji Wałbrzyskiej
ZIT WrOF	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego

1. OPIS KONCEPCJI BADANIA

Celem badania była ocena systemu wyboru projektów, w tym kryteriów wyboru projektów dla RPO WD 2014-2020 pod kątem zapewnienia skutecznej i najbardziej efektywnej realizacji programu.

Zakres badania obejmował dwa cele szczegółowe:

Cel szczegółowy 1. Ewaluacja kryteriów wyboru projektów

Ocena obejmowała następujące obszary:

- Sposób formułowania kryteriów wyboru projektów i ich definicje.

W ramach niniejszego obszaru ocenie poddane zostały m.in. następujące zagadnienia szczegółowe dot. kryteriów wyboru projektów:

- obiektywność;
- mierzalność (weryfikowalność);
- jednoznaczność i precyzyjność;
- poprawność merytoryczna;
- spójność wewnętrzna w ramach poszczególnych konkursów.

- Skuteczność systemu kryteriów wyboru projektów, tj. zdolność do wyboru projektów optymalnych z punktu widzenia logiki interwencji i celów programu operacyjnego oraz założeń sformułowanych na potrzeby systemu ram wykonania.

W ramach niniejszego obszaru analizie i ocenie poddane zostały m.in. następujące zagadnienia szczegółowe:

- spójność kryteriów z założonymi celami działania (w przypadku konkursów ogłaszanych z udziałem ZIT i horyzontalnych - poddziałania) i programu operacyjnego (w tym wskaźnikami realizacji, celami pośrednimi, końcowymi oraz kluczowymi etapami wdrażania uwzględnionymi w ramach wykonania);
 - adekwatność znaczenia (wagi) przypisanego danemu kryterium z punktu widzenia celów działania (w przypadku konkursów ogłaszanych z udziałem ZIT i horyzontalnych - poddziałania) i programu operacyjnego (w tym założeń ram wykonania);
 - istotność kryteriów (m.in. identyfikacja kryteriów pominiętych a istotnych z punktu widzenia celów działania (w przypadku konkursów ogłaszanych z udziałem ZIT i horyzontalnych - poddziałania) i programu, w tym założeń ram wykonania i/lub eliminacja kryteriów nieistotnych);
 - zdolność kryteriów do wpływania na realną jakość przedkładanych projektów;
- zdolność kryteriów do wyboru projektów innowacyjnych;
- zagrożenie dyskryminacji określonych grup potencjalnych beneficjentów oraz grup docelowych;

- spójność z zasadami realizacji polityk horyzontalnych;
- sprawność tworzenia/konsultacji kryteriów wyboru projektów.

Cel szczegółowy 2. Ewaluacja systemu oraz procesu wyboru i oceny projektów (poza kryteriami), tj. zasady i sposób realizacji naboru i oceny wniosków dotyczących przedkładanych projektów

Ocena systemu oraz procesu oceny i wyboru projektów dotyczyła następujących zagadnień:

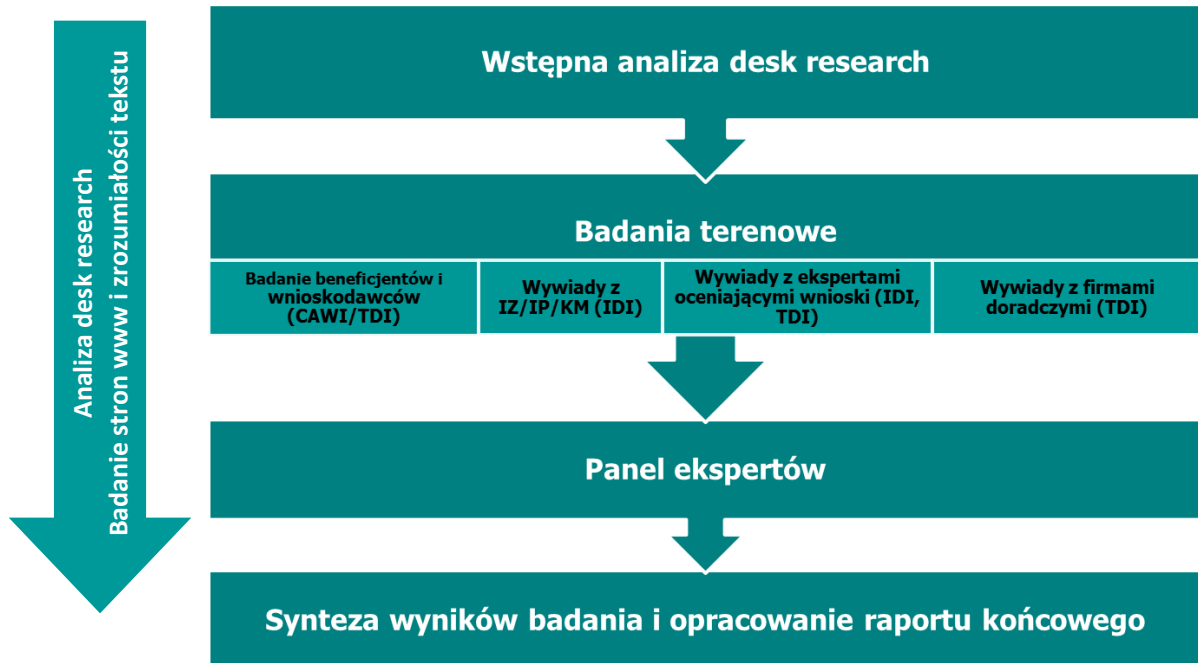
- wpływ regulacji prawnych, dokumentów oraz czynników zewnętrznych niezależnych od Instytucji Zarządzającej na realizację celów działań i programu operacyjnego (w tym wskaźników realizacji (produktu, postępu finansowego) oraz kluczowych etapów wdrażania uwzględnionych w ramach wykonania), realizacji zasady n+3, potrzeb i możliwości potencjalnych wnioskodawców, cech projektów, a także potencjału instytucjonalnego instytucji dokonujących oceny i wyboru (rozplanowanie w czasie oraz podział środków);
- transparentność i bezstronność systemu oceny i wyboru projektów;
- sposób organizacji i sprawność realizacji procesu wyboru projektów w kontekście celów działań i programu operacyjnego:
 - o ogłoszenie naboru: dostępność informacji, czytelność i poprawność merytoryczna dokumentacji konkursowej, trafność zakresu i treści regulaminów konkursów w kontekście celów działań i programu, zakres wymaganych dokumentów;
 - o nabór wniosków: czas na składanie wniosków, potencjał administracyjny instytucji dokonujących naboru;
 - o ocena i wybór projektów: potencjał administracyjny i ekspercki, czas oceny, metody oceny, rekrutacja i system motywacyjny ekspertów dokonujących oceny, proces zatwierdzania wyników;
- zdolność systemu do wyboru projektów innowacyjnych;
- zdolność systemu do zapewnienia odpowiedniego poziomu komplementarności projektów;
- funkcjonalność systemów informatycznych wspierających proces wyboru projektów;
- identyfikacja barier w funkcjonowaniu systemu wyboru projektów oraz ewentualnych usprawnień.

Zakres czasowy badania obejmował okres od zatwierdzenia RPO WD 2014-2020 (18 grudnia 2014 r.), do momentu zakończenia badania.

Zakres podmiotowy obejmował beneficjentów RPO WD 2014-2020, wnioskodawców, którzy ubiegali się o dofinansowanie projektów w ramach działań RPO WD 2014-2020, członków KM RPO WD 2014-2020, przedstawicieli instytucji zaangażowanych w realizację RPO WD 2014-2020 oraz ekspertów oceniających wnioski o dofinansowanie projektów.

Ogólne podejście badawcze pokazano na poniższym schemacie¹:

Rysunek 1. Schemat badania

Źródło: Opracowanie własne

Koncepcja badania oparta została na **dwóch fundamentach**:

- Analizie wykorzystującej podejście **ewaluacji opartej na teorii**, wykorzystując model logiczny interwencji publicznej oraz
- **Analizie systemowej**.

Ewaluacja oparta na teorii

Interwencja ma za zadanie spowodować **zmiany**. **Logika interwencji** może być wyrażona opisowo w następujący sposób: interwencja, poprzez alokowanie środków finansowych (*nakłady*) i realizację zaplanowanych działań (*działania*) wytworzy zaplanowane produkty (*produkty*) za pomocą których osiągnięte zostaną oczekiwane zmiany (*efekty*) społeczno-ekonomiczne². Efekty te odpowiadają na zidentyfikowane wcześniej potrzeby (*przesłanki*). Narzędzi do wyjaśnienia mechanizmu zmian dostarcza podejście **ewaluacji bazującej na teorii**³ (*theory-based evaluation*), która opisuje logikę interwencji w kategoriach związków przyczynowo-skutkowych za pomocą trzech teorii: teorii bazowej, teorii wdrażania i teorii zmiany.

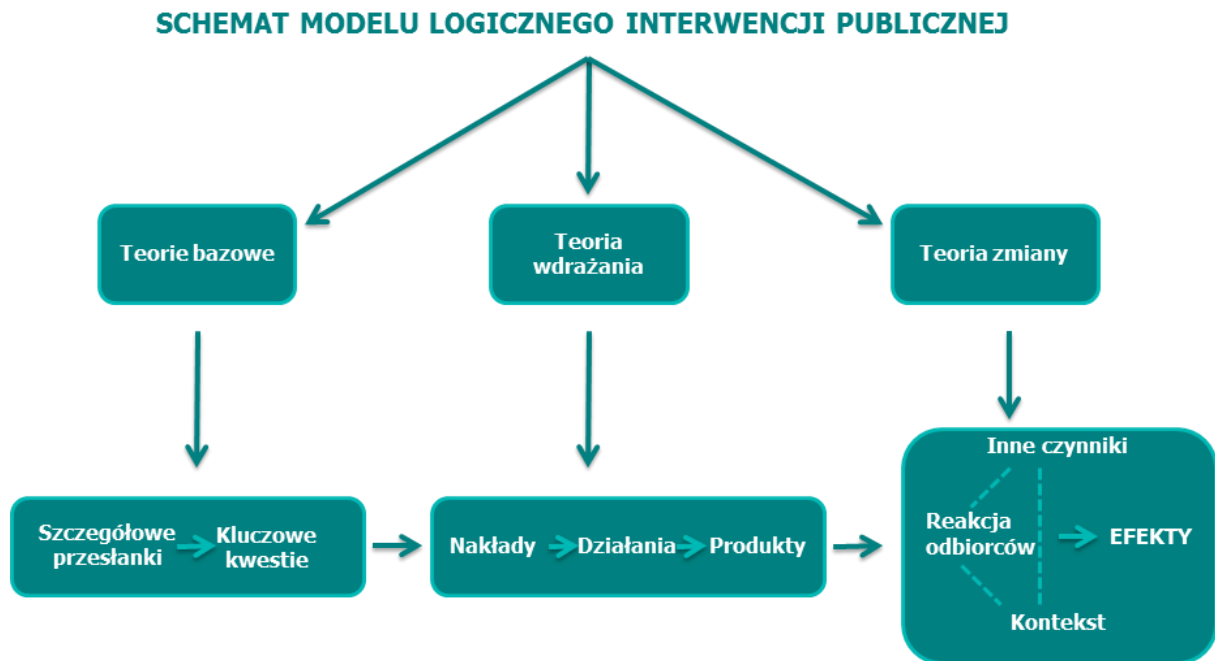
¹ Pełną informację o zastosowanej metodologii zamieszczono w aneksie

² Outcome indicators and targets. Towards a new system of monitoring and evaluation in EU cohesion policy, Barca F., McCann P., 2011,

³ Chen, H. & Rossi, P., 1989, 'Issues in the Theory -driven Perspective', Evaluation and Program Planning (12)4, pp.299 – 306

Zaprezentowany na rysunku 2 schemat pokazuje powiązanie modelu logicznego interwencji z modelem przyczynowo-skutkowym.

Rysunek 2. Model logiczny interwencji publicznej

Źródło: Opracowanie własne

System wyboru projektów jest ważnym „składnikiem” teorii wdrażania wpisującym się w logikę interwencji. Celem systemu wyboru projektów jest wyłonienie takich projektów (*działań* – Rys. 2), które sfinansowane z programu (*nakłady*) przyniosą *produkty* przyczyniające się do powstania oczekiwanych *efektów*. Innymi słowy kryteria wyboru projektów mają **doprowadzić do wyboru projektów optymalnych z punktu widzenia logiki interwencji i celów RPO WD 2014-2020**. W ten sposób kryteria wyboru projektów, którymi stymulujemy zakres interwencji w celu uzyskania zmiany, powinny stanowić spójny element modelu logicznego.

Analiza systemowa

Drugim fundamentem przyjętego podejścia było wykorzystanie analizy systemowej do analizy systemu wyboru projektów i kryteriów wyboru projektów. Ocena systemu wyboru projektów i systemu kryteriów wyboru projektów, które są przedmiotem niniejszej ewaluacji, wymagała zdefiniowania obu systemów⁴. **System** to elementy (obiekty, instytucje, w systemach abstrakcyjnych – np. pojęcia) i relacje między nimi⁵. Systemy wyodrębnia się m.in. ze względu na ich funkcjonalność. W naszym przypadku funkcjonalność tę określa **cel systemu** wyboru projektów i **procesy** zachodzące w systemie. A zatem system składa się z:

- elementów systemu (struktura instytucjonalna, zasoby),

⁴ Kryteria wyboru projektów pozostają w pewnej współzależności/relacji ze sobą i logiką interwencji tworzą więc system (zgodnie z definicją).

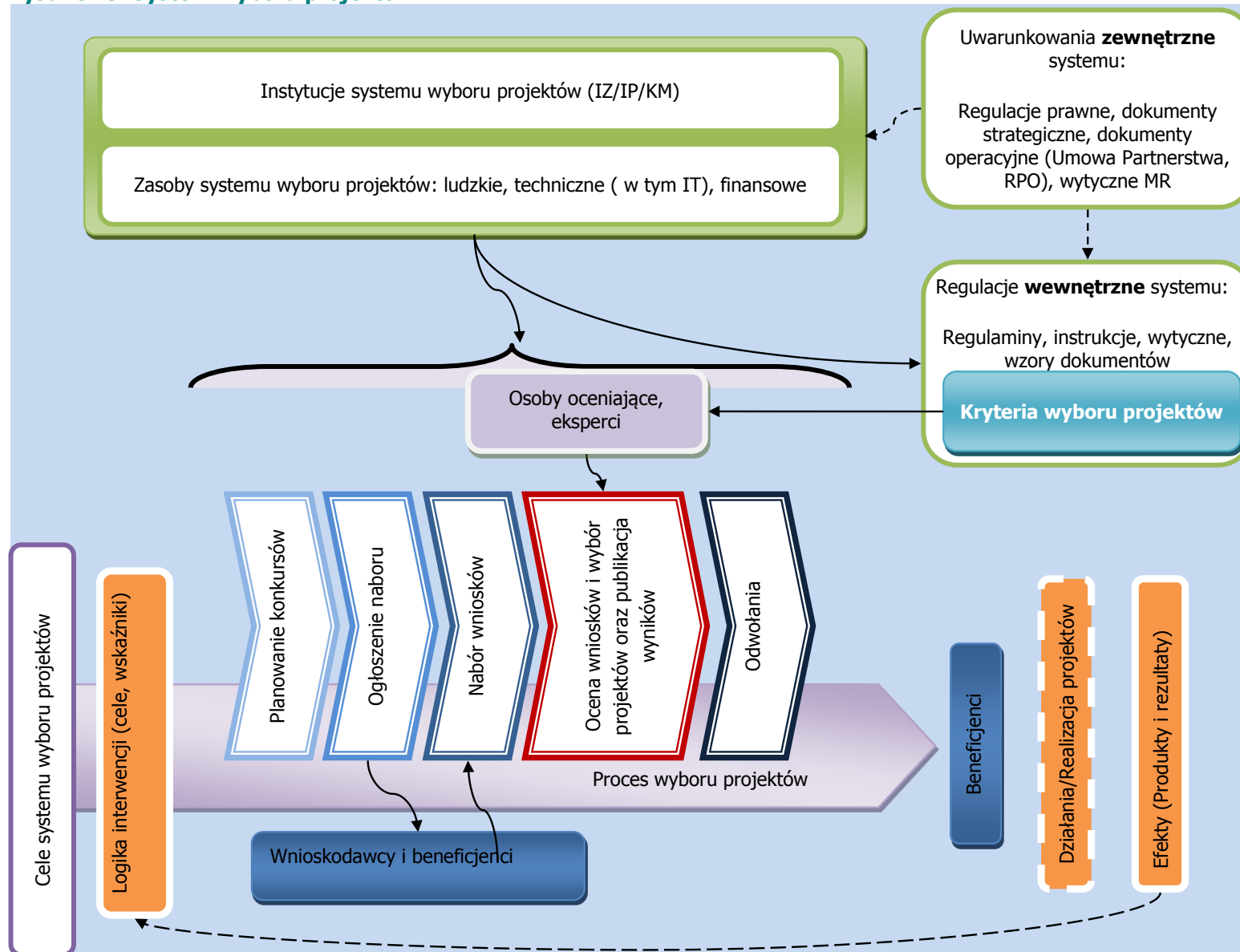
⁵ Mazur M., *Pojęcie systemu i rygory jego stosowania*. Postępy Cybernetyki, z. 2, 1987

- relacji między nimi (zależności funkcjonalne, uwarunkowania organizacyjne, prawne, operacyjne),
- procesów zachodzących w systemie (np. proces oceny wniosków).

Przy takim ujęciu systemu wyboru projektów, system kryteriów wyboru projektów jest jego podsystemem.

System wyboru projektów (wpisany w logikę interwencji – prostokąty pomarańczowe) przedstawia schematycznie poniższy rysunek (Rysunek 3).

Rysunek 3. System wyboru projektów

2. WYNIKI BADANIA

2.1. Ocena systemu oraz procesu wyboru i oceny projektów

Na kształt systemu wyboru, w tym systemu kryteriów wyboru projektów – a więc pośrednio na jego skuteczność i efektywność – wpływają nadrzędne regulacje prawne (unijne i krajowe) i dokumenty strategiczne. Należy tu wymienić przede wszystkim:

- Tzw. Rozporządzenie ramowe⁶, którego art. 125 ust. 3 stanowi:

W odniesieniu do wyboru operacji instytucja zarządzająca:

a) sporządza i, po zatwierdzeniu, stosuje odpowiednie procedury wyboru i kryteria, które:

(i) zapewniają, że operacje przyczynią się do osiągnięcia celów szczegółowych i rezultatów odpowiednich priorytetów;

(ii) są niedyskryminacyjne i przejrzyste;

(iii) uwzględniają ogólne zasady ustanowione w art. 7 i 8;

Artykuł 7 Promowanie równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji

Państwa członkowskie i Komisja zapewniają uwzględnianie i propagowanie równości mężczyzn i kobiet oraz punktu widzenia płci w trakcie przygotowywania i wdrażania programów, w tym w odniesieniu do monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji.

Państwa członkowskie i Komisja podejmują odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkim formom dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną podczas przygotowania i wdrażania programów. W procesie przygotowywania i wdrażania programów należy w szczególności wziąć pod uwagę zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
Artykuł 8 Zrównoważony rozwój

Cele EFSI są osiągane w sposób zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz unijnym wspieraniem celu zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska naturalnego.

b) zapewnia, aby wybrana operacja wchodziła w zakres funduszu lub funduszy polityki spójności oraz aby mogła być przypisana do kategorii interwencji lub – w przypadku EFMR – wchodziła w zakres środka określonego w ramach priorytetu lub priorytetów programu operacyjnego;

c) zapewnia, aby beneficjent otrzymał dokument określający warunki wsparcia dla każdej operacji, w tym szczegółowe wymagania dotyczące produktów lub usług, które mają być dostarczone w ramach operacji, plan finansowy oraz termin realizacji;

d) upewnia się przed zatwierdzeniem operacji, że beneficjenci dysponują administracyjną, finansową i operacyjną zdolnością do spełnienia warunków, o których mowa w lit. c);

e) upewnia się, że jeżeli operacja rozpoczęła się przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie do instytucji zarządzającej, przestrzegano obowiązujących przepisów prawa dotyczących danej operacji.

- Ustawę z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (Dz. U. z 2016 r. poz. 217 z późn. zm.)⁷.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.

Ustawa (zwana dalej ustawą wdrożeniową) określa zasady realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020, podmioty uczestniczące w realizacji tych programów i polityki oraz tryb współpracy między nimi.

- Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020, których celem jest zapewnienie jednolitego stosowania przez właściwe instytucje przepisów w zakresie trybów wyboru projektów, z uwzględnieniem specyfiki procedur wyboru projektów współfinansowanych ze środków EFS (z marca 2015 i z marca 2017).

Zgodnie Wytycznymi wybór projektów może być dokonany w trybie konkursowym lub pozakonkursowym. Za opracowanie kryteriów i procedur wyboru projektów odpowiada Instytucja Zarządzająca, przy czym kryteria podlegają zatwierdzeniu przez Komitet Monitorujący. Systematykę kryteriów określa właściwa instytucja, przy czym Wytyczne obowiązujące do marca 2017 wskazywały następujące kategorie kryteriów:

- a) obligatoryjne i fakultatywne,
- b) zerojedynkowe i punktowe,
- c) indywidualne (weryfikowane w odniesieniu do danego projektu) i porównawcze (weryfikowane poprzez porównanie co najmniej dwóch projektów np. kryteria strategiczne).

W ramach RPO WD 2014-2020 przyjęto następującą systematykę kryteriów:

Tabela 1. Systematyka kryteriów w ramach RPO WD 2014-2020

EFRR	Tryb konkursowy	EFS
Kryteria formalne ogólne dla wszystkich osi priorytetowych RPO WD 2014-2020		Kryteria formalne
Kryteria formalne specyficzne dla poszczególnych działań RPO WD 2014-2020		
Kryteria merytoryczne ogólne dla wszystkich osi priorytetowych RPO WD 2014-2020		Kryteria merytoryczne
Kryteria merytoryczne specyficzne – dla poszczególnych działań RPO WD 2014-2020		Kryteria dostępu
		Kryteria horyzontalne
		Kryteria premiujące
Kryteria merytoryczne (ocena strategiczna) - wpływ projektów na realizację Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020 – dla poszczególnych działań RPO WD 2014-2020 - liczba możliwych do zdobycia punktów zostanie określone w regulaminie konkursu. Jednak ostatecznie będzie stanowić 50% wszystkich możliwych do zdobycia punktów podczas całego procesu oceny.		Kryteria strategiczne
Kryteria zgodności projektów ze strategią ZIT (o ile dotyczy)		Kryteria zgodności projektów ze strategią ZIT (o ile dotyczy)
Zasada ogólna do dofinansowania wybierane będą projekty które, spełnią kryteria wyboru projektów, uzyskają nie mniej niż 15% punktów możliwych do zdobycia na podstawie kryteriów merytorycznych ogólnych dla wszystkich osi priorytetowych RPO WD 2014-2020 – zakres EFRR, a w przypadku, gdy kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w konkursie nie wystarcza na objęcie dofinansowaniem wszystkich projektów, uzyskały kolejno największą liczbę punktów Dodatkowo, w przypadku działań 1.2, 1.3, 1.4 i 1.5 z Osi 1 -		

⁷ W dniu 7 lipca 2017 została uchwalona nowelizacja ustawy wdrożeniowej, zawierająca szereg ważnych z punktu widzenia systemu wyboru projektów zmian, co jednak nie miało znaczenia dla wyników badania, odnoszącego się do wcześniejszego okresu; miało natomiast na kształt końcowych rekomendacji (Ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020 oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2017, poz. 1475)

do dofinansowania wybierane będą projekty które uzyskają nie mniej niż 25% punktów możliwych do zdobycia na podstawie kryteriów merytorycznych specyficznych	
Tryb pozakonkursowy	
Kryteria formalne ogólne dla wszystkich osi priorytetowych RPO WD 2014-2020	Kryteria formalne
Kryteria formalne specyficzne dla poszczególnych działań RPO WD 2014-2020	Kryteria merytoryczne
Kryteria merytoryczne ogólne dla wszystkich osi priorytetowych RPO WD 2014-2020	Kryteria dostępu
Kryteria merytoryczne specyficzne – dla poszczególnych działań RPO WD 2014-2020	Kryteria horyzontalne
Zasada ogólna - do dofinansowania wybierane będą projekty które, spełnią kryteria wyboru projektów, uzyskają nie mniej niż 15% punktów możliwych do zdobycia na podstawie kryteriów merytorycznych ogólnych dla wszystkich osi priorytetowych RPO WD 2014-2020 – zakres EFRR	
Kryteria zgodności projektów ze strategią ZIT (o ile dotyczy)	Kryteria zgodności projektów ze strategią ZIT (o ile dotyczy)

Źródło: Na podstawie załącznika nr 3 do Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WD 2014-2020

- Z punktu widzenia kształtu systemu wyboru znacznie mają także Wytyczne w zakresie informacji i promocji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020;
- Z punktu widzenia systemu kryteriów istotne znaczenie mają ponadto:
 - Wytyczne w zakresie komitetów monitorujących na lata 2014-2020;
 - Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020;
 - Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian 2014-2020;
 - Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020;
 - Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020;
 - Wytyczne w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Fundusz Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020;
 - Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020;
 - Wytyczne w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020;
 - Wytyczne w zakresie realizacji zasady partnerstwa na lata 2014 - 2020.

Istotne znaczenie dla kształtu systemu kryteriów wyboru projektów mają dokumenty programowe:

- Umowa Partnerstwa,

dokument określający kierunki interwencji w latach 2014-2020 w Polsce Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Określa ona kontekst strategiczny i wskazuje oczekiwane rezultaty oraz obowiązujące ramy finansowe i wdrożeniowe, stanowiąc punkt odniesienia do określania szczegółowej zawartości programów operacyjnych.

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 (RPO WD),

stanowiący jedno z narzędzi realizacji *Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020*, a jednocześnie instrument realizacji *Umowy Partnerstwa*. Program składa się z 11 osi priorytetowych, w tym 7 współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i 4 z Europejskiego Funduszu Społecznego:

- Oś Priorytetowa 1 - Przedsiębiorstwa i Innowacje
- Oś Priorytetowa 2 - Technologie Informacyjno-Komunikacyjne
- Oś Priorytetowa 3 - Gospodarka Niskoemisyjna
- Oś Priorytetowa 4 - Środowisko I Zasoby
- Oś Priorytetowa 5 – Transport
- Oś Priorytetowa 6 - Infrastruktura Spójności Społecznej
- Oś Priorytetowa 7 - Infrastruktura Edukacyjna
- Oś Priorytetowa 8 - Rynek Pracy
- Oś Priorytetowa 9 - Włączenie Społeczne
- Oś Priorytetowa 10 – Edukacja
- Oś Priorytetowa 11 – Pomoc Techniczna

Głównym celem Programu jest wzrost konkurencyjności Dolnego Śląska zapewniający poprawę poziomu życia mieszkańców przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju. Celowi głównemu służą następujące cele tematyczne:

1. Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji
2. Wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury
3. Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości TIK
4. Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach
5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem
6. Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami
7. Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej
8. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją
9. Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WD,

który uszczegóławia i przekłada zapisy RPO na konkretne Działania i Poddziałania, a w nich typy projektów, a także (m.in.) zawiera opis systemu wyboru projektów i kryteria wyboru projektów.

- Strategie poszczególnych ZIT.

Funkcję Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 pełni Zarząd Województwa Dolnośląskiego. Obsługę Zarządu w zakresie realizacji zadań Instytucji Zarządzającej zapewnia Departament Funduszy Europejskich.

Część zadań związanych z wdrażaniem Instytucja Zarządzająca przekazała do Instytucji Pośredniczących:

- 1) Dolnośląskiej Instytucji Pośredniczącej,
- 2) Dolnośląskiego Wojewódzkiego Urzędu Pracy,

- 3) Gminy Wrocław,
- 4) Gminy Wałbrzych,
- 5) Miasta Jelenia Góra.

2.1.1. Planowanie, ogłaszanie i prowadzenie naborów

Harmonogram konkursów

Planowanie naborów ma miejsce ze znacznym wyprzedzeniem. Zgodnie z art. 47 ustawy wdrożeniowej Instytucja Zarządzająca ma obowiązek publikować **harmonogram konkursów** na kolejny rok do końca listopada roku poprzedzającego. W województwie dolnośląskim przyjęto zasadę znacznie większego wyprzedzenia – pierwszy publikowany harmonogram obejmował lata 2015-2016 i został opublikowany w lipcu 2015 roku (tym samym pierwsza wersja harmonogramu na rok 2016 została ogłoszona pięć miesięcy przed ustawowym terminem⁸); z podobnym wyprzedzeniem ogłoszono harmonogram na rok 2017 (w lipcu 2016 roku). Takie podejście jest niewątpliwie bardzo korzystne dla potencjalnych wnioskodawców, bowiem daje im możliwość przygotowania wstępnych założeń projektów.

Badanie pokazało, że głównym czynnikiem brany pod uwagę przy opracowywaniu harmonogramów są **wskaźniki ram wykonania**, a także **dostępna alokacja**:

„Planuje te nabory przede wszystkim pod tym kątem, żeby osiągnąć to, co jest zapisane w programie - wykorzystać jak najwięcej alokacji i osiągnąć wskaźniki w RPO. (...) Najważniejszy był pierwszy harmonogram, tam się planowało pod osiągnięcie ram wykonania przede wszystkim. I też się bierze pod uwagę zainteresowanie wnioskodawców - nabory mniej popularne, które nie wpływają też na wskaźnik, są odkładane na późniejsze lata. Te, na które jest większe zapotrzebowanie, to są wcześniej puszczane.” [IDI IZ]

W procesie planowania naborów brany jest także pod uwagę potencjał instytucji realizujących nabory, ale ma on stosunkowo małe znaczenie w porównaniu z podstawowym czynnikiem, zwłaszcza w kontekście opóźnionego startu wdrażania Programu i późniejszych opóźnień spowodowanych problemami z systemem informatycznym (o czym piszemy w dalszej części).

Harmonogramy podlegają zmianom, przy czym zgodnie z ustawą wdrożeniową zmiana terminu może dotyczyć naboru, który zaplanowano na okres późniejszy niż 3 miesiące od dnia aktualizacji. Zmiany harmonogramów w województwie dolnośląskim były dość częste: harmonogram na lata 2015-2016 zmieniano 8 razy (cztery razy w 2015 roku i cztery w 2016), harmonogram na rok 2017 zmieniono już dziesięć razy. Trzeba jednak stwierdzić, że **aktualizowanie harmonogramów stanowi powszechne zjawisko**, na co wskazują analizy przeprowadzone przez MR - w 2015 roku tylko w przypadku trzech programów operacyjnych nie dokonywano żadnych aktualizacji.⁹ Co ważniejsze, zmiany niekiedy miały na uwadze „stan przygotowań beneficjentów do aplikacji” (np. konieczność przygotowania wielu niezbędnych dokumentów przez wnioskodawców oraz uzyskania dokumentów z różnych instytucji (np. zaświadczenie NATURA 2000, prawo do dysponowania nieruchomością, dokumenty dot. zagospodarowania przestrzennego). Generalnie zmiany powodowane były uzgodnieniami z KE, pracami MR nad kolejnymi wytycznymi lub zmianami w wytycznych, dostosowywaniem zapisów regulaminów do znowelizowanej ustawy, kumulacją naborów w instytucji; ponadto zdarzały się przypadki dodawania konkursów w celu intensyfikacji kontraktacji.

⁸ Faktycznie wyprzedzenie było jeszcze większe, bowiem już w kwietniu został opublikowany pierwszy ramowy harmonogram naborów na lata 2015-2020

⁹ *Wybór projektów w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (stan na 31 marca 2016 r.)*, Ministerstwo Rozwoju, Warszawa 2016.

Podając do wiadomości aktualizowany harmonogram nie zawsze wskazywano na przyczyny zmian. Załączany od pewnego momentu (czerwiec 2016) osobny plik „wykaz zmian w harmonogramie” – bardzo cenny dla potencjalnych wnioskodawców, bo ułatwiający im identyfikację planów instytucji w interesującym ich obszarze – tylko w niektórych przypadkach wskazuje na powód zmiany. **Zaleca się uwzględnienie uzasadnień, co zwiększyłoby przejrzystość działań instytucji wobec wnioskodawców** i pozwoliłoby na unikanie szumu informacyjnego co do rzeczywistych intencji instytucji.

Ogłaszanie konkursów

Zgodnie z art. 40 ustawy wdrożeniowej

Właściwa instytucja podaje do publicznej wiadomości, w szczególności na swojej stronie internetowej oraz na portalu, ogłoszenie o konkursie, co najmniej 30 dni przed planowanym rozpoczęciem naboru wniosków o dofinansowanie projektu,

zaś na mocy art. 42

Termin składania wniosków o dofinansowanie projektu nie może być krótszy niż 7 dni, licząc od dnia rozpoczęcia naboru wniosków o dofinansowanie projektu

Instytucje ogłaszające konkursy w ramach RPO WD przestrzegały wskazanych terminów, nie ma jednak prawidłowości, jeśli chodzi o faktycznie określone terminy. Można jedynie zauważyć, że terminy na przygotowanie wniosków w ramach EFRR były na ogół znacząco dłuższe niż w ramach EFS, co wiąże się z koniecznością przygotowania właściwych załączników do wniosków składanych do dofinansowania z EFRR. **W ocenie wnioskodawców i firm doradczych czas ten jest wystarczający.**

Ogłoszenie o konkursie stanowi pierwsze podstawowe źródło informacji o konkursie – jego zakresie, uprawnionych podmiotach, przeznaczonych kwotach, sposobie składania aplikacji. Z tego względu sposób formułowania ogłoszeń ma niezwykle istotne znaczenie dla przejrzystości systemu wyboru projektów.

Wykaz wszystkich naborów (informacje o ogłoszonych konkursach) publikowany jest na portalu [RPOWD](#) w zakładce „zobacz ogłoszenia i wyniki naborów wniosków”, natomiast pełne ogłoszenia o konkursach publikowane są na portalu w przypadkach konkursów IZ lub odpowiednio na stronach DWUP, DIP lub ZIT AW (w przypadku ZIT AJ i ZIT WrOF pełne ogłoszenia są publikowane na portalu). Projektodawca jest więc przekierowywany na te strony, **co komplikuje dostęp do informacji.**

W ocenie zespołu badawczego **ogłoszenia o konkursach są mało czytelne, przeładowane informacjami.** Przejrzystość ogłoszeń ulegała poprawie od początku uruchomienia wdrażania programu, zauważalne jest to zwłaszcza w przypadku ogłoszeń DIP, nadal jednak jest ona niska.

Poniżej zamieszczono wyciągi z dwóch przykładowych niedawnych ogłoszeń (z I połowy 2017 roku): dotyczące konkursu w ramach 10.2.1 (EFS) oraz konkursu w ramach 2.1.1 (EFRR). Wyciąg dotyczy załączników do ogłoszenia. Pomijając to, że lista załączników w ramach EFRR jest wielokrotnie dłuższa, co jest uzasadnione warunkami konkursu i nie stanowi z tym momencie przedmiotu komentarza, zwracamy uwagę na brak wyróżników dla poszczególnych typów dokumentów, mieszanie wersji archiwalnych z aktualnymi¹⁰. Zwraca uwagę używanie nieoczywistych skrótów (PJB, OzN) i pojęć (np. horyzont). **Użyteczność FAQ jest dużo większa**, jeśli wszystkie odpowiedzi zamieszczane są w jednym aktualizowanym pliku, umożliwiającym wyszukiwanie informacji wg

¹⁰ Wytyczne w sprawie trybów wyboru projektów nakazują pozostawienie na stronie z ogłoszeniem konkursu archiwalnych wersji dokumentów, nie ma jednak przeciwwskazań, by w celu zwiększenia przejrzystości informacji były one umieszczane w osobnej zakładce

zagadnień i słów kluczowych (każda informacja powinna być zamieszczona z datą, aktualizowany plik powinien w nazwie zawierać informację o dacie ostatniej aktualizacji).

Rysunek 4. Lista dokumentów do ogłoszenia o konkursie

Dokumentacja konkursowa:

- [Ogłoszenie o konkursie – 10.2.1 HORYZONT i OSI obowiązuje od 20.07.2017r.](#)
- [Ogłoszenie o konkursie – 10.2.1 HORYZONT i OSI – wersja archiwalna do 19.07.2017r.](#)
- [Regulamin konkursu dla Działania 10.2 – obowiązuje od 20.07.2017r.](#)
- [Regulamin konkursu dla Działania 10.2 – obowiązuje od 06.02.2017 – wersja archiwalna do 19.07.2017r.](#)
- [Regulamin konkursu dla Działania 10.2 – wersja archiwalna do 5.02.2017](#)
- [Załącznik nr 1 Wyciąg z kryteriów wyboru projektów dla Działania 10.2](#)
- [Załącznik nr 2 Lista wskaźników na poziomie projektu dla Działania 10.2](#)
- [Załącznik nr 3 Zakres wniosku o dofinansowanie projektu](#)
- [Załącznik nr 4 Standardy realizacji wybranych form wsparcia w ramach Działania 10.2](#)
- [Załącznik nr 5 Średnie wyniki egzaminów zewnętrznych](#)
- [Załącznik nr 6 Wzór umowy standardowa](#)
- [Załącznik nr 7 Wzór umowy ryczałt](#)
- [Załącznik nr 8 Wzór porozumienia PJB](#)
- [Lista sprawdzająca kwalifikacje](#)
- [Podstawowe informacje dotyczące uzyskiwania kwalifikacji w ramach projektów z EFS](#)

Komunikaty i wyjaśnienia

- [Zmiany w Regulaminie konkursu dla Działania 10.2](#)

Często zadawane pytania i odpowiedzi

- [FAQ 24.02.2017](#)
- [FAQ 10.2 – 15.02.2017](#)
- [FAQ 10.2 14.02.2017](#)

Materiały dodatkowe

- [prezentacja ocena i błędy 10.2 horyzont i OSI 8.02.17](#)
- [Podstawowe informacje dot. naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym](#)
- [OzN 02.2017](#)

Źródło: <http://rpo.dolnyslask.pl/ogloszenie-o-konkursie-dla-poddzialania-10-2-1-zapewnienie-rownego-dostepu-do-wysokiej-jakosci-edukacji-podstawowej-gimnazjalnej-i-ponadgimnazjalnej-konkurs-horyzontalny-i-osi/>

Rysunek 5. Lista dokumentów do ogłoszenia o konkursie

Dokumentacja konkursowa:

- [Ogłoszenie o konkursie 2.1.1 – obowiązuje od 6.04.2017](#)
- [Ogłoszenie o konkursie 2.1.1 – obowiązuje od 10.03.2017 do 5.04.2017 – wersja archiwalna](#)
- [Ogłoszenie o konkursie 2.1.1 – obowiązuje do 9.03.2017 – wersja archiwalna](#)
- [Załącznik nr 1 do Uchwały – Regulamin konkursu 2.1.1- zaznacz zmiany – obowiązuje od 6.04.2017](#)
- [Załącznik nr 1 do Uchwały – Regulamin konkursu 2.1.1 – obowiązuje od 6.04.2017](#)
- [Załącznik nr 1 do Uchwały – Regulamin konkursu 2.1.1- obowiązuje od 10.03.2017 do 5.04.2017 – wersja archiwalna](#)
- [Załącznik nr 1 do Uchwały – Regulamin konkursu 2.1.1- zaznacz zmiany – obowiązuje od 10.03.2017 do 5.04.2017 – wersja archiwalna](#)
- [Załącznik nr 1 do Uchwały – Regulamin konkursu 2.1.1 – obowiązuje od 6.02.2017 do 9.03.2017 – wersja archiwalna](#)
- [Załącznik nr 1 do Uchwały – Regulamin konkursu 2.1.1 – wersja archiwalna do 5.02.2017 do 9.03.2017 – wersja archiwalna](#)
- [Załącznik nr 1 do Regulaminu – Kryteria wyboru 2.1.1](#)
- [Załącznik nr 2 do Regulaminu konkursu -Wskaźniki 2.1.1](#)
- [Załącznik nr 3 do Regulaminu konkursu – Kwestionariusz Katalogu Rekomendacji Cyfrowego Urzędu](#)
- [Instrukcja wypełniania wniosku o dofinansowanie w ramach RPO WD 2014-2020 w zakresie EFRR v2_09-2016](#)
- [Wzór wniosku](#)
 - [Deklaracja – Natura 2000](#)
 - [Deklaracja – RDW](#)
 - [Formularz – inna pomoc](#)
 - [Formularz – pomoc de minimis \(przedsiębiorstwa\)](#)
 - [formularz pomoc de minimis](#)
 - [Formularz wkład niepieniężny z pomocą publiczną](#)
 - [Formularz wkład niepieniężny bez pomocy publicznej](#)
 - [Formularz wkład niepieniężny częściowa pomoc publiczną](#)
 - [Oświadczenie o nieotrzymaniu pomocy publicznej pomocy de minimis na planowane przedsięwzięcie](#)
 - [Oświadczenie analiza OOS z instrukcją](#)
 - [Oświadczenie pomoc de minimis](#)
 - [Oświadczenie VAT dla Partnera](#)
 - [Oświadczenie VAT dla Wnioskodawcy](#)
 - [Oświadczenie VAT dla Podmiotu realizującego Projekt](#)
 - [Pełnomocnictwo](#)
 - [UOKiK Pomoc publiczna informacje dodatkowe](#)
- [Załącznik dotyczący określenia poziomu wsparcia w projektach partnerskich](#)
- [Wzór Umowy o dofinansowanie](#)
 - [Załącznik nr 2 Harmonogram rzeczowo- finansowy](#)
 - [Załącznik nr 3 Harmonogram zamówień dla Projektu](#)
 - [Załącznik nr 4 Harmonogram płatności](#)
 - [Załącznik nr 5 Montaż finansowy Projektu](#)
 - [Załącznik nr 6 Skwantyfikowane wskaźniki osiągnięcia rzeczowej realizacji](#)
 - [Załącznik nr 8 Oświadczenie VAT dla Beneficjenta](#)
 - [Załącznik nr 9 Oświadczenie VAT dla Partnera](#)
 - [Załącznik nr 10 Oświadczenie VAT dla Podmiotu realizującego projekt](#)
 - [Załącznik nr 11 Zestawienie dokumentów dotyczących operacji](#)
 - [Załącznik nr 12 Wykaz dokumentów do wniosku o płatność](#)
 - [Załącznik nr 13 Zakres przetwarzanych danych osobowych](#)
 - [Załącznik nr 14 Obowiązki informacyjne Beneficjenta EFRR](#)
 - [Załącznik nr 15 Klasyfikacja budżetowa projektu](#)
- [Wzór Decyzji o dofinansowaniu projektu WD 2014-2020](#)
 - [Załącznik nr 2 Harmonogram rzeczowo- finansowy](#)
 - [Załącznik nr 3 Harmonogram zamówień dla Projektu](#)
 - [Załącznik nr 4 Harmonogram płatności](#)
 - [Załącznik nr 5 Montaż finansowy Projektu](#)
 - [Załącznik nr 6 Skwantyfikowane wskaźniki osiągnięcia rzeczowej realizacji Projektu](#)
 - [Załącznik nr 7 Oświadczenie VAT dla Beneficjenta](#)
 - [Załącznik nr 8 Oświadczenie VAT dla Partnera](#)
 - [Załącznik nr 9 Oświadczenie VAT dla Podmiotu realizującego projekt](#)
 - [Załącznik nr 10 Zestawienie dokumentów dotyczących operacji](#)
 - [Załącznik nr 11 Wykaz dokumentów do wniosku o płatność](#)
 - [Załącznik nr 12 Zakres przetwarzanych danych osobowych](#)
 - [Załącznik nr 13 Obowiązki informacyjne Beneficjenta EFRR](#)
 - [Załącznik nr 14 Klasyfikacja budżetowa projektu](#)

Komunikaty i wyjaśnienia

- [Komunikat w sprawie wydłużenia terminu oceny formalnej konkursu dla naboru RPDS.02.01.01-IZ.00-02-219.17 – 6.07.2017](#)
- [Zmiana ogłoszenia i regulaminu konkursu dla naboru nr RPDS.02.01.01-IZ.00-02-219/17 – 6.04.2017](#)
- [Zmiana ogłoszenia i regulaminu do naboru RPDS.02.01.01-IZ.00-02-219/17 – 10.03.2017](#)
- [Zmiana regulaminu dla konkursu nr RPDS.02.01.01-IZ.00-02-219/17 – 6.02.2017](#)

Często zadawane pytania i odpowiedzi:

- [Lista pytań na spotkania informacyjne w dn. 21.03.2017 \(2.1\)](#)

W ogłoszeniach brakuje wyróżnionych, zwracających uwagę „komunikatów” – eksponowanej informacji o ewentualnych zmianach w regulaminie, kolejnych etapach oceny lub na przykład zmianach w obowiązujących wytycznych. Warto rozważyć zastosowanie tzw. wyskakujących okienek z informacją o pojawieniu się na stronie nowego komunikatu/informacji. Przydatne byłoby także zastosowanie prostego narzędzia do samooceny „sprawdź, czy jesteś uprawniony i czy twój projekt pasuje do tego konkursu”.

Dostępność informacji

Zgodnie z założeniami dokonano przeglądu stron instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WD 2014-2020 z zastosowaniem uproszczonego podejścia *cognitive walkthrough*, polegającego na analizie kolejnych kroków niezbędnych do realizacji zadania. Zadaniem w tym przypadku było uzyskanie informacji o możliwościach uzyskania dofinansowania przez hipotetycznego przedsiębiorcę, jednostkę samorządu terytorialnego oraz organizację pozarządową. Analizie poddano następujące strony internetowe:

- [RPOWD](#),
- [DWUP](#),
- [DIP](#)
- [ZITWrOF](#),
- [ZITAW](#),
- [ZITAJ](#).

Wyniki przeglądu pokazują, że **strony nie są przyjazne użytkownikowi**, nie są intuicyjne. Posługują się **hermetycznym językiem**, wymagają znajomości trudnych pojęć i umiejętności poruszania się po gruncie zarezerwowanym dla specjalistów. Nie są przyjazne szczególnie dla tych użytkowników, którzy szukają dofinansowania pierwszy raz, a wręcz przeciwnie - fachowe słownictwo sugeruje, że zostały stworzone dla ludzi, którzy są biegli w zdobywaniu funduszy unijnych. Raport z przeglądu stanowi załącznik do niniejszego raportu.

Opinię o braku przejrzystości stron, i szerzej – informacji o możliwościach uzyskania dofinansowania, potwierdzają też wypowiedzi przedstawicieli firm doradczych, obsługujący głównie działania dofinansowywane z EFRR. Jak zauważył jeden z nich: *przeciętny potencjalny wnioskodawca poszukuje informacji w Internecie, a tam łatwiej znaleźć firmę doradczą niż punkt informacyjny*. Zwracają uwagę na trudny język, niezrozumiały dla „zwykłego” człowieka, niekiedy nawet sprawiający problem pracownikom firm doradczych. Brakuje informacji kierowanych do poszczególnych grup potencjalnych wnioskodawców: np. o konkursach planowanych do ogłoszenia kierowanych do określonej grupy, o tym, na co zwracać uwagę w procesie aplikowania, jak przygotować się do realizacji projektu.

Regulaminy konkursów

Podstawowym dokumentem zawierającym szczegółowe informacje o zasadach konkursu (w tym o sposobie oceny spełniania kryteriów obowiązujących w danym konkursie) jest **Regulamin konkursu** (przy trybie konkursowym) lub Wezwanie do złożenia wniosku o dofinansowanie projektów (przy trybie pozakonkursowym).

Każda z instytucji stosuje swój szablon regulaminu i swoją praktykę jego tworzenia. Jedynie DWUP deklaruje, że podejmowane są pewne działania dotyczące upraszczania języka, natrafia to jednak na istotne ograniczenia:

„My możemy oczywiście kwestie, które wychodzą od nas, napisać w sposób bardziej przejrzysty, swoim językiem. No ale jak dochodzi do momentu cytowania wytycznych, albo wyjaśnienia beneficjentowi, co jest kwalifikowane, a co nie, to nie możemy zmieniać i łagodzić tych zapisów, bo czasami jedno słowo zamienione robi różnicę.” [IDI DWUP]

Potwierdzają to przedstawiciele IZ:

„Bardzo dużo wnioskodawców odwołuje się od negatywnej oceny i w swoich odwołaniach często powołują się na zapisy regulaminów. I gdyby te regulaminy były pisane takim trochę potocznym językiem, to mogliby bardzo mocno z tego korzystać, wyciągać to, co jest nieprecyzyjnie zapisane, nieprzytoczone coś było wprost. Dlatego staramy się, żeby te regulaminy były pisane oficjalnym językiem.” [IDI IZ]

To, że każda z wiodących instytucji (IZ, DWUP i DIP) ma swoje szablony regulaminów i innych powiązanych z nimi dokumentów stanowi problem z punktu widzenia ZIT, które muszą dostosowywać się do czterech różnych porządków dokumentacyjnych oraz warunków oceny w ramach regulaminów KOP poszczególnych instytucji¹¹. Choćby z tego powodu, ale również dla wygody wnioskodawców, należałoby dążyć do uspołnienia dokumentacji – przynajmniej w ramach każdego z funduszy.

Poddano ocenie czytelności i przejrzystości ogłoszenia, regulaminy i instrukcje wypełniania wniosku (a także FAQ o ile były dostępne) z jednego konkursu z każdej osi. Każdorazowo brano pod uwagę ostatni dostępny konkurs, uwzględniono bowiem fakt, że instytucje systematycznie doskonalą swoje dokumenty. W tabeli poniżej zamieszczono wyniki oceny, dokonanej z wykorzystaniem aplikacji jasnopis.pl.

Wszystkie badane dokumenty **otrzymały ocenę 6/7 lub 7/7 w skali trudności, a więc „tekst trudny w odbiorze dla przeciętnego Polaka” lub „tekst bardzo skomplikowany, fachowy, którego zrozumienie może wymagać wiedzy specjalistycznej”**. Zwraca uwagę, że aż 6 na 10 ogłoszeń o konkursie oceniane są jako teksty bardzo skomplikowane (7/7), podczas gdy uważa się je (jak wynika z wywiadów z pracownikami instytucji) za uproszczoną informację o konkursie. Co gorsza, również trudne w odbiorze są instrukcje wypełniania wniosków, a nawet FAQ. Tym bardziej warto zwrócić uwagę na FAQ w konkursie w ramach Poddziałania 8.4.1, oceniany na poziomie 5/7.

Autorzy aplikacji wskazują, że ocena 6/7 i 7/7 wskazuje na użytkownika z wykształceniem wyższym lub nawet doktoratem. Należałoby założyć, że przeciętny czytelnik dokumentacji konkursowych ma najwyżej licencjat i do takiego poziomu dostosowywać trudność tekstu. Mając na uwadze przedstawione wyżej (w wypowiedzi przedstawiciela IZ) zastrzeżenia co do konieczności stosowania formalnych sformułowań czy fachowych pojęć (właściwych dla zakresu konkursów), to jednak możliwe jest **zastosowanie przynajmniej trzech mechanizmów upraszczania tekstów:**

- nie używać zdań długich, wielokrotnie złożonych,

¹¹ Od kwietnia 2017 sytuacja uległa zmianie, jeśli chodzi o DWUP: na podstawie decyzji Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 18.04.2017 r. w sprawie zmiany decyzji Zarządu Województwa Dolnośląskiego z dnia 9.06.2015 r. w zakresie alokacji w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 konkursy ogłaszane przez IP RPO WD będą dotyczyły wyłącznie konkursów horyzontalnych (rezygnacja z konkursów ogłaszanych wspólnie z ZIT).

- nie nadużywać pojęć zapożyczonych z języka obcego i żargonowych tam, gdzie istnieją powszechnie przyjęte jednoznaczne odpowiedniki (wdrażanie lub realizacja, a nie implementacja),
- objaśniać konieczne trudniejsze fragmenty np. poprzez podawanie przykładów.

W Instrukcji wypełniania wniosku stosowanej przez Instytucję Zarządzającą znajduje się następujące zdanie, wskazane przez aplikację jako zbyt rozbudowane:

W celu prawidłowego wypełnienia aplikacji wniosku o dofinansowanie realizacji projektu niezbędna jest znajomość Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 zawierającego wykaz Osi Priorytetowych i Działań uzgodnionych z Komisją Europejską i stanowiących przedmiot interwencji funduszy strukturalnych, jak i Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego oraz dokumentacji konkursowej.

Stanowi ono bardzo dobry przykład zbędnych treści i niepotrzebnego „straszenia” wnioskodawcy. Nieprawdą jest bowiem, że w celu prawidłowego wypełnienia aplikacji niezbędna jest znajomość całego RPO i całego SzOOP, a zupełnie zbędna z punktu widzenia celu dokumentu jakim jest regulamin konkurs jest informacja o tym, co zawiera RPO i z kim został uzgodniony. Wystarczyłoby napisać:

W celu prawidłowego wypełnienia wniosku o dofinansowanie niezbędna jest znajomość dokumentacji konkursowej.

bowiem to rolą dokumentacji konkursowej jest przedstawienie potencjalnemu wnioskodawcy niezbędnych do przygotowania aplikacji informacji.

Inny przykład z tej instrukcji – wyjaśnienie pojęcia „ponadregionalna komplementarność:

Ponadregionalna komplementarność występuje wówczas, gdy z informacji we wniosku o dofinansowanie wynika, że współfinansowany w ramach programu projekt jest komplementarny z innym projektem (innymi projektami) tzn. projekty komplementarne razem stanowią element większego przedsięwzięcia, realizującego cele strategii ponadregionalnej, natomiast realizacja wyłącznie jednego projektu w tym zakresie nie posiada waloru ponadregionalności oraz każdy z nich jest realizowany w innym województwie, przy czym oba województwa są objęte jedną strategią ponadregionalną.

Przed wszystkim należy zwrócić uwagę, że samo *istnienie komplementarności* nie jest w żaden sposób (realnie) powiązane z jakimkolwiek wnioskiem o dofinansowanie. Z wnioskiem powiązane będzie natomiast uznanie kryterium za spełnione, o ile we wniosku zawarte zostaną informacje o występującej – realnie, w rzeczywistości - komplementarności. Ponadto nie można objaśniać pojęcia przy pomocy tego właśnie pojęcia i zawiłego wywodu. Być może bardziej czytelna byłaby następująca wersja:

Kryterium zostanie uznane za spełnione, gdy wnioskodawca wskaże, że:

- *wnioskowany projekt wraz z innym projektem stanowi element większego przedsięwzięcia,*
- *każdy z nich realizowany jest w innym województwie,*

- razem realizują cele jednej strategii ponadregionalnej.

W załączniku zamieszczono przykładowe ogłoszenie o konkursie z komentarzami wskazującymi na możliwości znaczącego upraszczania treści. Przyjęto (m.in. w ślad za wypowiedziami rozmówców z instytucji systemu wdrażania), że ogłoszenie o konkursie stanowi skrótową, „popularyzatorską” wersję regulaminu, a regulamin jest już dokumentem formalnym, na którego zapisy wnioskodawcy mogą się powoływać w ramach środków odwoławczych.

W tabeli poniżej przedstawiono wyniki przeprowadzonej oceny przejrzystości i czytelności ogłoszeń o konkursach, regulaminów konkursów i instrukcji wypełniania wniosków. Jak można zauważyć, większość ocenianych ogłoszeń o konkursach i większość regulaminów uzyskała najwyższą ocenę stopnia trudności tekstu (7/7); lepiej wypadły instrukcje wypełniania wniosków, które system ocenił jako bardzo trudne, ale nie najtrudniejsze (6/7). W tabeli kolorem zielonym zaznaczono dokumenty pozytywnie odróżniające się do pozostałych biorąc pod uwagę przejrzystość formy. Na czerwono zaś wyróżniono przykłady negatywne – FAQ ocenione jako tekst o najwyższym poziomie trudności, podczas gdy rolą FAQ jest objaśniać problematyczne teksty, co wyklucza stosowanie złożonego języka. Podobnie wskazano na przypadek objaśnień do pytań zawartych w formularzu wniosku, dotyczących komplementarności i zasad horyzontalnych. Są to kwestie sprawiające wyjątkowo duże problemy wnioskodawcom. Objaśnienia napisano w sposób, który został oceniony jako tekst wyjątkowo trudny – 7/7. Jednocześnie wyróżniono przykład FAQ oceniony jako tekst umiarkowanie złożony (5/7), co pokazuje, że jest możliwe upraszczanie języka w komunikowaniu o funduszach.

Tabela 2. Ocena przejrzystości i czytelności regulaminów konkursów

Oś/ Działanie	Poddziałanie	IOK	Termin	Sposób składania	Ogłoszenie - ocena	Regulamin		Instrukcja		Uwagi
						ocena	uwagi	ocena	uwagi	
I	1.5.A	DIP	10-12.2017	GWA + druk	6/7	7/7	25 stron, bez spisu treści, forma tabelaryczna	6/7	67 stron, bez spisu treści	Fragmety instrukcji dotyczące kompletności i kwestii horyzontalnych – 7/7
II	2.1.1	IZ	02-05.2017	GWA + druk	7/7	bd	29 stron, tekst, brak wyróżnionych sekcji, bez spisu treści	6/7	72 strony, spis treści	
III	3.3	DIP	09.2017	GWA + druk	6/7	7/7	31 stron, tabela, bez spisu treści	6/7	55 stron, bez spisu treści	
IV	4.4	IZ	07-08.2017	GWA + druk	7/7	bd	23 strony, spis treści, łączy do sekcji, atrakcyjne wizualnie		Jak w II	FAQ – 7/7
V	5.2.B	IZ	06-07.2017	GWA + druk	7/7	bd	29 stron, spis treści, łączy do sekcji, atrakcyjne wizualnie		Jak w II	
VI	6.1.4	ZIT AW	08-10.2017	GWA + druk	6/7	bd	35 stron, spis treści, łączy do sekcji		Jak w II	
VII	7.2	IZ	05-06.2016	GWA + druk	7/7	bd	26 stron, tabela, bez spisu treści		brak	FAQ 7/7
VIII	8.4.1	DWUP	08-09.2017	GWA	7/7	7/7	70 stron, spis treści, łączy do sekcji, „gęsty” druk		brak	FAQ 5/7
IX	9.1.1	DWUP	09-10.2017	GWA	7/7	7/7	81 stron, spis treści, łączy do sekcji, „gęsty” druk		brak	
X	10.3	IZ	07.2017	GWA	6/7	7/7	35 stron, spis treści, łączy do sekcji, atrakcyjne wizualnie	6/7	52 strony, spis treści, wyróżniki, sekcje, b. czytelny	FAQ 6/7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze stron internetowych instytucji ogłaszających konkursy, z wykorzystaniem aplikacji janospis.pl; kolorem zielonym wyróżniono pozytywnie wyróżniające się konkursy, czerwonym – przykłady szczególnie negatywne

Jak można zauważyć, regulaminy konkursów ogłaszanych przez DWUP są znacząco dłuższe niż pozostałe. Wynikało to z doświadczenia z poprzedniego okresu wskazującego, że lepiej jest stworzyć jeden obszerniejszy dokument, niż dokument syntetyczny z wieloma załącznikami. Generalnie zespół badawczy zgadza się z tym poglądem, jednak włączenie opisu kryteriów do regulaminu przy tak rozbudowanym systemie kryteriów znacząco wydłuża tekst, a i tak jest potrzeba zapoznania się z wieloma innymi ważnymi dokumentami (jak standardy realizacji usługi, katalog stawek czy sposoby obliczania efektywności).

Forma graficzna tekstu ma także znaczenie dla jego odbioru, dlatego też w tabeli odnotowano spostrzeżenia w tym zakresie. Zwraca uwagę, że część **dokumentów nie ma spisów treści i tym samym nie ma też odnośników (łączy) do poszczególnych sekcji i do odpowiednich załączników**. W nielicznych przypadkach zastosowano wyróżniki fragmentów tekstu. Za wadę wszystkich trzech regulaminów należy uznać umieszczenie kilku stron podstaw prawnych i programowych na początku dokumentu – te informacje mogłyby się znaleźć na jego końcu. Umieszczone na początku „odstraszają” potencjalnych wnioskodawców, zwłaszcza przedsiębiorców.

W opinii przedstawicieli firm doradczych (wspierających głównie wnioskodawców w obszarach EFRR) **przygotowanie wniosku w oparciu o dokumenty składające się na regulamin konkursu jest trudne**, zwłaszcza dla przedsiębiorców, którzy na co dzień funkcjonują w nieco innym świecie (jak żartują rozmówcy „i dlatego wynajmują nas”¹²). W ich ocenie jakość instrukcji nie jest wysoka. We wniosku o dofinansowanie jest wiele zbędnych pytań – nie przekładających się na kryteria oceny (opis doświadczenia firmy, opis konkurencji, dane historyczne nt sprzedaży). Zdaniem rozmówców wymagania powinny być dostosowane do typu i skali projektu. Jako przykład skrajnego nie dostosowania formularza wniosku do zakresu konkursu podano konkurs dotyczący Instytucji Otoczenia Biznesu (zastosowano klasyczny wniosek do opisu projektu inwestycyjnego firm)¹³.

Nie ma natomiast zastrzeżeń do merytorycznej zawartości regulaminów i ich związku z celami działań.

Na stronach IZ, DWUP i ZIT **nie można odnaleźć Regulaminu KOP i wzorów kart oceny**. To duże uchybienie z punktu widzenia przejrzystości procesu oceny dla wnioskodawców. To także powoduje, że **wnioskodawcy nie znają sposobu realizacji zasady bezstronności oceny**, czego efektem jest duża grupa wnioskodawców niepewna co do przestrzegania tej zasady (patrz dalej, tab. 4). Znajomość karty oceny jest pożyteczna dla wnioskodawców, bowiem wiedząc, jak faktycznie ich wniosek będzie oceniany mają większą świadomość, w jaki sposób prezentować informacje we wniosku. W Regulaminie KOP zawartych jest wiele informacji istotnych dla wnioskodawców: kto będzie oceniał wnioski, jak proces będzie zorganizowany i dokumentowany, jakie zasady obowiązują ekspertów i jak są one egzekwowane, jak obliczany jest końcowy wynik oceny itp. Alternatywą dla zamieszczania w ramach dokumentacji konkursowej regulaminu KOP jest włącznie do Regulaminu konkursów głównych zasad określonych w regulaminie KOP (na minimalnym możliwym poziomie robi tak DWUP).

Wnioskodawcy EFRR zwracają uwagę na zbyt dużą liczbę dokumentów, które wymagane są na etapie aplikowania:

¹² Z usług doradczych korzystało 13% projektodawców EFS (stosunkowo najczęściej byli to wnioskodawcy w ramach Osi 10), ale aż 78% projektodawców EFRR. Różnica wynika z konieczności przygotowania w ramach EFRR studiów wykonalności oraz innych tego typu załączników do wniosków (np. analizy finansowe), których projektodawcy nie są w stanie samodzielnie przygotować.

¹³ Konkurs **RPDS. 01.03.01-IP.01-02-181/16**

„Należy zredukować ilość załączników szczególnie powtarzających kwestie merytoryczne, zastąpić dokumenty poświadczające oświadczeniami.” [CAWI; EFRR]

jednak rozmówcy w badaniu jakościowym stwierdzają, że liczba załączników została znacząco zredukowana w stosunku do poprzedniego okresu i również w stosunku do pierwszych konkursów w ramach RPO WD 2014-2020. Jest w zasadzie zgoda co do tego, że wymagane załączniki są konieczne do oceny przedsięwzięcia.

Wnioskodawcy EFS wskazują natomiast na potrzebę zmniejszenia oczekiwań (zwłaszcza oceniających) wobec opisów we wniosku albo zwiększenia limitu znaków w niektórych polach:

„Należy zrobić, coś co sprawiłoby, że w ocenie nie byłyby odejmowane punkty za brak jakichś opisów, który to brak wynika z limitów znaków i braku miejsca na opisanie tego, co nakazuje instrukcja. Co istotne: instrukcja do tego, co należy opisać w poszczególnych punktach jest dłuższa niż liczba znaków na dany punkt.” [CAWI; EFS]

„Pojawiają się uwagi osób oceniających, że beneficjent nie zawarł wystarczającej ilości informacji, a jest ograniczona liczba znaków w danym polu.” [CAWI; EFS]

Wsparcie wnioskodawców na etapie naboru

Rozmówcy z firm doradczych przyznają, że instytucje organizujące konkursy podejmują różnego typu **działania wspierające wnioskodawców na etapie naboru** – organizowane są spotkania informacyjne, dni otwarte, uruchamiane skrzynki mailowe i kontakty telefoniczne. Jednak jakość spotkań oceniana jest nisko – jest ich za mało, prezentowane są na nich dokumenty przerzucone na slajdy, nie jest możliwe uzyskanie odpowiedzi na konkretne pytania. Za wartościowe mimo to uważa się zamieszczanie w Internecie materiałów ze spotkań, co jednak nie jest stosowane jako reguła. Doradcy zwracają uwagę, że kontakt telefoniczny prowadzi do PIFE (w przypadku konkursów IZ), gdzie brakuje wiedzy merytorycznej dotyczącej przedmiotu konkursu. Jeśli natomiast uda nawiązać się kontakt z właściwą instytucją, wówczas można uzyskać odpowiednie wyjaśnienia. Oburzenie jednak budzi klauzula stosowana przez DIP przy przekazywanych pisemnych wyjaśnieniach, że jest to orientacyjna niewiążąca informacja.

Przedstawiciele instytucji organizujących nabory (oprócz DWUP) zauważają **malejące zainteresowanie spotkaniami** informacyjnymi, które może wynikać z nasycenia podstawowymi informacjami, ale może też wynikać ze stosunkowo małej użyteczności tych spotkań (na co zwracają uwagę firmy doradcze). Aczkolwiek warto zauważyć, że formuła spotkań ulega zmianie, co może być rekomendowane jako dobra praktyka:

„Teraz, kiedy są już pierwsze doświadczenia, robimy prezentacje pokazujące najczęściej popełniane błędy. Wskazujemy na co zwrócić uwagę, bo się okazało, że z tym jest problem. No więc teraz te spotkania już takie nie są, rzadko się czyta dokumenty. Na tych pierwszych faktycznie tak było, że pokazywane było głównie to, co było napisane w dokumentach. (...) Często też na takie spotkania uczestnicy przyjeżdżają z gotowymi projektami i próbują rozwiązać swoje konkretne problemy, co nie za bardzo jest interesujące dla innych uczestników. Nieraz wręcz oczekują, żeby im zrobić doradztwo, jak to napisać, żeby dostać punkty. Czasami pojawiają się pytania, na które nie zawsze jest się w stanie od razu odpowiedzieć. I dlatego teraz, gdy wysyłana jest informacja o spotkaniu to prosimy o pytania. I wtedy jesteśmy w stanie się przygotować i już na spotkaniu odpowiedzieć.” [IDI IZ]

Ogólna ocena systemu wyboru

Różne aspekty funkcjonowania systemu wyboru projektów oceniali wnioskodawcy w ramach badania kwestionariuszowego. Generalnie projektodawcy (zarówno w ramach EFS i EFRR) uważają, że informacje o konkursach są odpowiednio rozpowszechnione, a terminy wskazane w ogłoszeniu są wystarczające do skompletowania dokumentów i przygotowania wniosku – choć projektodawcy EFRR są w tej kwestii nieco mniej przekonani:

„Należy szybciej emitować ogłoszenia o konkursach - w przypadku projektów, w których należy złożyć odpowiednią dokumentację (np. audyt energetyczny, zaświadczenia z urzędów) czas na przygotowanie całego wniosku wraz z niezbędnymi załącznikami może być zbyt krótki.” [CAWI; EFRR]

Zdecydowana większość badanych uważa, że na stronie rpo.dolnyslask.pl można znaleźć wszystkie informacje niezbędne do przygotowania wniosku. Projektodawcy generalnie pozytywnie oceniają zrozumiałość regulaminów konkursów, a także pomocność wyjaśnień udzielanych do naboru w kontekście przygotowywania wniosku.

Zdaniem badanych Generator Wniosków Aplikacyjnych zarówno w ramach EFS, jak i w ramach EFRR jest raczej przyjazny dla projektodawcy, jeśli zaś chodzi o występowanie w nim błędów lub niespójności badani byli równo podzieleni w swoich opiniach. Jeden z badanych wnioskodawców EFS zwrócił uwagę na przydatność zastosowania w Generatorze walidacji wprowadzonych danych dotyczących kwestii finansowych:

„Generator powinien nie dopuścić do zapisania pozycji dotyczących wkładu własnego w przypadku, jeśli wnioskodawca nie wpisze, czy jest to wkład publiczny czy prywatny. Jest to niezbędne do prawidłowej oceny wniosku, a brak wpisu generuje błędy, których można byłoby uniknąć.” [CAWI; EFS]

Z kolei, jak twierdzi przedstawiciel jednej z IP:

„[Generator] działa źle i zawodnie, są problemy za każdym razem.” [IDI IP; EFRR]

Według opinii przedstawicieli instytucji systemu wdrażania w przypadku SOWA niemożliwe okazuje się dostosowanie Generatora do warunków danego konkursu na przykład poprzez tworzenie list wskaźników – to bardzo poważne ograniczenie, które należy usunąć. Z uzyskanych informacji wynika, że taka możliwość istnieje w SNOW, jednak mowa jest o rezygnacji z dostosowywania systemu „pod” konkurs ze względu na niestabilność systemu. Zarówno przedstawiciele instytucji sytemu wdrażania, jak i firmy doradcze zwracają uwagę na problemy dotyczące wprowadzania budżetów: kasowanie wprowadzonych danych, słabości walidacji. Również obie grupy zwracają uwagę na to, że brakuje odpowiedzi, instrukcja nie jest wystarczająco „indywidualizowana” pod konkurs.

Tylko instytucje wdrażające EFS przyjmują wnioski wyłącznie w wersji elektronicznej, pozostałe instytucje wymagają dodatkowo złożenia wersji papierowej, choć –jak twierdzą osoby znające system – możliwe byłoby całkowite zrezygnowanie z wersji papierowych, które pozostawiono po części na skutek złych doświadczeń z początkowego okresu wdrażania, a po części – z przyzwyczajenia.

Tabela 3. Opinie beneficjentów i wnioskodawców na temat wybranych aspektów systemu wyboru projektów [dane w procentach]

Stwierdzenie	Fundusz	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
Informacje o konkursach są odpowiednio rozpowszechnione	Ogółem	23,0	49,5	16,1	9,3	2,1
	EFRR	21,8	49,7	15,6	10,6	2,3
	EFS	25,4	49,1	17,2	6,5	1,7
Regulamin konkursu został opracowany w sposób zrozumiały	Ogółem	18,2	48,5	17,8	12,1	3,4
	EFRR	18,7	47,6	16,2	13,1	4,4
	EFS	17,2	50,4	21,1	9,9	1,3
Wszystkie niezbędne do przygotowania wniosku informacje były dostępne na stronie rpo.dolnyślask.pl	Ogółem	22,7	44,6	15,8	12,8	4,1
	EFRR	23,9	41,4	16,0	13,3	5,4
	EFS	20,3	51,3	15,5	11,6	1,3
Terminy wskazane w ogłoszeniu o naborze wniosków są wystarczające do zgromadzenia niezbędnych dokumentów oraz przygotowanie wniosków odpowiadających sformułowanym wymaganiom	Ogółem	15,7	50,8	15,3	14,2	4,1
	EFRR	14,3	47,6	15,8	16,6	5,6
	EFS	18,5	57,3	14,2	9,1	0,9
Udzielane w czasie naboru wyjaśnienia były pomocne w przygotowaniu wniosku	Ogółem	20,1	47,5	23,0	6,9	2,5
	EFRR	20,0	45,9	23,9	6,9	3,3
	EFS	20,3	50,9	21,1	6,9	0,9
Odpowiedzi na pytania były udzielane w czasie wystarczającym do ich wykorzystania	Ogółem	17,1	42,2	26,2	8,6	5,9
	EFRR	18,1	39,9	25,6	8,9	7,5
	EFS	15,1	47,0	27,6	7,8	2,6
Na stronie z ogłoszeniem konkursu zamieszczane były wszystkie odpowiedzi na pytania zgłaszane przez potencjalnych wnioskodawców	Ogółem	10,0	36,5	38,3	9,7	5,6
	EFRR	10,0	34,9	38,0	10,0	7,1
	EFS	9,9	39,7	38,8	9,1	2,6
Przygotowanie wniosku wiąże się z wieloma zbieżnymi wymogami administracyjnymi	Ogółem	19,6	32,8	26,1	17,4	4,1
	EFRR	24,3	36,0	22,7	14,8	2,3
	EFS	9,9	26,3	33,2	22,8	7,8
Generator Wniosków Aplikacyjnych zawiera	Ogółem	11,8	20,2	34,2	25,7	8,1

błędy lub niespójności						
	EFRR	13,1	19,8	34,1	25,8	7,3
	EFS	9,1	21,1	34,5	25,4	9,9
Generator Wniosków Aplikacyjnych jest przyjazny dla wnioskodawcy	Ogółem	9,3	35,9	30,2	16,1	8,6
	EFRR	8,5	36,4	30,1	15,8	9,1
	EFS	10,8	35,3	30,2	16,4	7,3

Źródło: Badanie CAWI n=713

W swoich opiniach dot. systemu wyboru projektów w ramach RPO WD 2014-2020 projektodawcy EFRR i EFS są stosunkowo zgodni. Jedynie w dwóch aspektach widać znaczącą różnicę zdań. Projektodawcy EFRR zdecydowanie częściej wskazywali, iż przygotowanie wniosku wiąże się z wieloma zbędnymi wymogami administracyjnymi (60,3% EFRR w stosunku do 36,2% EFS). Niewątpliwie jest to spowodowane koniecznością przygotowania wielu analiz i pozyskania wielu dokumentów, a także korzystaniem z usług firm doradczych.

Z kolei projektodawcy EFS częściej byli zdania, że terminy wskazane w ogłoszeniu o naborze wniosków są wystarczające do zgromadzenia niezbędnych dokumentów oraz przygotowanie wniosków odpowiadających sformułowanym wymaganiom (75,8% do 61,9% - EFRR).

Wnioski:

Przyjęty system ogłaszania naborów jest zrozumiały i przejrzysty. Informacja udostępniana jest z dużym wyprzedzeniem, wnioskodawcy mają właściwy czas na przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej. Zwrócono natomiast uwagę na niewystarczającą przejrzystość przekazywanych informacji:

- brak uzasadnień do wprowadzanych zmian w harmonogramach naboru,
- niską czytelność ogłoszeń o konkursach,
- mało przyjazne strony internetowe,
- nadużywanie formalnego hermetycznego języka,
- brak wystarczającej dbałości o formę graficzną tekstu, w tym niejednokrotnie brak tak podstawowych narzędzi jak spis treści i hiperłącza,
- nie zapewnianie wnioskodawcom możliwości zapoznania się z regulaminami pracy KOP i kartami oceny.

Narzędzia informatyczne coraz lepiej wspierają proces naboru, nadal jednak (zwłaszcza SNOW) wykazują błędy. Wadą jest brak możliwości tworzenia list wskaźników i oświadczeń dostosowanych do konkursu (dotyczy obu generatorów).

2.1.2. Organizacja oceny wniosków

W instytucjach wdrażających RPO WD 2014-2020 przyjęto generalnie **dwa podejścia do organizacji procesu oceny wniosków:**

- całościowe (DWUP, DIP, ZIT), gdzie obsługa naboru, pełna ocena wniosków i obsługa zawierania umów są realizowane przez jedną komórkę organizacyjną; aczkolwiek są tu różnice: w DIP ten sam zespół dokonuje oceny merytorycznej, zaś w DWUP i ZIT AW ocena

merytoryczna dokonywana jest przez pracowników innych komórek organizacyjnych i ekspertów;

- rozproszone (Instytucja Zarządzająca zarówno dla EFRR, jak i EFS) gdzie każdy fragment procesu realizuje inna komórka organizacyjna:
 - dział obsługi naborów dla wszystkich typów projektów w ramach EFRR i osobno EFS – powoływanie KOP, przekazywanie wniosków do ocen (formalnej, do działu oceny, do oceny zgodności ze strategią ZIT), informowanie wnioskodawców,
 - dział oceny projektów dla wszystkich typów projektów w ramach EFRR i osobno EFS – obsługa ocen merytorycznych,
 - dział kontraktacji dla wszystkich typów projektów w ramach EFRR i osobno EFS – obsługa procesu zawierania umów,
 - dział projektów – osobne dla poszczególnych typów projektów w ramach EFRR i osobno EFS dla poszczególnych typów projektów w ramach – ocena formalna wniosków o dofinansowanie i rozliczanie projektów (wnioski o płatność).

Badanie nie przewidywało analizy racjonalności struktur organizacyjnych, a jedynie ocenę ogólnej sprawności, a ta nie jest doskonała we wszystkich instytucjach. Badanie nie daje więc podstawy do wskazania optymalnej organizacji oceny wniosków. Z punktu widzenia wnioskodawców jednak – którzy stanowią istotnego recenzenta działania instytucji – pożądane jest, by wnioskiem od momentu jego wpłynięcia do instytucji do momentu zawarcia umowy zajmowała się jedna osoba. Ze względu na konieczność rozdzielności funkcji istnieje potrzeba oddzielenia komórek organizacyjnych zajmujących się oceną wniosków i rozliczaniem projektów nie jest możliwe, by ta sama osoba zajmowała się projektem już po podpisaniu umowy. Jednak w przypadku IZ każdy wnioskodawca może potencjalnie mieć kontakt z aż czterema osobami, w tym trzema na etapie oceny i zawierania umowy. To sytuacja bardzo niekomfortowa dla wnioskodawcy, zwłaszcza jeśli oczekiwania kolejnych opiekunów są ze sobą niespójne (o tym, że tak się zdarza, mówią przedstawiciele firm doradczych). W wywiadach w IZ padło stwierdzenie, że organizacja obsługi wniosku w poprzedniej perspektywie była sprawniejsza i bardziej przyjazna dla wnioskodawców oraz dla ekspertów oceniających wnioski, z którymi kontaktowali się pracownicy znający wniosek – przeprowadzający jego ocenę formalną. Sugerujemy przeprowadzenie **analiz wewnętrznych procesów z punktu widzenia „ścieżki” wniosku w instytucji.**

Na brak przejrzystości przyjętych rozwiązań organizacyjnych zwracają także uwagę niektórzy rozmówcy z IZ – optując za prowadzeniem oceny formalnej w połączeniu z merytoryczną oraz prowadzeniem całego procesu oceny i kontraktacji dla poszczególnych typów projektów (np. priorytetami).

Ogólna ocena potencjału administracyjnego w poszczególnych instytucjach jest dobra – każdy z rozmówców reprezentujących instytucje systemu wdrażania twierdził co prawda, że obsada kadrowa jego działu nie jest wystarczająca i za przydatne uważa zwiększenie jej o jedną lub dwie osoby, jednak jednocześnie podkreślają, że kierownictwo instytucji stosuje zasady elastycznego zarządzania zasobami, oddelegowując pracowników z innych działów w przypadku spiętrzenia prac. Szczególnie często zasada ta jest stosowana w IZ, a to ze względu na rozdrobnienie organizacyjne – rozwiązuje to doraźne problemy, nie jest jednak komfortowe dla delegowanych okresowo w różne miejsca pracowników, ani dla kierowników działów, którzy w zasadzie stale muszą przygotowywać kolejne osoby do wykonywania zadań. Ponadto **osoby pracujące w wąsko zdefiniowanych komórkach organizacyjnych tracą z pola widzenia całość procesu**, a to z kolei prowadzi do koncentracji na działaniu (rozumianym jako zestaw czynności), a nie na jego celu.

Zgodnie z art. 44 ust. 1 ustawy wdrożeniowej oceny spełniania kryteriów wyboru projektów przez projekty uczestniczące w konkursie dokonuje komisja oceny projektów. W skład KOP wchodzi pracownicy właściwych instytucji oraz ewentualnie **eksperci**, powoływani na podstawie *Regulaminu powoływania kandydatów na ekspertów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020*¹⁴. Naboru kandydatów na ekspertów dokonuje każda z instytucji samodzielnie. W Regulaminie określono ogólne wymagania wobec kandydatów na ekspertów: wykształcenie wyższe oraz minimum trzyletnie doświadczenie zawodowe - w dziedzinie objętej programem. Spełnienie warunków weryfikowane jest wyłącznie na podstawie załączonych dokumentów. Osoby, które przejdą pozytywnie weryfikację są ujmowane w Wykazie kandydatów na ekspertów. W ocenie części ekspertów, podzielanej przez zespół badawczy, celowe byłoby prowadzenie rozmów ze zgłaszającymi się osobami w celu weryfikacji ich wiedzy. **Fakt posiadania doświadczenia zawodowego w danym obszarze nie jest wystarczający do stwierdzenia zdolności osoby do oceniania wniosków o dofinansowanie w tym obszarze.** O ile byłyby jeszcze prowadzone nabory kandydatów na ekspertów, to sugerujemy uwzględnienie w procesie weryfikacji dokonywane oceny faktycznej wiedzy (rozmowa, ew. testy) i kompetencji w zakresie oceny (próbna ocena). Zmniejszyłoby to skalę krytycznych opinii na temat jakości pracy ekspertów, wyrażanych przez pracowników systemu wdrażania. Niezbędne jest także rygorystyczne weryfikowanie jakości pracy ekspertów włączając w to skreślanie z listy kandydatów, a także wprowadzenie systemu akredytacji kandydatów na ekspertów.

Warunkiem skorzystania z usług kandydata na eksperta jest przejście przez niego **certyfikacji**, polegającej na ukończeniu szkoleń, dostępnych na platformie e-learningowej (udostępnionej przez IZ RPO WD 2014-2020 z zakresu RPO – dla EFRR i EFS oraz przez MR – z zakresu EFS). Tylko osoby dysponujące certyfikatem mogą zostać powołane w skład KOP. Osoby zainteresowane oceną zgodności ze strategią ZIT muszą uzyskać certyfikat z tego zakresu. Eksperci pozytywnie oceniają fakt uruchomienia szkolenia przez IZ RPO WD, jednak jego jakość jest ich zdaniem niska. Zdaniem części ekspertów przydatne byłyby spotkania w gronie ekspertów służące wymianie doświadczeń – jest to jednak pogląd mniejszościowy. W ocenie zespołu badawczego takie **spotkania**, wspólnie z pracownikami oceniającymi projekty, są wręcz niezbędne nie tylko **dla wymiany doświadczeń** ale przede wszystkim dla **wypracowania ujednoczonego podejścia** do interpretacji kryteriów i ich oceny – przeprowadzone wywiady wskazują na duże różnice w podejściu pomiędzy osobami oceniającymi. Choć w przypadku wielu kryteriów, w opinii ekspertów, do oceny wystarczyłby komputer – są „mechaniczne”, za to ekspertom brakuje możliwości **oceny ważności projektu**.

Jak wynika z badania przeprowadzonego przez MR województwo dolnośląskie znajduje się na drugim miejscu (wśród wszystkich RPO) pod względem liczby kandydatów na ekspertów - wg stanu na 30 kwietnia 2017 roku w wykazie dla województwa dolnośląskiego znajdowało się 835 osób¹⁵. Jednocześnie to w województwie dolnośląskim podpisano najwięcej umów z ekspertami – biorąc pod uwagę RPO i krajowe programy łącznie (1 497).

Czas na ocenę wniosków otrzymywanych w ramach poszczególnych naborów wszyscy eksperci (bez względu na fundusz czy instytucję, z którą współpracują, uważają za **wystarczający**. Za **niewystarczające** natomiast uważają otrzymywane **wynagrodzenie**. Wynagrodzenie eksperta w ramach EFS wynosi z reguły 350 zł (100 zł za ocenę formalną, 250 zł za ocenę merytoryczną), w ramach EFRR natomiast ekspert otrzymywał 200 zł za analizę ekonomiczno-finansową, 300 zł ocena techniczną (ostatnio stawka została zmniejszona do 200 zł). To powoduje, że część ekspertów

¹⁴ Opracowany na podstawie art. 49 ustawy wdrożeniowej oraz Wytycznych w sprawie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020.

¹⁵ Na pierwszym miejscu znajduje się województwo lubuskie z 1247 osobami, na trzecim warmińsko-mazurskie z 806; za: WYBÓR PROJEKTÓW W RAMACH KRAJOWYCH I REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH NA LATA 2014-2020 (stan na 30 kwietnia 2017 r.), MR, 08.2017

ogranicza swoje zaangażowanie w oceny projektów w ramach RPO WD. W ramach badania zidentyfikowano sytuacje odchodzenia przez ekspertów od pracy przy ocenach na rzecz doradztwa dla wnioskodawców, jako działalności bardziej dochodowej.

Dodatkowo eksperci podkreślają, że liczy się dla nich **efekt skali** – ocena pierwszego i drugiego wniosku trwa znacznie dłużej niż kolejnych ze względu na „wejście” w temat, dlatego nie jest dla nich opłacalna sytuacja, gdy otrzymują 2 – 3 wnioski do oceny. Pożądane jest by było to minimum 8 projektów.

Komentując warunki pracy ekspertów i pracowników oceniających projekty należy wspomnieć o dobrym **wspierciu, jakie w ramach EFS stwarza system informatyczny SOWA**, zliczający punkty z dwóch kart ocen, wskazujący na błędy w kartach, wypełniający część nagłówkową karty i dający przewodniczącemu możliwość podglądu w stan ocen. Takiego rozwiązania nie ma w SNOW.

Z ekspertów nie korzysta DIP¹⁶; IZ w części EFRR korzysta co najmniej z ekspertów specjalizujących się w analizach finansowych, a w większości konkursów także z dziedzinowych. DWUP bazuje na ocenach pracowników (z wydziałów merytorycznych) i tylko wyjątkowo posiłkuje się wsparciem ekspertów, zaś w IZ w części EFS co do zasady wnioski oceniają pary: ekspert – pracownik. Podobnie ocena wygląda w ZIT AW, natomiast ZIT AJ i ZIT WrOF dokonujące wyłącznie oceny zgodności ze strategią ZIT korzystają wyłącznie z własnych pracowników. W ocenie ekspertów i przedstawicieli firm doradczych odchodzenie od udziału ekspertów w ocenie powoduje, że oceny są coraz słabsze merytorycznie, koncentrują się bardziej na kwestiach formalnych i technicznych, zamiast na sensie przedsięwzięcia. Zwracają też uwagę, że **kandydat na eksperta musi wykazać się odpowiednim wykształceniem i doświadczeniem, podczas gdy pracownik nie musi spełniać żadnego z tych warunków.**

Warto podkreślić, że badani eksperci podkreślają **znakomitą współpracę** z pracownikami dolnośląskich instytucji wdrażających RPO.

Przystąpienie przez członków KOP do oceny jest możliwe po podpisaniu deklaracji bezstronności i jest to jedyny sposób **weryfikacji bezstronności** – w powszechnym odczuciu wystarczający. W cytowanym raporcie MR wskazano, że dotychczas tylko w trzech przypadkach w skali wszystkich PO stwierdzono nieprawdziwość oświadczeń ekspertów. Badani wnioskodawcy i beneficjenci nie kwestionują bezstronności ocen, ale też nie są ich w pełni pewni: w stosunku do stwierdzenia „ocena projektów prowadzona jest w sposób bezstronny” aż 40,1% wskazało odpowiedź „ani się zgadzam, ani nie zgadzam”, ale 49,9% w przypadku EFRR i 45,7% w przypadku EFS wskazało odpowiedź pozytywną. Jeden z respondentów zaproponował rozwiązanie zwiększające bezstronność ocen:

„Bezstronność recenzentów i ich fachowość, m.in. poprzez utajnienie wiedzy o beneficjencie i ocenę wniosków przez osoby z innej części Polski (brak powiązań).” [CAWI EFRR]

Nie jest to jednak możliwe, bowiem jednym z elementów oceny wniosków jest analiza potencjału wnioskodawcy, która wymaga dysponowania danymi identyfikującymi podmiot wnioskujący.

Nieco lepiej wnioskodawcy i beneficjenci oceniają przejrzystość systemu oceny i wyboru projektów: około 35% wybrało ocenę neutralną, a ponad 50% pozytywną (nie ma różnic między funduszami).

Poważnym problemem jest stosunkowo niski poziom przekonania respondentów co do **obiektywizmu oceny projektów**: 56,6% badanych wnioskodawców i beneficjentów EFRR i aż 62,1% z EFS uważa, że „to, czy dany projekt zostanie oceniony pozytywnie w dużym stopniu zależy od

¹⁶ Zrezygnowano z usług ekspertów ze względu na czas, jaki wymaga obsługa ekspertów

subiektywnej oceny ekspertów oceniających¹⁷, a około ¼ z obu grup uniknęło wskazania jednoznacznej opinii. W ankietach znalazło się kilka wypowiedzi ilustrujących ten problem:

„Należy ujednoczyć metodologię oceny wniosków w trakcie oceny formalno-merytorycznej. Niektóre otrzymane przez nas uwagi do różnych wniosków (składanych w tym samym naborze) wzajemnie się wykluczały.” [CAWI, EFRR]

„Należy zmienić ekspertów oceniających projekty - często oceny dokonywane przez ekspertów są wykonywane pobieżnie bez szczegółowego uzasadnienia, bez dogłębnej analizy, oceny ekspertów różnią się zasadniczo lub są zbieżne co do słowa.” [CAWI, EFRR]

„Należy usprawnić cały system, aby prowadzona ocena ekspertów była oceną fachową. Bywają przypadki, że ten sam projekt oceniony przez dwóch ekspertów jest przez jednego oceniony negatywnie, a przez drugiego pozytywnie.” [CAWI, EFRR]

„Osoby oceniające powinny być obeznane w temacie, którego dotyczy wniosek o dofinansowanie, dzięki czemu umieć obiektywnie ocenić możliwość realizacji zadań opisanych we wniosku.” [CAWI, EFS]

„Należy stworzyć możliwość weryfikacji punktacji oceniających w przypadku przyznawania skrajnych punktów, np. jeden oceniający przyznaje 2 pkt. a drugi za to samo kryterium przyznaje 12 pkt.” [CAWI, EFS]

„Należy skończyć z anonimowością oceniających i ich brakiem odpowiedzialności za uzasadnienie przyznanych punktów.” [CAWI, EFS]

Dość powszechnie wyrażana jest niepewność, czy eksperci oceniający prawidłowo interpretują kryteria oceny projektów (38,9% w ramach EFRR i 44,0% w ramach EFS w stosunku do tego stwierdzenia wskazało odpowiedź „ani się zgadzam, ani nie zgadzam”), ale podobna grupa odniosła się pozytywnie.

„Zagwarantować jednolite wytyczne dla oceny projektów; wprowadzić recenzję dla kontroli merytorycznej projektów przed przekazaniem jej wyników wnioskodawcy (część oceniających nie rozumie kryteriów - oceny dwóch oceniających są diametralnie różne).” [CAWI, EFRR]

Za niepokojący należy uznać wynik dotyczący stwierdzenia „nawet słaby projekt pod względem merytorycznym, ale dobrze przygotowany od strony formalnej (dobrze wypełniony wniosek) może uzyskać dofinansowanie”: zgadza się z tym stwierdzeniem ponad 50% respondentów, a nie zgadza – około ¼ (i nie ma znaczących różnic między EFS i EFRR). Te opinie wskazują, że **system wyboru nie chroni przed wyborem wadliwych projektów**, tj. projektów, które mimo spełniania kryteriów są niedoskonałe, o niskiej jakości. W pełni potwierdzają to przedstawiciele firm doradczych. Jak stwierdza jeden z respondentów, ocena nastawiona na weryfikację szeregu zasad zdefiniowanych w wytycznych nie daje możliwości oceny z punktu widzenia celowości projektu i jego ogólnego sensu:

„Należy całościowo oceniać zasadność realizacji projektu od kątem jego zapotrzebowania, efektywności i trwałości, a nie tylko ślepo zgodnie z wytycznymi.” [CAWI, EFS]

Tabela 4. Opinie beneficjentów i wnioskodawców dotyczące systemu wyboru projektów w ramach RPO WD 2014-2020 [dane w procentach]

Stwierdzenie	Fundusz	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
Ocena projektów jest prowadzona w	Ogółem	10,9	41,4	34,4	9,2	4,0

¹⁷ Z punktu widzenia wnioskodawcy ekspertem jest członek KOP, bez względu na to, czy jest to pracownik, czy ekspert zewnętrzny

Stwierdzenie	Fundusz	Zdecydowanie się zgadzam	Raczej się zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Zdecydowanie się nie zgadzam
sposób przejrzysty						
	EFRR	9,4	44,5	32,6	8,9	4,6
	EFS	12,5	38,4	36,2	9,5	3,4
Ocena projektów jest prowadzona w sposób bezstronny	Ogółem	10,9	36,9	40,1	7,2	4,9
	EFRR	10,6	39,3	39,7	6,2	4,2
	EFS	11,2	34,5	40,5	8,2	5,6
To, czy dany projekt zostanie oceniony pozytywnie w dużym stopniu zależy od subiektywnej oceny ekspertów oceniających	Ogółem	25,3	34,0	22,9	14,2	3,7
	EFRR	23,1	33,5	22,9	15,8	4,8
	EFS	27,6	34,5	22,8	12,5	2,6
Eksperti oceniający prawidłowo interpretują kryteria oceny projektów	Ogółem	5,9	34,5	41,4	12,7	5,5
	EFRR	5,8	36,2	38,9	13,7	5,4
	EFS	6,0	32,8	44,0	11,6	5,6
Nawet słaby projekt pod względem merytorycznym, ale dobrze przygotowany od strony formalnej (dobrze wypełniony wniosek) może uzyskać dofinansowanie	Ogółem	17,0	34,0	23,9	20,0	5,1
	EFRR	18,5	33,9	25,4	18,9	3,3
	EFS	15,5	34,1	22,4	21,1	6,9
Ocena projektów trwa dłużej niż zapowiadane jest to w ogłoszeniu konkursu	Ogółem	21,8	29,9	24,3	15,8	8,2
	EFRR	29,7	30,6	20,6	13,1	6,0
	EFS	13,8	29,3	28,0	18,5	10,3
Ocena projektów przebiega sprawnie	Ogółem	8,1	29,9	25,5	23,6	12,9
	EFRR	6,7	27,9	25,2	23,5	16,8
	EFS	9,5	31,9	25,9	23,7	9,1

Źródło: Badanie CAWI n=713

Z punktu widzenia wnioskodawców bardzo poważnym problemem jest **czas oceny projektów** – aż 60,3% wnioskujących o dofinansowanie z EFRR i 43,1% wnioskujących o dofinansowanie z EFS uważa, że ocena projektów trwa dłużej niż zapowiadane jest to w ogłoszeniu konkursu. Stwarza to problemy z realizacją projektów. Ilustrują to dodatkowo wypowiedzi otwarte zamieszczone w ankietach:

„Problem tkwi nie w samych kryteriach, ale w terminach. W piśmie o wyborze wniosku o dofinansowanie poproszono o dokumenty niezbędne do podpisania umowy w terminie 7 dni pod rygorem nie podpisania umowy w przypadku nieterminowego złożenia dokumentów. Od złożenia dokumentów w maju do dziś nie ma odzewu.” [CAWI, EFRR]

„Należałoby skrócić zdecydowanie terminy oceny/wyboru projektów (od dnia złożenia wniosku do rozstrzygnięcia konkursu upływa często blisko 12 miesięcy).” [CAWI, EFRR]

„Szybsza procedura oceny - przedłużająca się ocena wniosków o dofinansowanie powoduje skrócenie okresu realizacji projektu, co może mieć wpływ na jego jakość.” [CAWI, EFRR]

„Należałoby usprawnić proces oceny formalnej i merytorycznej, gdyż często zdarza się, że projekty zaplanowane do realizacji nie mogą rozpocząć się zgodnie z terminami podanymi we wniosku o dofinansowanie.” [CAWI, EFRR]

Pojawił się interesujący pomysł rozwiązania tego problemu:

„Okres naboru powinien być podzielony na cykle miesięczne i wnioski złożone w danym miesiącu powinny być oceniane po zakończeniu naboru w danym cyklu. Dzięki temu ocena wniosków w danym naborze następowałaby sukcesywnie, co usprawniłoby proces oceny i weryfikacji wniosków.” [CAWI, EFRR]

W kontaktach z wnioskodawcami i ich doradcami kilkakrotnie natrafiono na odwołanie się do przykładu NCBR – jak twierdzą rozmówcy, wnioski w NCBR z podobnego zakresu (chodziło o innowacje w przedsiębiorstwach), na znacznie wyższe kwoty oceniane są przez 2 miesiące (włączając w to przeprowadzenie panelu ekspertów), a w ramach RPO WD przynajmniej pół roku, co nie ma żadnego uzasadnienia. Jeśli już podano przykład NCBR to warto dodać, że obsługa oceny wniosków od momentu naboru do momentu zawarcia umowy jest tam prowadzona w jednym dziale.

Na czas trwania ocen wpływają jednak (między innymi) działania zorientowane na wnioskodawcę – a więc możliwość **poprawy/uzupełnienia wniosku na etapie oceny formalnej**. Wnioskodawcy doceniają tę możliwość, ale zwracają uwagę na potrzebę poprawy komunikacji IOK z wnioskodawcami na tym etapie. Otrzymywane pisma typu „proszę o ponownie przeanalizowanie...” nie są pomocne w naprawieniu popełnionego błędu. Zdaniem wnioskodawców i ich doradców pisma powinny zawierać (tam gdzie to możliwe) wskazania sposobu naprawienia błędu/ uzupełnienia informacji.

W konkursach ogłaszanych z wykorzystaniem formuły ZIT (dot. ZIT WrOF i ZIT AJ) proces oceny jest dłuższy w związku z oceną zgodności ze strategią ZIT, konieczne jest podkreślenie, że jest to wydłużenie przewidziane procedurą, której wnioskodawcy są świadomi, a ponadto jest to uzasadnione specyfiką ZIT. W przypadku ZIT AW **czas oceny dodatkowo wydłużają procedury akceptacyjne** – listy rankingowe nie są bowiem zatwierdzane przez ZIT, lecz przez Zarząd Województwa. Opóźnia to możliwość przekazania wnioskodawcy informacji o wynikach oceny nawet do czterech tygodni. Problem ten nie dotyczy pozostałych IP – DWUP i DIP mają uprawnienia do akceptowania list rankingowych; nie dotyczy także pozostałych ZIT, które dokonują wyłącznie oceny zgodności ze strategią ZIT.

Dobłą praktyką stosowaną w niektórych innych regionach, zwiększającą przejrzystość procedury wyboru projektów, jest publikowanie w ramach ogłoszenia naboru tzw. **harmonogramu oceny**. Jest to zestawienie wszystkich niezbędnych do realizacji w ramach procesu naboru zadań wraz z ich planowanymi terminami. W sytuacji pojawienia się opóźnień na danym etapie (w ramach danego zadania) na stronie internetowej danego konkursu zamieszczany jest komunikat o zmianie harmonogramu i jego przyczynach. To pozwala wnioskodawcom na bieżące orientowanie się w sytuacji; nie likwiduje to problemów wynikających z opóźnień, ale zmniejsza nieprzyjemne nastawienie do instytucji i jakości jej pracy. Trzeba jednak podkreślić, że duże znaczenie ma też sposób formułowania komunikatów dotyczących opóźnień (zwłaszcza jeśli opóźnienia wynikają z zachowań po stronie części wnioskodawców, to konieczne jest subtelne sformułowanie informacji

tak, by nie wynikało z niego, że np. „winę” za opóźnienia ponoszą złej jakości wnioski, do których jest dużo uwag).

Żadna z grup uczestniczących w badaniu nie ma zastrzeżeń co do takich elementów systemu oceny projektów jak system wag, ocena strategiczna, ocena zgodności ze strategią, ocena zerojedynkowa, ocena punktowa – w tym sensie, że te elementy uznawane są za oczywiste i niezbędne. Zebrano natomiast szereg uwag szczegółowych do poszczególnych elementów – ale już w powiązaniu z konkretnymi kryteriami. Jeśli więc nikt nie ma wątpliwości co do zasadności stosowania ocen zerojedynkowych czy punktowych, to już w odniesieniu do konkretnych kryteriów i konkretnych propozycji punktacji respondenci i zespół badawczych mają zastrzeżenia. Te kwestie są przedmiotem rozdziału poświęconego kryteriom.

Zgodnie z założeniami badania analizie poddano zdolność systemu do wyboru projektów innowacyjnych i zapewnienia odpowiedniego poziomu komplementarności projektów. W badaniu przyjęto założenie (patrz rozdział 1), że system kryteriów wyboru projektów jest elementem (podsystemem) systemu wyboru projektów, który jest analizowany w kolejnym rozdziale. Badanie pokazuje, że w systemie wyboru projektów nie ma innych – poza kryteriami – czynników stymulujących do składania i wybierania **projektów innowacyjnych**. Ponadto zapisy Programu i SzOOP nie wskazują na oczekiwania dotyczące innowacji w wielu obszarach interwencji. Podobnie w przypadku komplementarności nie ma innych oprócz kryteriów czynników **zapewniania komplementarności**. W tym przypadku zespół badawczy stwierdza, że w ramach RPO WD 2014-2020 **niewystarczająco wykorzystuje się potencjał wynikający z dwufunduszowości programu**. W pewnym stopniu kwestie te są akcentowane w ramach naborów współrealizowanych przez ZIT (w osi 10). W ocenie zespołu badawczego warto wziąć pod uwagę doświadczenia tych województw, które korzystają z formuły **projektów zintegrowanych**¹⁸. Dotyczy to województwa pomorskiego, wielkopolskiego, kujawsko-pomorskiego i podlaskiego. Szczególnie warte polecenia są doświadczenia z tych dwóch ostatnich województw, gdzie w ramach jednego naboru wyłaniane są równoległe dwa projekty, traktowane jako jedno przedsięwzięcie. Dotyczy to inwestycji w infrastrukturę przedszkolną z EFRR w powiązaniu z działaniem w obszarze wychowania przedszkolnego finansowanym z EFS czy inwestycji w infrastrukturę usług społecznych (EFRR) w powiązaniu z rozwojem tych usług (EFS).

System wyboru i organizacja procesu wyboru projektów nie mają w swojej konstrukcji żadnych elementów, które można by uznać za dyskryminacyjne; za takie mogą natomiast uchodzić niektóre kryteria wyboru projektów, co jest przedmiotem oceny w kolejnym rozdziale.

Blisko trzech na pięciu (59,1%) projektodawców EFS zadeklarowało, iż w zakresie ich projektu prowadzone były **negocjacje**. Odpowiedzi badanych wskazują, że negocjacje najczęściej miały miejsce w przypadku projektów z Osi 9, zaś najrzadziej - Osi 8. Najczęściej stosowana była forma pisemna (44 wskazania z 68), a 16 badanych miało możliwość prowadzenia negocjacji zarówno w formie ustnej jak i pisemnej. Respondenci preferują formę mieszaną – opowiada się za nią 45 z 68 uczestników negocjacji. Tylko 9 badanych było zdania, że negocjacje powinny mieć wyłącznie formę korespondencyjną, podczas gdy rozmówcy z instytucji zajmujący się EFS zdecydowanie opowiadają się za formą pisemną, przy czym dla usprawnienia procesu planuje się prowadzenie negocjacji wyłącznie

¹⁸ Art. 32 ust. 1 ustawy wdrożeniowej: Projekt zintegrowany to co najmniej dwa projekty powiązane ze sobą tematycznie w ramach wspólnego celu, jaki ma zostać osiągnięty dzięki ich realizacji, których wybór do dofinansowania lub realizacja jest koordynowana przez właściwe instytucje. Koordynacja polega w szczególności na określeniu wzajemnych relacji między projektami w zakresie warunków ich wyboru i oceny lub postanowień umów o dofinansowanie projektu lub decyzji o dofinansowaniu projektu

w formie elektronicznej. Jeden z respondentów uważa, że przydatne byłoby publikowanie informacji o projektach skierowanych do negocjacji:

„Zdecydowanie przyspieszyć okres oczekiwania na wynik konkursu, umieszczać na stronie informację dot. projektów, które zostały skierowane do negocjacji.” [CAWI]

Pracownicy instytucji opowiadają się natomiast za powrotem do rozwiązań w zakresie negocjacji, jakie były stosowane w ramach PO KL, tj. negocjowania wyłącznie projektodawcami, których projekty zostały wybrane do dofinansowania. Dałoby to skutek zbieżny z cytowaną wyżej propozycją – wszyscy wnioskodawcy szybciej poznaliby wyniki konkursu. Z punktu widzenia instytucji problemem jest bowiem niejednokrotnie długotrwałe oczekiwanie na reakcję wnioskodawców, do których wysyłane są pisma negocjacyjne.

Uczestnicy negocjacji uważają, że procedura ta umożliwia wyjaśnienie ewentualnych wątpliwości oraz zwiększa szanse na uzyskanie dofinansowania. Przyczyniają się ponadto do lepszego opracowania wniosku o dofinansowanie.

Tabela 5. Opinie beneficjentów dot. negocjacji zakresu projektu w ramach EFS (liczba wskazań)

Stwierdzenie	Zgadzam się	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Nie zgadzam się
Negocjacje umożliwiają wyjaśnienie ewentualnych wątpliwości	60	3	5
Negocjacje zwiększają szanse na uzyskanie dofinansowania	46	15	7
Negocjacje przyczyniają się do lepszego opracowania wniosku o dofinansowanie	41	13	14
Negocjacje pomagają wyłonić do dofinansowania najlepsze projekty	33	22	13
Negocjacje powodują, że proces oceny projektów trwa zbyt długo	28	26	14
Negocjacje powodują zbyt dużą ingerencję IOK w zakres projektu	22	23	23

Źródło: Badanie CAWI n=68

Blisko co trzeci projektodawca EFS (310%) uważa, że **system wyboru projektów, w tym również kryteria wyboru w ramach RPO WD 2014-2020 wymagają zmian w celu poprawy systemu**. Nieco silniej na taką potrzebę wskazują wnioskodawcy niż beneficjenci (34,2% do 27,7%); w równym stopniu potrzebę zmian dostrzegają projektodawcy DWUP i IZ. **Projektodawcy EFRR są bardziej krytyczni** – potrzebę zmian w systemie widzi ponad 40% respondentów (częściej na takie potrzeby wskazują wnioskodawcy niż beneficjenci – 47,3 do 33,2%). Konieczność wprowadzenia zmian w znacznie większym stopniu widzą projektodawcy Osi zarządzanych przez DIP, niż przez IZ (47,2% do 34,8%). Główne zakresy zmian wskazano powyżej – dotyczą obiektywizmu oceny i czasu jej trwania. Niestety niewiele pojawiło się propozycji konkretnych rozwiązań. Zauważono dwa konkretne pomysły dotyczące zmian w systemie wyboru:

„Należy zmniejszyć uznaniowość oceny. wprowadzić panel ekspertów, tj. możliwość osobistej prezentacji projektu i jego obrony na panelu (wzorem innych konkursów np. w NCBR i PARP).” [CAWI, EFRR]

„Nabory powinny być ciągłe, a pierwsza selekcja projektów powinna być w oparciu o merytoryczną ocenę innowacyjności projektu dokonaną przez ekspertów z danej dziedziny (nie pseudo ekspertów wybranych w ramach naboru, w którym kryterium są jedynie ukończone studia i 2 lata doświadczenia).” [CAWI, EFRR]

W ocenie przedstawicieli instytucji odpowiedzialnych za EFRR panele ekspertów sprawdzają się w sytuacji, gdy w ramach naboru spodziewana jest niewielka liczba projektów; w przypadku naborów masowych nie jest to możliwe do zastosowania. Podobnie jest z preselekcją. Warto natomiast rozważyć nabory ciągłe, o których jest mowa we wcześniej cytowanej propozycji.

Wnioski:

System oceny wniosków jest generalnie sprawny, zapewnia bezstronną ocenę wniosków. Jego sprawność jednak zakłóca szereg czynników, w tym zwłaszcza:

- niezadowalająca jakość pracy ekspertów, którzy nie są właściwie weryfikowani na etapie rekrutacji, nie ma wobec nich działań służących doskonaleniu ich pracy i uspołnieniu podejść, i którzy są relatywnie słabo wynagradzani; w efekcie wzrasta rola pracowników w ocenie, przy czym kompetencje pracowników w tym zakresie nie są weryfikowane w żaden sposób,*
- niewielkie niedobory kadrowe w każdej z instytucji, rekompensowane przez system oddelegowań pracowników pomiędzy komórkami organizacyjnymi, szczególnie częste w rozdrobnionej strukturze organizacyjnej Instytucji Zarządzającej; system oddelegowań nie sprzyja dobrej jakości pracy i poczuciu odpowiedzialności za powierzone zadania,*
- brak jednej wyznaczonej osoby do „pilotowania” wniosku na etapie oceny w związku z rozdrobnioną strukturą organizacyjną (dotyczy IZ),*
- słabe wsparcie informatyczne (dot. EFRR),*
- przedłużający się czas oceny, spowodowany opóźnieniami po stronie beneficjentów (niedotrzymywanie terminów nadsyłania wyjaśnień i uzupełnień) i po stronie instytucji (kumulacja pracy, konieczność stosowania elementów oceny wydłużających proces – negocjacje, ocena zgodności ze strategią ZIT, długa ścieżka akceptacji list rankingowych przygotowanych przez ZIT AW); powoduje to duże niezadowolenie i frustrację wnioskodawców, które przynajmniej częściowo można łagodzić poprzez publikowanie harmonogramów oceny oraz ich ewentualnych aktualizacji wraz z wyjaśnieniami przyczyn.*

System nie zawiera elementów dyskryminacyjnych. Nie zawiera także elementów stymulujących do wyboru projektów innowacyjnych – jest to rolą kryteriów wyboru. System nie zawiera także elementów stymulujących (poza kryteriami) do realizacji projektów komplementarnych – nie wykorzystaną szansą pozostaje dwufunduszowość programu.

Takie elementy systemu jak negocjacje, możliwość korekt, ocena strategiczna czy ocena zgodności ze strategią ZIT dobrze służą wyborowi projektów spełniających założenia programu, jednak negocjacje i korekty powodują obciążenia systemu i opóźnienia w wyborze projektów. Daje się zauważyć, że wnioskodawcy nie są w pełni świadomi procesu oceny.

Konstrukcja systemu oceny pozwala na wybór projektów zgodnych z logiką interwencji i służących osiągnięciu założonych celów. Zdecydowanie większą rolę w tym zakresie odgrywa system kryteriów oceny projektów. Można jednak stwierdzić, że wymienione powyżej czynniki osłabiające sprawność systemu oceny powodują, że system nie w pełni chroni przed wyborem projektów wadliwych, choć chroni przed wyborem projektów niezgodnych z celami interwencji.

2.2. Ocena kryteriów wyboru projektów

2.2.1. Tworzenie kryteriów

Zgodnie z ustawą wdrożeniową kryteria wyboru projektów proponuje Instytucja Zarządzająca Programem, a zatwierdza je Komitet Monitorujący. Proces wypracowywania i uzgadniania kryteriów w ramach RPO WD 2014-2020 ma charakter bardzo transparentny, uspołeczniony, konsultacyjny – taka jest zgodna opinia wszystkich rozmówców reprezentujących Komitet. Podkreśla się duże zaangażowanie większości członków KM w ten proces, aczkolwiek jednocześnie zwraca się uwagę na stosunkowo małą aktywność środowisk, reprezentowanych w Komitecie. Partnerzy społeczni podkreślają otwartość przedstawicieli IZ na komentarze i pomysły – większą w przypadku EFRR, mniejszą w przypadku EFS. W tym ostatnim zwraca się uwagę na nadmierną skłonność do tłumaczenia swojej postawy wymaganiami Komisji Europejskiej; jednocześnie partnerzy wskazują, że zbyt restrykcyjne podejście do wymogów realizacji projektów (wyrażone w kryteriach) powoduje, że nie ma projektów np. w ramach Osi 9¹⁹.

Kryteria są konsultowane z członkami KM w dwóch turach – „nieformalnej”, do której trafiają wstępne propozycje na około miesiąc przed planowanym posiedzeniem i formalnej – do której kierowane są już oficjalne propozycje do akceptacji, rozsyłane na 10 dni przed posiedzeniem. Na etapie konsultacji nieformalnych lub jeszcze przed tym etapem IZ konsultuje swoje zamysły – o ile widzi taką potrzebę – z wyspecjalizowanymi komórkami organizacyjnymi Urzędu bądź innymi wyspecjalizowanymi instytucjami. Na tym etapie działa także grupa robocza KM – grupa ds. przedsiębiorczości i innowacji.

W ramach KM powstały trzy grupy robocze:

- ds. przedsiębiorczości i innowacji,
- ds. ekonomii społecznej,
- ds. zrównoważonego rozwoju,

jednak w praktyce działa i to bardzo aktywnie tylko pierwsza z nich. Pozostałe okazały się zbędne, bowiem osoby które mogłyby być w nich aktywne mają inne wspólne szersze fora współpracy. Ponadto zakres potencjalnych tematów do współpracy w ramach grupy – tj. kryteria – sprawia, że te dwie grupy nie mają już racji bytu z racji charakteru interwencji. Grupa ds. przedsiębiorczości ma duży obszar, interesują ją bowiem nie tylko „twarde” osie i działania skierowane do przedsiębiorców (z zakresu interwencji EFRR), ale także działania „miękkie” (z zakresu interwencji EFS), mające wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorstw. W ocenie jednego z przedstawicieli KM pożyteczna byłaby grupa robocza ds. JST, ale taka inicjatywa nie zaistniała²⁰.

Mimo wspomnianych dwóch tur konsultacji w przypadku niektórych kryteriów podczas obrad KM toczą się bardzo żywe dyskusje. Wszyscy rozmówcy odwołują się do szczególnie intensywnej debaty na temat kryteriów do Działania 8.6, w toku której konieczne było przerwanie obrad, powołanie grupy roboczej ad hoc i przygotowanie przez tę grupę akceptowalnej przez wszystkich zainteresowanych wersji definicji kryteriów. Fakt ten znakomicie świadczy o partycypacyjnym charakterze procesu stanowienia kryteriów, w którym KM nie jest sprowadzony i sam się nie sprowadza do roli biernego akceptanta propozycji IZ.

¹⁹ Dotyczy głównie kryterium efektywności zatrudnieniowej

²⁰ Nie był to postulat przedstawiciela JST

Partnerzy społeczni uczestniczący w KM widzą dwa obszary udoskonalenia procesu stanowienia kryteriów:

- opiniowanie kryteriów wraz z zapisami regulaminów – w ocenie partnerów zapisy regulaminów są niekiedy istotne dla interpretacji i oddziaływania kryteriów,
- wykorzystanie wiedzy osób oceniających wnioski na temat tego, jak sprawdziły się wcześniej przyjęte kryteria w procesie oceny (włączając zaproszenie osób oceniających na posiedzenie jako uczestników dyskusji).

Pewnym problemem dla członków KM jest przyjęty system głosowań blokowych nad grupami kryteriów. Stanowi to problem w sytuacji, gdy uczestnik obrad zgłasza zastrzeżenia do jednego z kryteriów, nie ma jednak uwag do pozostałych (zastrzeżenie jest odnotowane w protokole).

Wnioski:

Proces tworzenia kryteriów wyboru projektów jest przejrzysty i partycypacyjny. Proces nie wymaga zmian.

2.2.2. Spójność kryteriów z założonymi celami

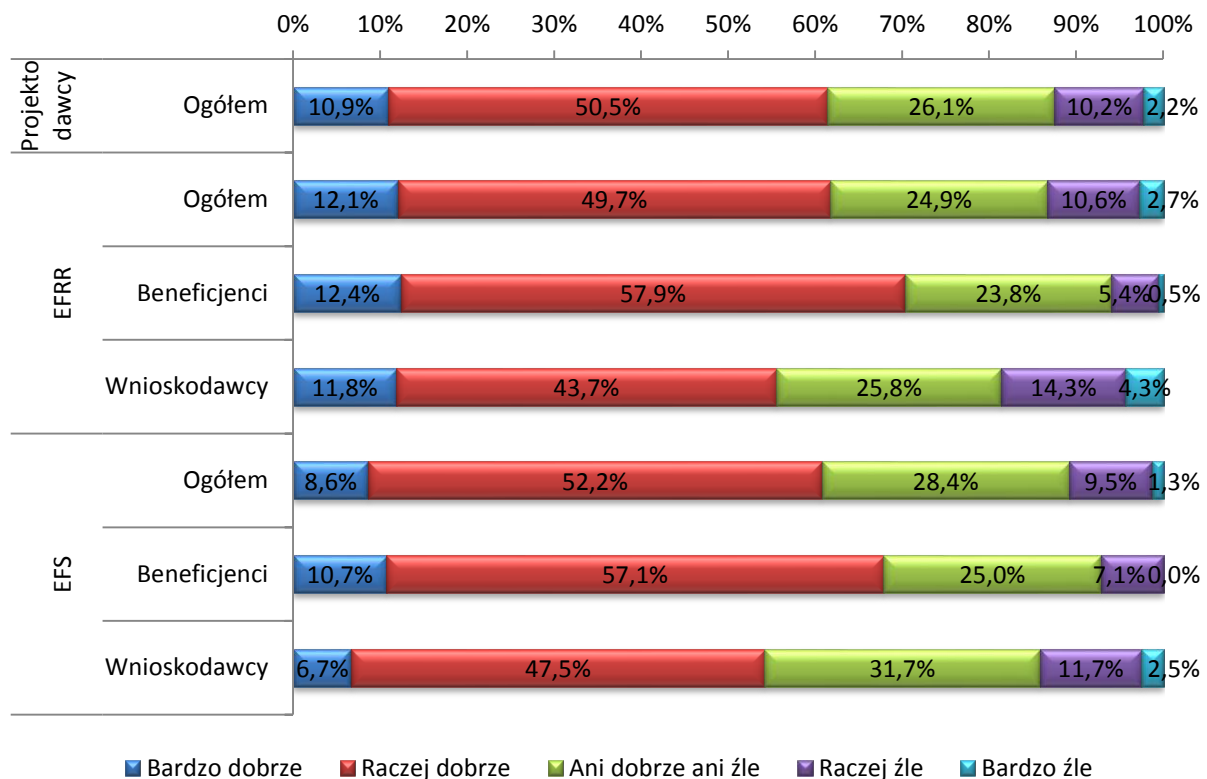
Zgodnie z Wytycznymi w sprawie trybów wyboru projektów kryteria wyboru mają powodować, że wybrane do dofinansowania projekty będą przyczyniać się do osiągnięcia celów i założonych rezultatów poszczególnych osi priorytetowych, z uwzględnieniem celów pośrednich i końcowych określonych w ramach wykonania, a także celów i rezultatów działań i poddziałań.

Ogólną ocenę systemu kryteriów w ramach RPO WD 2014-2020 można rozpocząć od opinii powtarzanej przez wielu rozmówców – ekspertów oceniających wnioski i przedstawicieli firm doradczych – że **system ten stanowi spójną przemyślaną koncepcję**, co wyróżnia województwo dolnośląskie na tle innych.

System kryteriów jest też ogólnie rzecz biorąc dobrze oceniany przez projektodawców.

Ponad 60% respondentów, którzy ubiegali się (skutecznie bądź nie) o wsparcie w ramach RPO WD 2014-2010 (jednakowo dla obu funduszy) ocenia system pozytywnie. Jeśli wziąć pod uwagę status projektodawcy, czyli to czy jest beneficjentem, czy też wnioskodawcą (nieskutecznym bądź nie znającym jeszcze rozstrzygnięcia konkursu) to okazuje się – zgodnie z oczekiwaniem – że nieco gorzej system oceniają wnioskodawcy. Biorąc natomiast pod uwagę osie priorytetowe, w ramach których aplikowali respondenci to można zauważyć, że najlepiej postrzegane są kryteria wyboru w ramach Osi 5 i 7 oraz 2 i 3, a w przypadku EFS – z Osi 8.

Wykres 1. Ogólna ocena systemu kryteriów wyboru projektów w ramach naborów RPO WD 2014-2020

Źródło: Badanie CAWI n=713

Powyższe pozytywne oceny nie oznaczają oczywiście, że nie stwierdzono pewnych słabości systemu. W tej części skupiono się na kwestiach generalnych, uwagi szczegółowe zostaną przedstawione w kolejnych dwóch rozdziałach.

To, co najczęściej pojawia się w wypowiedziach badanych, z czym zgadza się również zespół badawczy, to **nadmierna koncentracja na szczegółach proceduralnych, a nie na rezultatach i jakości projektów**. W tych opiniach zwraca się uwagę na to, że system preferuje „pisarzy projektów”, którzy wiedzą co gdzie należy wpisać, a nie tych, którzy mają interesującą ideę. Zauważono także, że o przyznaniu/nieprzyznaniu dotacji może zdecydować przypadek – a konkretnie wysokość alokacji na konkurs: ten sam projekt przy małej alokacji nie otrzyma dofinansowania, przy dużej – otrzyma, mimo że w każdym przypadku ledwie osiągnął minimum punktowe. Pojawił się też pogląd, że system kryteriów jest tak opracowany, by „każdy coś uszczknął”.

Analizując system kryteriów na poziomie ogólnej spójności z założonymi celami warto zwrócić uwagę na następujące kwestie:

- Za zdecydowanie uzasadnione i właściwe należy uznać **premiowanie działań związanych z branżami zaliczanymi do inteligentnych regionalnych specjalizacji**, jednak wyłącznie w zakresie odnoszącym się do wspierania przedsiębiorstw. Nie ma merytorycznego uzasadnienia do stosowania premiującego „kryterium współpracy” rozumianego jako *współpraca z pracodawcami lub przedsiębiorcami wpisującymi się w regionalne inteligentne specjalizacje* w ramach Działania 10.4 (konkursy dla ZIT). Zgodnie z objaśnieniem do

kryterium, ma ono „zachęcać szkoły do podejmowania współpracy z pracodawcami lub przedsiębiorcami wpisującymi się w regionalne inteligentne specjalizacje”. Problemem szkół zawodowych jest ogólnie słaba współpraca z pracodawcami, a z punktu widzenia kierunków kształcenia, które nie są i nie muszą być powiązane z konkretnymi branżami nie ma znaczenia branża, z którą nawiązana zostanie współpraca. Branżowe ukierunkowanie współpracy może wręcz stanowić problem dla szkół kształcących w zawodach zbędnych w wymienionych branżach – ale nadal przydatnych na rynku pracy. Współpraca z pracodawcami spoza wymienionych specjalizacji również zwiększy szanse młodzieży na rynku pracy dzięki praktycznemu wymiarowi kształcenia;

- **Punktowanie zwiększenia wkładu własnego** jest uzasadnione z punktu widzenia chęci przyznania dotacji jak największej liczbie podmiotów – co nie jest celem RPO i nie ma uzasadnienia merytorycznego. Jak stwierdzają przedstawiciele firm doradczych: „bogate firmy <kupują> sobie punkty za zwiększenie wkładu własnego i za ISO” i bardziej dosadnie: „duża innowacyjna inwestycja przegra z tanim <badziewiem>”;
- Podobnie oceniane jest **punktowanie wysokiego udziału w osiągnięciu wskaźników programowych**. Wskaźniki są powiązane z celami, stanowią zobowiązanie regionu wobec UE, generalnie jednak ustanowione są na bezpiecznych poziomach i bez dodatkowych sztucznych zabiegów mają szansę zostać osiągnięte (a tam, gdzie istnieją duże problemy z osiągnięciem wskaźników to mają one taki charakter, że licytowanie na osiągnięcie wyższego wskaźnika byłoby przeciwnie – jak w Osi 9). Natomiast kryterium to nie ma związku z charakterem projektu, jego celowością, innowacyjnością czy ogólnie – znaczeniem dla rozwoju regionu. O ile zastosowanie wspomnianych kryteriów miało sens w początkowym okresie wdrażania, to obecnie należałoby dokonać przeglądu poziomu osiągnięcia wskaźników i wszędzie tam, gdzie jest to możliwe zrezygnować z tego kryterium;
- Bardzo sensownym rozwiązaniem jest **ocena wpływu projektów na realizację Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020**, stosowana w województwie dolnośląskim już w poprzedniej perspektywie. Jednak ulegając presji na parametryzację kryteriów nieco nadmiernie skupia się ponownie na udziale projektu w osiągnięciu wskaźników i temu podobnych kwestiach, nie pozostawiając miejsca na spojrzenie „z góry” na mapę projektów i dokonanie wyboru projektu w największym stopniu zapełniającego luki – co nie jest możliwe przy metodzie wskaźnikowej. Wręcz przeciwnie – ocena sparametryzowana może zwiększyć szanse projektu realizowanego na obszarze/w zakresie już mocno obsadzonym przez inne projekty. **Ocena strategiczna nie jest stosowana w EFS**, choć jest to możliwe. Jednak także w tym przypadku przewidziane kryteria nie dają możliwości dokonania faktycznego wyboru strategicznego. Być może jednak zastosowanie oceny strategicznej w konkursach, w których w poprzednich naborach w wyniku zastosowania terytorialnych kryteriów premiujących (dotyczy Działania 8.2, 8.3, 10.3) stanowiłoby właściwe rozwiązanie;
- System kryteriów w ramach EFS zawiera zdecydowanie zbyt obszerny katalog kryteriów dostępu i premiujących, ingerujących w zawartość projektów, ale niekoniecznie podnoszących jakość projektów (szczegółowe wskazania zawarto w rozdziale dotyczącym EFS). W efekcie maleje znaczenie oceny merytorycznej projektów;
- Odważne rozwiązanie na tle podejść „funduszowych” zawierają koncepcje oceny zgodności ze Strategią ZIT, w których relatywnie duża pula punktów przyznawana jest ekspercko w ramach kryterium „minimalizacja problemu wiodącego”;

- Sporządzona w ramach badania **macierz spójności** (załącznik Excel do raportu) pokazała, że **wiele stosowanych kryteriów nie odnosi się wprost do celów działań/poddziałań ani do przyjętych wskaźników monitorowania**. Nie oznacza to jednak, że są one niewłaściwie określone i zbędne (choć oczywiście takie też są – przykładem wspomniane wcześniej „obniżenie poziomu dofinansowania” np. w ramach Działania 1.1), służą bowiem innym istotnym celom. Przykładem może tu być kryterium zgodności z regionalnymi inteligentnymi specjalizacjami w ramach Działania 1.2A, które nie odnosi się do celów tego działania, ma jednak silne umocowanie w strategii województwa. Podobnie jest w przypadku kryterium „lokalizacja terenu na terenach zdegradowanych i nieużytkach” w ramach Działania 1.3, które w żaden sposób nie wiąże się z celami Osi i Działania, jest jednak istotne z punktu widzenia równomiernego rozwoju regionu. Takie podejście do definiowania kryteriów należy uznać za właściwe.

Nie ma wątpliwości, że kryteria nie dopuszczają do wyboru projektów niezgodnych z celami regionu, wyrażonymi czy to w strategii, czy RPO lub innych istotnych dokumentach. Kryteria ponadto zapewniają, że wybierane projekty mieszczą się w założeniach interwencji zapisanych w RPO WD 2014-2020. Odpowiadają za to przede wszystkim kryteria formalne – ogólne i specyficzne, wzmacniane niekiedy dodatkowo przez kryteria merytoryczne, a w przypadku EFS – kryteria formalne i dostępu oraz merytoryczne.

Biorąc pod uwagę **wskaźniki określone w Ramach Wykonania** w toku analizy stwierdzono, że niemal wszystkie wskaźniki ustalone dla działań wspieranych z EFRR mają swoje odpowiedniki w przyjętych kryteriach wyboru projektów – są to kryteria wprost odnoszące się do wpływu na wartość wskaźnika. Nie zidentyfikowano tego typu kryteriów (ani innych, mogących specyficznie stymulować osiągnięcie przyjętych wartości wskaźników) w przypadku następujących kryteriów:

- Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych linii kolejowych (oś 5)²¹
- Liczba wspartych podmiotów leczniczych (oś 6).

W przypadku interwencji współfinansowanej przez EFS tylko w jednym przypadku zidentyfikowano wskaźnik mający swój odpowiednik w kryteriach wyboru; jest to

- Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego uczestniczących w stażach i praktykach u pracodawcy.

Brak kryteriów powiązanych ze wskaźnikami Ram Wykonania nie musi oznaczać problemów z osiągnięciem wskaźników i odwrotnie – ewentualne problemy z osiągnięciem wskaźników Ram Wykonania nie wynikają z braku stosownych kryteriów. Zwrócić tu należy uwagę zwłaszcza na Oś 9, gdzie problemy we wdrażaniu wynikają z nadmiernej restrykcyjności Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020 i wynikające z nich zawyżone wskaźniki efektywności zatrudnieniowej, które zniechęcają potencjalnych wnioskodawców do aplikowania.

Analizując wpływ kryteriów na jakość przedkładanych projektów należy zwrócić uwagę na odmiennosć podejść stosowanych w ramach EFRR i EFS. W przypadku EFRR daje się zauważyć tendencję do maksymalnej parametryzacji (kwantyfikacji) kryteriów wyboru, a nawet tam, gdzie nie jest możliwe sparametryzowanie – dążenie do precyzyjnego definiowania warunków i sposobów ich weryfikacji.

²¹ Należy jednak zastrzec, że dotyczy to projektów wybieranych w trybie pozakonkursowym, których wstępna ocena została dokonana w ramach analizy ex-ante

W części przypadków oznacza to wybór na podstawie deklaracji (kryteria odnoszące się do wskaźników, jakie potencjalnie zostaną osiągnięte w wyniku realizacji projektu), która zostanie zweryfikowana po zakończeniu projektu. W części oznacza to wybór na podstawie precyzyjnych danych dotyczących stanu obecnego (kryteria odnoszące się do obecnej sytuacji w badanym obszarze). Takie podejście zapewnia obiektywizm oceny, uniemożliwia jednak dokonanie eksperckiej oceny przedsięwzięcia, uwzględnienia ewentualnych miękkich aspektów i kontekstu. Jak twierdzą sami eksperci – wniosek mógłby być oceniany przez komputer, niewiele miejsca zostawiono wiedzy eksperckiej.

W przypadku EFS z kolei ocena dokonywana jest w głównej mierze w oparciu o opisową prezentację danych stanowiących odpowiedź na kryterium i ocenę ekspercką. Jednocześnie jednak w ramach kryteriów dostępu i premiujących wprowadzono szereg kryteriów sparametryzowanych, mając na celu zapewne z jednej strony zwiększenie obiektywizmu oceny, z drugiej – ukierunkowanie wsparcia na pewne obszary, co znacznie zmniejszyło znaczenie oceny eksperckiej. Bardzo duża liczba kryteriów różnego typu (formalne, dostępu, horyzontalne, merytoryczne, premiujące), zawierających wiele różnego typu wskazówek, wymogów i warunków wobec projektów powodują, że ostatecznie eksperci nie mają wiele do powiedzenia. W ich opinii w ramach EFS niewiele jest projektów wysokiej jakości – są projekty wpisujące się w kryteria, realizujące wskaźnikowe założenia systemu. Ocenie nie podlega już projekt, a poprawność wypełnienia wniosku.

Wnioski:

System kryteriów stanowi spójną i logiczną koncepcję, kryteria są ukierunkowane na wybór projektów przyczyniających się do celów Programu i założeń określonych w Ramach Wykonania. Można stwierdzić, że niekiedy to ukierunkowanie wskaźnikowe ma wręcz zbyt duże znaczenie. W efekcie na dalszy plan schodzi kwestia jakości wsparcia, trzeba bowiem mieć na uwadze, że wysokie wartości wskaźników nie zawsze oznaczają wysoką jakość.

System kryteriów nie dopuszcza do realizacji projektów niezgodnych z celami Programu, choć może dopuścić projekty słabe, co jest skutkiem nadużywania kryteriów wskaźnikowych (udział w osiągnięciu wskaźnika programowego czy obniżony wkład własny w przypadku EFRR, kryteria dostępu i premiujące w przypadku EFS).

Silnie sparametryzowana ocena w ramach EFRR sprawia, że niemal bez znaczenia jest rzetelna wiedza ekspercka. Potencjalnie odwrotna sytuacja jest w ramach EFS, gdzie decydujące znacznie powinna mieć ocena ekspercka, jednak silnie ograniczono ją licznymi dodatkowymi kryteriami. W efekcie eksperci bardziej oceniają poprawność wypełnienia wniosku niż atrakcyjność koncepcji projektowej.

2.2.3. Kryteria wyboru projektów w ramach EFRR

W opinii projektodawców EFRR kryteria oceny pozwalają na wyłonienie projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów RPO WD 2014-2020 (742% respondentów uznało, że to stwierdzenie pasuje do systemu kryteriów w ramach RPO WD 2014-2020). Większość projektodawców uważa, że kryteria oceny projektów pozwalają na wyłonienie projektów o trwałych rezultatach, przynoszących najlepsze efekty oraz dobrze przygotowanych do realizacji. Mniej niż

połowa respondentów (choć aż 48,9%) zgadza się ze stwierdzeniem, że w kryteriach oceny projektów zbyt dużą uwagę zwraca się na sprawy techniczne, a zbyt małą na to, jakie projekt przyniesie efekty.

W ocenie nieznacznej większości projektodawców EFRR kryteria oceny projektów są skonstruowane w sposób dający wszystkim wnioskodawcom równe szanse uzyskania dofinansowania (52,6%), ale aż 29,9% nie zgadza się z tą opinią. Jednocześnie 40,5% zgadza się ze stwierdzeniem: opracowane kryteria oceny projektów sprawiają, że niektóre grupy potencjalnych beneficjentów są dyskryminowane, ale 36,2% się z nim nie zgadza. To oznacza, że znaczna część respondentów ma poczucie dyskryminacji poprzez kryteria, co jednak nie musi (i w ocenie ewaluatora nie świadczy) o ich dyskryminacyjnym charakterze. Kryteria, mając z istoty swojej spowodować wybór jednych projektów, a odrzucenie innych, mają charakter selekcyjny, nie wszyscy powinni i nie wszyscy są w stanie je spełnić. Wnioskodawcy odrzuceni i ci, którym spełnienie kryteriów sprawiło problemy (choć ostatecznie się z nimi uporali) mogą mylić selekcyjność z dyskryminacją. W ocenie zespołu badawczego w ramach RPO WD 2014-2020 **nie ma kryteriów o charakterze dyskryminacyjnym**.

Tabela 6. Opinie beneficjentów i wnioskodawców na temat systemu kryteriów wyboru projektów w ramach EFRR [dane w procentach]

Stwierdzenie	Pasuje	Ani pasuje, ani nie pasuje	Nie pasuje
Kryteria oceny pozwalają na wyłonienie projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów RPO WD 2014-2020	74,2	13,3	12,5
Kryteria oceny projektów pozwalają na wyłonienie projektów o trwałych rezultatach	69,2	18,9	11,9
Kryteria oceny pozwalają na wyłonienie projektów dobrze przygotowanych do realizacji	68,2	18,1	13,7
Kryteria oceny projektów pozwalają na wyłonienie projektów przynoszących najlepsze efekty	59,7	22,2	18,1
Kryteria oceny projektów zostały w taki sposób skonstruowane, by wszyscy Wnioskodawcy mieli równe szanse na uzyskanie dofinansowania	52,6	17,5	29,9
W kryteriach oceny projektów zbyt dużą uwagę zwraca się na sprawy techniczne, a zbyt małą na to, jakie projekt przyniesie efekty	48,6	26,4	24,9
Opracowane kryteria oceny projektów sprawiają, że niektóre grupy potencjalnych beneficjentów są dyskryminowane	40,5	23,3	36,2

Źródło: Badanie CAWI n=481

Istotność kryteriów – kryteria zbędne i kryteria pominięte

Generalnie podejście badanych do identyfikacji **kryteriów pominiętych** można zamknąć w krótkim stwierdzeniu: „*tych kryteriów i tak jest już bardzo dużo*”. Niemniej również po głębszym przemyśleniu rozmówcy stwierdzali, że zestaw kryteriów jest zdecydowanie wystarczający, zwłaszcza jeśli oceniać go w kontekście ram wykonania. Zespół badawczy potwierdza tę opinię.

Jeśli natomiast chodzi o **kryteria zbędne**, to badani okazywali się również zgodni, wskazując na kilka kryteriów merytorycznych ogólnych dla wszystkich osi priorytetowych. Wszystkie wskazane poniżej jako zbędne kryteria są zgodne także z ustaleniami zespołu badawczego:

- Komplementarność (o ile nie jest oceniana w ramach oceny merytorycznej specyficznej i poza ZIT)

Zgodnie z definicją w ramach tego kryterium jest weryfikowane, czy we wniosku o dofinansowanie zostały wskazane projekty, które są powiązane ze zgłoszonym projektem (realizowane przez tego samego bądź innego beneficjenta) i które zostały zrealizowane bądź są w trakcie realizacji i zostały sfinansowane ze środków publicznych zewnętrznych. Projekty te mogą polegać na wykorzystywaniu efektów realizacji innego projektu, wzmocnieniu trwałości efektów jednego przedsięwzięcia realizacją drugiego, bardziej kompleksowym potraktowaniem problemu np. uzależnienie realizacji jednego projektu od przeprowadzenia innego przedsięwzięcia. W sytuacji „udowodnienia we wniosku rzeczywistej komplementarności wskazanych projektów” wniosek otrzyma 2 punkty. W zgodnej opinii ekspertów oceniających wnioski i firm te wnioski piszących uzyskanie punktów w znacznej mierze zależy od wyobraźni autora wniosku i umiejętności pisarskich. Co ważniejsze – pozostaje całkowicie bez związku z jakością projektu.

W poprzednim rozdziale stwierdzono, że system wyboru w niewielkim stopniu oddziałuje na komplementarność. W tym miejscu pokazano, że kryteria silnie wpływają na **deklarowanie komplementarności**. Jeśli uznać, że komplementarność stanowi istotną wartość z punktu widzenia celów RPO WD, wówczas należałoby zrezygnować z tego kryterium w ramach oceny merytorycznej ogólnej, a przenieść ocenę komplementarności do oceny merytorycznej specyficznej, każdorazowo dopracowując definicję i sposób jej weryfikacji do specyfiki działania. Wszędzie tam, gdzie to możliwe, należy uwzględniać komplementarność z EFS. Należy jednak rozważyć zminimalizowanie wagi kryterium (do poziomu 0-1), aby wnioskodawcy nie próbowali udowodniać komplementarności z obawy przed uzyskaniem zbyt małej liczby punktów.

- Wpływ projektu na przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego (nie dotyczy 1.2 C, 1.3 C, 1.4, 4.4 (typ G))

Wg definicji w ramach kryterium badany jest rzeczywisty wpływ projektu na przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego poprzez spełnienie szeregu wskazanych w definicji warunków, takich jak „powstrzymanie rozpraszania zabudowy, przyczyniające się do ograniczenia kosztów związanych m. in. z uzbrojeniem terenów, usługami komunikacyjnymi, środowiskowymi – czyli realizacja inwestycji na terenach inwestycyjnych uzbrojonych/zabudowanych” czy „uwzględnianie kontekstu otoczenia (przyrodniczego, krajobrazowego, kulturowego i społecznego)”. W zależności od specyfiki projekt może otrzymać 1 lub 2 punkty; brak punktów nie eliminuje projektu. Jakkolwiek idea jest słuszna i atrakcyjna, to jednak w przypadku części typów projektów wydaje się zupełnie niezrozumiała: „*po co ten ład w opiece skoordynowanej?*” Należałoby rozważyć wyłączenie kryterium w większej grupie działań lub nadanie mu innej, bardziej komunikatywnej dla potencjalnych wnioskodawców nazwy i definicji. Alternatywą może być rozdzielenie kryterium na kilka osobnych i ujęcie ich w katalogu kryteriów specyficznych dla danego działania.

- Ponadregionalny charakter projektu

W ramach kryterium weryfikowany jest ponadregionalny charakter projektu co oznacza realizację projektu w partnerstwie z podmiotem z przynajmniej jednego innego województwa objętych zapisami strategii ponadregionalnych np. Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020 lub komplementarność projektu z projektami realizowanymi lub zrealizowanymi z innego województwa objętego zapisami strategii ponadregionalnych np. Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020 (można otrzymać jeden punkt). Z punktu widzenia potencjalnych wnioskodawców, ale też ekspertów oceniających wnioski oraz zespołu badawczego cel tego kryterium jest całkowicie niezrozumiały. Kryterium nie ma żadnego związku z osiągnięciem celów RPO WD 2014-2020. Potencjalnie wpływ na

osiąganie celów tej Strategii mogą mieć nieliczne projekty w ramach tylko części osi RPO (typu projekty z zakresu infrastruktury drogowej).

- Partnerstwo (o ile nie jest punktowane w ramach oceny merytorycznej specyficznej; nie dotyczy działań 1.5, 3.2, 3.5)

Zgodnie z definicją w ramach kryterium promowane są projekty realizowane w partnerstwie, „które zapewnią większą skalę i siłę oddziaływania oraz przyczynią się do osiągnięcia rezultatów projektu”. To stwierdzenie nie ma następstwa w zasadach punktowania, bowiem punktacja nie jest zależna od skali, oddziaływania i rezultatów projektu, lecz od liczby partnerów i od liczby sektorów, reprezentowanych przez partnerów. Co ważne, partner musi być podmiotem zgodnym z katalogiem wnioskodawców/beneficjentów określonym w regulaminie danego konkursu. Musi także uczestniczyć w etapie przygotowania i realizacji projektu poprzez m.in. zapewnienie określonych zasobów ludzkich, organizacyjnych, technicznych lub finansowych, zgodnie z przydzielonymi zadaniami (może jednak uczestniczyć tylko w realizacji części zadań projektowych) na warunkach określonych w porozumieniu lub umowie partnerskiej. Wskazane wcześniej twierdzenie zawarte w definicji o większej sile oddziaływania itd. projektów partnerskich nie znajduje pokrycia w wynikach przeprowadzonych dotychczas badań dotyczących tego typu projektów, a wręcz są w raportach z tych badań dowody na brak takiego wpływu partnerstw na skalę i rezultaty projektów.²² Wątpliwości dotyczące kryterium partnerstwa mają nie tylko oceniający i wnioskodawcy (o czym w dalszej części), ale też pracownicy instytucji systemu wdrażania:

„to było wszystko sztucznie robione także, to wcale nie było partnerstwo, to było robione na siłę i często robione po to, żeby punkty dostać tak naprawdę przy ocenie, a wcale nie pomagała temu wnioskowi, a wręcz przeciwnie” [IDI instytucja systemu]

Jeśli nawet zgodzić się z celowością zachęcania do podejmowania współpracy, to należy starannie przemyśleć, w jakich typach projektów jest prawdopodobne osiągnięcie zamierzonych (zgodnie z definicją) efektów i premiować na zasadzie zerojedynkowej sam fakt współpracy. Premiowanie większych partnerstw i do tego partnerstw wielosektorowych nie bierze pod uwagę wysokiego ryzyka takich projektów – związanego z komunikowaniem się i podejmowaniem decyzji.

Zespół badawczy zidentyfikował ponadto jako zbędne kryteria dotyczące zgodności ze stanem prawnym, jak np. w ramach Działania 2.1 „Projekt jest przygotowany do realizacji pod względem zgodności z otoczeniem prawnym” i „Bezpieczeństwo wdrażanych systemów informatycznych oraz przetwarzania danych zgodnie z obowiązującym prawem”. Tak sformułowane kryteria nakładają na tak naprawdę na wnioskodawcę obowiązek opisanego stanu prawnego i zadeklarowania jego przestrzegania. Przestrzeganie obowiązującego prawa jest obowiązkiem każdego wnioskodawcy (nie-wnioskodawcy także), a za nieprzestrzeganie grożą określone sankcje. Jeśli z jakiegoś powodu IOK potrzebuje deklaracji przestrzegania prawa, to należy we wniosku o dofinansowanie dodać sformułowanie deklaracji – do podpisania wraz z wnioskiem. Spełni to dodatkowo walor upraszczania procesu aplikowania.

²² Opinię opieramy o wyniki ewaluacji: Ocena realizacji projektów partnerskich realizowanych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych w okresie perspektywy finansowej 2007-2013, ReSource, 2010, na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego; Projekty partnerskie w ramach PO KL w województwie opolskim, PSDB, 2011; Ocena projektów realizowanych w ramach PO KL w partnerstwie pomiędzy instytucjami publicznymi i niepublicznymi na zlecenie urzędu marszałkowskiego województwa podlaskiego, PSDB, 2014. Innych badań dotyczących projektów partnerskich nie prowadzono.

Wymienione w tej części kryteria należą do tych, które **sprawiły największe problemy wnioskodawcom**. Wnioskodawcy radzą sobie z tego typu problemami generalnie na dwa sposoby: wynajmując firmę doradczą lub uruchamiając własne talenty, starając się spełnić wszystkie oczekiwania zawarte w kryteriach. Trzeba pamiętać, że wnioskodawca z założenia będzie dążył do maksymalizacji szans na sukces: jeśli więc nie widzi żadnej potrzeby partnerstwa z podmiotem z województwa dolnośląskiego i z podmiotem z województwa objętego Strategią Polska Zachodnia – to znajdzie takie dwa podmioty, z którymi zawrze umowy partnerstwa. Będą to umowy satysfakcjonujące oceniających, ale realnie projekt i tak będzie prowadzony samodzielnie.

Zdolność systemu do wyboru projektów innowacyjnych

W ramach RPO WD 2014-2020 przyjęto zasadę wymagania (kryterium specyficzne merytoryczne obligatoryjne) **innowacyjności** i premiowania jej (kryterium punktowane) w ramach Osi I, co jest w pełni uzasadnione merytorycznie. W innych osiach kryterium nie jest stosowane, nie jest bowiem uzasadnione merytorycznie.

Uwzględnienie zasad ustanowionych w art. 7 i 8 Rozporządzenia UE 1303/2013

Artykuł 7 dotyczy promowania równości mężczyzn i kobiet oraz niedyskryminacji, artykuł 8 natomiast zrównoważonego rozwoju, co oznacza obowiązek zapewnienia, że udzielane wsparcie będzie przyczyniać się do celów związanych ze zmianami klimatycznymi.

Katalog kryteriów merytorycznych ogólnych **zawiera kryteria służące spełnianiu wymienionych zasad** (są to kryteria obligatoryjne, a więc ich niespełnienie oznacza odrzucenie wniosku):

- Wpływ projektu na zasadę równości szans mężczyzn i kobiet oraz zasadę zrównoważonego rozwoju. W ramach kryterium sprawdzane jest, czy projekt spełnia lub jest neutralny w stosunku do wymienionych zasad. O neutralności należy mówić wtedy, kiedy w ramach projektu wnioskodawca wskazał uzasadnienie, dlaczego dany projekt nie jest w stanie zrealizować jakichkolwiek działań w zakresie tych zasad, a uzasadnienie to zostanie uznane przez osobę oceniającą za trafne i poprawne.
- Wpływ projektu na zasadę niedyskryminacji (w tym niedyskryminacji ze względu na niepełnosprawność). W ramach kryterium sprawdzane jest, czy projekt zakłada pozytywny wpływ na zasadę niedyskryminacji (w tym niedyskryminacji ze względu na niepełnosprawność), w tym czy projekt jest zgodny z koncepcją uniwersalnego projektowania w przypadku stworzenia nowych produktów i czy sfinansowana w ramach projektu infrastruktura (w tym środki transportu, technologie i systemy informacyjno-komunikacyjne), zwiększa dostępność i eliminuje bariery dla osób z niepełnosprawnościami. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się neutralny wpływ projektu na zasadę, wymaga to jednak przedstawienia w treści wniosku o dofinansowanie uzasadnienia.

Wymienione kryteria stanowią drugą (po kryteriach wskazanych jako zbędne) grupę kryteriów sprawiających duże problemy wnioskodawcom: *„co mogę zrobić w ramach termomodernizacji budynków użyteczności publicznej, by dostać punkty za udogodnienia dla niepełnosprawnych?!”* Definicje kryteriów co prawda dopuszczają wskazanie neutralnego wpływu projektu, ale wymaga to uzasadnienia, którego wnioskodawcy nie umieją napisać, a ponadto mają przekonanie, że „lepiej widziane” jest zadeklarowanie pozytywnego wpływu.

Rezygnacja z kryteriów nie jest możliwa, ale możliwe jest takie ich prezentowanie (w ramach definicji i dodatkowo, na przykładach, w regulaminie czy instrukcji wypełniania wniosku o dofinansowanie), by nie tylko ułatwić skuteczne aplikowanie, ale też by pomóc w rozumieniu sensu tych wymogów. Umieszczona na portalu RPO zakładka *Poznaj Fundusze Europejskie bez barier* (do której

przekierowanie zamieszczono także na stronie internetowej IP DWUP, gdzie są zamieszczone dokumenty i publikacja odnoszące się do zasad horyzontalnych) zgodnie z założeniami ma służyć wsparciu wnioskodawców w zakresie rozumienia zasad horyzontalnych. Jednak nie o takie działania chodzi. Zamiast napisanych prostym językiem z użyciem grafiki przykładów ilustrujących podstawowe zasady zdecydowano się na zamieszczenie zbioru oficjalnych dokumentów (typu konwencje ONZ) oraz opasłych (blisko 200 stron) poradników. Już sam widok strony – krótkie oficjalne, formalne wprowadzenie i szereg linków do nieopisanych dokumentów – zniechęca do skorzystania z jej zawartości. Stworzono stronę do pogłębionych studiów dla zainteresowanych, a nie podającą praktyczne wskazówki wnioskodawcom mającym problem ze spełnieniem kryterium. Dodatkowo trzeba stwierdzić, że wnioskodawca przygotowujący projekt w ramach EFRR nie dowie się o istnieniu tej strony, a jeśli nawet zauważy na głównej stronie portalu siedemnastą zakładkę nazwaną „poznaj fundusze bez barier”, to jest mało prawdopodobne, że domyśli się, iż tam właśnie zamieszczono cenne podpowiedzi dotyczące przygotowania wniosku.

Jakość definicji kryteriów

W ocenie zespołu badawczego wśród kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WD 2014-2020 nie ma kryteriów nieobiektywnych i niepoprawnych merytorycznie. Nie ma także kryteriów nieweryfikowalnych, choć nie wszystkie są mierzalne. W przypadku kryteriów niemierzalnych są one weryfikowane na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie lub wymaganych załącznikach.

W ocenie zespołu badawczego definicje kryteriów w ramach EFRR są jednoznaczne.

Również w ogólnej ocenie ponad połowy respondentów (55,1%) kryteria wyboru projektów są skonstruowane w sposób jasny i zrozumiały. Jednocześnie na pytanie, czy któreś kryteria są Państwa zdaniem niezrozumiałe lub nieprecyzyjne zaledwie 14,8% udzieliło odpowiedzi pozytywnej. Większość podawanych niejasnych kryteriów wymieniana była tylko raz; jedynie kilka pojawiało się w ankietach więcej niż raz:

Oś I	Wpływ projektu na przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego (4 wskazania z 20)
	Zgodność projektu z polityką ochrony środowiska (3 z 20)
	Ponadregionalny charakter projektu (3 z 20)
	Wpływ projektu na osiągnięcie celu szczegółowego RPO WD (2 z 20)
Oś II	Komplementarność (2 z 3)
Oś IV	Efektywność ekonomiczno-społeczną projektu (2 z 7)
	Zastosowanie przepisów dotyczących pomocy publicznej/ pomocy de minimis (2 z 7)
	Ponadregionalny charakter projektu (2 z 7)
Oś VI	Kwalifikowalność wydatków w ramach projektu (3 z 4)

System wag

Niewielu projektodawców identyfikuje kryteria, które mają przypisaną zbyt małą lub zbyt dużą wagę punktową:

Zbyt mała waga

Zbyt duża waga

Oś I	Innowacyjność (działanie 1.5)	Partnerstwo
		Gotowość projektu do realizacji
		Analiza opcji
		Wpływ projektu na przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego
Oś II		Partnerstwo
Oś III	Kryterium kosztowe	Partnerstwo
	Zgodność z Planami Gospodarki Niskoemisyjnej	Efekt ekologiczny – redukcja emisji CO2
Oś VI	Długotrwałe efekty społeczno-ekonomiczne projektu (4.3)	Partnerstwo
	Struktura organizacyjna/potencjał finansowy	
Oś VII		Charakter przedszkola
		Gotowość projektu do realizacji

W ocenie zespołu badawczego **system wag jest spójny i adekwatny z punktu widzenia celów programu – z zastrzeżeniem wcześniejszych uwag odnoszących się do kryteriów zbędnych i nie służących celowi programu.**

Obciążenia dla wnioskodawców

52,2% respondentów uważa, że „w celu spełnienia określonych kryteriów oceny projektów Wnioskodawcy muszą ponosić dodatkowe (zbędne) koszty”. Analiza dokonana przez zespół badawczy **nie potwierdza tego, że kryteria wymagają ponoszenia dodatkowych zbędnych kosztów.** Konieczne jest jednak zastrzeżenie, że nie wynika to z definicji kryteriów, ale może wynikać z wymagań stawianych w ramach regulaminu konkursu. Część definicji bowiem nie wskazuje źródła weryfikacji kryterium i jedynie domyślnie można uznać, że źródłem będą zapisy we wniosku o dofinansowanie, część zaś (np. w Osi 2) zawiera niejednoznaczny zapis, że kryterium będzie oceniane na podstawie dokumentacji projektowej, co może oznaczać konieczność sporządzenia dodatkowych, oprócz wniosku o dofinansowanie, dokumentów.

Ponadto stwierdzono, że kryteria merytoryczne ogólne nie zawierają zapisów dotyczących sposobu weryfikacji spełnienia kryterium, może więc okazać się niezbędne sporządzanie dodatkowych dokumentów.

Powyższe wskazuje na niezbędność uzupełnienia definicji kryteriów o jednoznaczne zapisy wskazujące na źródło weryfikacji ich spełniania.

Wnioski:

Ogólnie rzecz ujmując system kryteriów w ramach EFRR jest spójny i logiczny. Nie stwierdzono brakujących kryteriów. Zidentyfikowano natomiast kryteria zbędne, których spełnienie nie wpływa na jakość interwencji, wpływa natomiast na zwiększenie obciążeń wnioskodawców. Kryteria te sprawiają

bowiem wnioskodawcom najwięcej problemów i stają się jednym z głównych powodów poszukiwania wsparcia ze strony firm doradczych. Dotyczy to takich kryteriów, jak:

- komplementarność,*
- wpływ na przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego,*
- ponadregionalny charakter projektu,*
- partnerstwo,*

a także zgodność z otoczeniem prawnym.

Ukierunkowanie na innowacyjność ma miejsce wyłącznie w działaniach temu służących, co pozwala na unikanie dowodzenia innowacyjności w standardowych formach wsparcia.

W systemie kryteriów uwzględnione są zasady wynikające z art. 7 i 8 Rozporządzenia UE 1303/2013 – poszczególnym zasadom dedykowane jest odrębne kryterium. Spełnienie zasad stanowi dla wnioskodawców duży problem i traktowane jest jako zbędne obciążenie na etapie aplikowania – wnioskodawcy nie rozumieją, dlaczego i jak mają je spełniać. Zdecydowanie brakuje w tym przypadku działań edukacyjnych i informacyjnych wyjaśniających istotę obu zasad.

Definicje kryteriów charakteryzuje ogólnie wysoka jakość, choć należy zwracać uwagę na zamieszczanie w każdym przypadku precyzyjnego objaśnienia o sposobie weryfikacji spełniania kryterium.

System wag jest logiczny i adekwatny do celów interwencji.

2.2.4. Kryteria wyboru projektów w ramach EFS

W ocenie większości projektodawców EFS (63,4% respondentów - jest to jednak znacząco mniej niż w przypadku EFRR) kryteria oceny pozwalają na wyłonienie projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów RPO WD 2014-2020. Ponad połowa jest zdania, że kryteria oceny pozwalają na wyłonienie projektów dobrze przygotowanych do realizacji, o trwałych rezultatach oraz przynoszących najlepsze efekty (odpowiednio 55,6%, 54,7% i 52,6%). Jednocześnie aż 50,9% respondentów uważa, że w kryteriach oceny projektów zbyt dużą wagę zwraca się na sprawy techniczne, a zbyt małą na to, jakie projekt przyniesie efekty.

Niewiele ponad połowa (54,7%) uważa, że kryteria zostały tak skonstruowane, by wszyscy wnioskodawcy mieli równe szanse na uzyskanie dofinansowania, ale jednocześnie aż 41,4% uważa, że opracowane kryteria oceny projektów sprawiają, że niektóre grupy potencjalnych beneficjentów są dyskryminowane.

Tabela 7. Opinie beneficjentów i wnioskodawców na temat systemu kryteriów wyboru projektów w ramach EFS [dane w procentach]

Stwierdzenie	Pasuje	Ani pasuje, ani nie pasuje	Nie pasuje
Kryteria oceny pozwalają na wyłonienie projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów RPO WD 2014-2020	63,4	21,1	15,5
Kryteria oceny pozwalają na wyłonienie projektów dobrze przygotowanych do realizacji	55,6	22,8	21,6
Kryteria oceny projektów pozwalają na wyłonienie projektów o trwałych rezultatach	54,7	29,7	15,5
Kryteria oceny projektów zostały w taki sposób skonstruowane, by wszyscy Wnioskodawcy mieli równe szanse na uzyskanie dofinansowania	54,7	21,1	24,1
Kryteria oceny projektów pozwalają na wyłonienie projektów przynoszących najlepsze efekty	52,6	25,9	21,6
W kryteriach oceny projektów zbyt dużą wagę zwraca się na sprawy techniczne, a zbyt małą na to, jakie projekt przyniesie efekty	50,9	24,6	24,6
Opracowane kryteria oceny projektów sprawiają, że niektóre grupy potencjalnych beneficjentów są dyskryminowane	41,4	22,0	36,6

Źródło: Badanie CAWI n=232

Istotność kryteriów – kryteria zbędne i pominięte

Generalna ocena dotycząca **kryteriów pominiętych** jest podobna jak w przypadku EFRR – kryteriów i tak jest dużo, nie należy zwiększać ich liczby. Z drugiej strony z rozmów z ekspertami i z własnych analiz zespołu badawczego wyłania się **brak jednego podstawowego kryterium: jakości projektu**. Ocena jest rozproszona na szereg odrębnych aspektów, brakuje oceny zbiorczej, odnoszącej się do spójności, logiki i trafności zaprojektowanej interwencji.

Respondenci w badaniu ilościowym generalnie tylko sporadycznie wskazywali na kryteria zbędne. W tej grupie wskazań stosunkowo częściej niż inne pojawiało się kryterium doświadczenia oraz kryterium efektywności zatrudnieniowej. W ocenie zespołu badawczego oba kryteria są niezbędne w

przypadku oceny interwencji w ramach EFS, ale w dalszej części zostanie wskazane, jakie wątpliwości będą sformułowania tych kryteriów.

W toku analiz jako zbędne zidentyfikowano następujące kryteria:

- Kryterium zgodności projektu z prawem (kryterium horyzontalne)

Zgodnie z definicją w ramach weryfikacji kryterium będzie oceniana zgodność projektu między innymi z przepisami w zakresie pomocy publicznej, prawa pracy, kodeksu cywilnego oraz zamówień publicznych. W innej części definicji mowa jest o tym, że chodzi o zgodność z prawem krajowym i unijnym. Dodatkowo zastrzeżono, że IOK dopuszcza możliwość warunkowej oceny spełnienia kryterium i skierowania projektu do negocjacji we wskazanym w karcie oceny zakresie.

Tak sformułowane kryterium może łatwo zostać uznane za niespełnione, jeśli wnioskodawca nie wymieni jakiegś mało istotnej (ale jednak istotnej) ustawy czy rozporządzenia. Oczywiście może kwestię tę wyjaśnić w toku negocjacji, ale zarówno wymaganie opisu zgodności we wniosku, jak i ewentualne dodatkowe wyjaśnianie tych kwestii w toku negocjacji stanowi całkowicie zbędny zabieg, niepotrzebnie angażujący czas wnioskodawcy i oceniającego. Przestrzeganie prawa jest powszechnym obowiązkiem. Jeśli IOK widzi konieczność potwierdzenia przez wnioskodawcę zamiaru przestrzegania prawa, to powinna to zrobić w formie deklaracji podpisywanej w ramach wniosku o dofinansowanie.

- Kryterium biura projektu (dostępu)

Kryterium jest uznawane za spełnione, jeśli wnioskodawca zamieści we wniosku o dofinansowanie oświadczenie w pełnym brzmieniu: że w okresie realizacji projektu będzie prowadził biuro projektu (lub posiada siedzibę, filię, delegaturę, oddział czy inną prawnie dozwoloną formę organizacyjną działalności podmiotu) na terenie województwa dolnośląskiego z możliwością udostępnienia pełnej dokumentacji wdrażanego projektu oraz zapewni uczestnikom projektu możliwość osobistego kontaktu z kadrą projektu. Nie kwestionując zasadności posiadania biura na terenie realizacji projektu zwracamy uwagę na absurdalność wynikającą ze stosowania takiego wymogu: z powodu niespełnienia kryterium w kolejnych konkursach odrzucano wiele projektów, w tym zgłaszanych przez JST z terenu województwa. Okazywało się bowiem, że autorom tych wniosków wydawało się oczywiste, że przecież ich biura (np. urząd gminy) mieszczą się na terenie województwa i nie wpisywali pełnej formułki kryterium do treści wniosku. Warto zauważyć, że jeśli projekt jest realizowany w Bystrzycy Kłodzkiej, a biuro jest w Polkowicach to kryterium jest spełnione, bo biuro jest na terenie województwa, a uczestnik przecież może przyjechać do Polkowic, gdzie zawsze ktoś z kadry będzie obecny.

Kwestia posiadania biura i spełniania ewentualnych innych tego typu wymogów (jak wspomniana wyżej zgodność z prawem) powinna być rozwiązana przez katalog oświadczeń na końcu wniosku o dofinansowanie.

- Kryterium formy wsparcia (kryteria dostępu)

8.2. (podobnie 8.5): Wnioskodawca ma obowiązek przewidzieć co najmniej dwa typy projektów wymienionych w SzOOP RPO WD 2014-2020, w tym obligatoryjnie typ 8.2.A²³. W innej części definicji mowa jest o tym, że na podstawie działania wskazanego jako obligatoryjne zostanie podjęta decyzja

²³ instrumenty i usługi rynku pracy służące indywidualizacji wsparcia oraz pomocy w zakresie określenia ścieżki zawodowej (obligatoryjne, które zadecydują o wyborze dalszych adekwatnych form wsparcia):

- identyfikacja potrzeb osób pozostających bez zatrudnienia, w tym m.in. poprzez zastosowanie Indywidualnych Planów Działania, diagnozowanie potrzeb szkoleniowych oraz możliwości doskonalenia zawodowego w regionie,
- kompleksowe i indywidualne pośrednictwo pracy w zakresie wyboru zawodu zgodnego z kwalifikacjami i kompetencjami wspieranej osoby lub poradnictwo zawodowe w zakresie planowania rozwoju kariery zawodowej, w tym podnoszenia lub uzupełniania kompetencji i kwalifikacji zawodowych.

o wyborze dalszych adekwatnych form wsparcia. Jest w tym warunku sprzeczność – bo jeśli dobór dalszych form wsparcia ma zostać określony w wyniku IPD lub poradnictwa zawodowego, to znaczy, że wskazanie jakiegokolwiek innej formy wsparcia nie jest możliwe na etapie składania wniosku. Z drugiej strony wielu potencjalnych uczestników nie potrzebuje pogłębionej diagnozy czy poradnictwa lub ma ją sporządzoną po wielokroć we wcześniejszych projektach. Na marginesie konieczne jest zwrócenie uwagi, że definicja „typu 8.2.A” zawiera przynajmniej trzy istotne błędy merytoryczne (ich wskazywanie pozostaje poza zakresem badania).

8.3.: Wnioskodawca ma zawrzeć we wniosku o dofinansowanie opis kompleksowego wsparcia dla osób zamierzających rozpocząć działalność gospodarczą obejmującego co najmniej następujące instrumenty:

-doradztwo oraz szkolenia umożliwiające uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej;

-przyznanie bezzwrotnych środków finansowych na rozwój przedsiębiorczości;

-wsparcie pomostowe obejmujące szkolenia i/lub doradztwo w zakresie efektywnego wykorzystania dotacji oraz pomostowe wsparcie finansowe?

Ponownie mamy do czynienia ze zbędną ingerencją w projekt, który powinien być autorską koncepcją wnioskodawcy, oceniają w ramach kryteriów merytorycznych, a nie dostępu. Dodatkowo badania wskazują, że nie wszyscy potencjalni uczestnicy wymagają doradztwa na szkolenia przed przyznaniem dotacji i nie dla wszystkich niezbędne jest wsparcie pomostowe.

To, jakie i ile form wsparcia wskaże wnioskodawca powinno zależeć od przedstawionej diagnozy (wymaganej i ocenianej) i charakterystyki grupy docelowej (również wymaganej i ocenianej) i powinno być i jest oceniane w kontekście tych dwóch kwestii – w ramach kryterium trafności.

- Kryterium grupy docelowej (kryterium dostępu)

Kryterium wymaga zapewnienia pierwszeństwa w rekrutacji kobietom i osobom niepełnosprawnym. W ramach kryteriów merytorycznych oceniany był opis grupy docelowej, obejmujący m.in. sposób rekrutacji zapewniający dostępność osobom z niepełnosprawnościami. Tworzenie dodatkowego wymogu dotyczącego preferencji (uwaga: komu przyznane zostanie ostatnie wolne miejsce, jeśli zgłosi się niepełnosprawny mężczyzna w wieku 50+ i młoda kobieta?) nie jest potrzebne – należy doprecyzować kryterium merytoryczne.

- Kryterium wskaźników (jako kryterium dostępu) lub Wskaźniki obligatoryjne dla danego typu projektu (jako kryterium merytoryczne zerowyjankowe)

Kryteria się dublują – należy pozostawić jedno z nich (optymalnie w taki sposób, by możliwe było wprowadzanie korekt).

- Kryterium formy wsparcia w ramach 8.2 i 8.3 (premiujące) i kryterium komplementarności w ramach 9.1 (dostępu)

Oba kryteria dotyczą wykorzystania narzędzi wypracowanych w ramach projektów innowacyjnych realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (w przypadku 9.1 również PIW EQUAL), przy czym wnioskodawca ma wykazać zasadność ich zastosowania w ramach projektu.

Rozumiejąc potrzebę popularyzacji instrumentów wypracowanych w ramach PO KL i EQUAL zdecydowanie zespół badawczy opowiada się za tym, by to IOK dokonała przeglądu tych narzędzi

i rekomendowała stosowanie tych, które uzna za zasadne w obecnych warunkach województwa dolnośląskiego. Wiele z tych narzędzi jest już przestarzałych, inne weszły już do praktyki instytucji, a ponadto stosowane w ramach obu programów mechanizmy walidacji okazały się zawodne i pozwalały na uznanie za zwalidowane instrumentów niskiej jakości. Dodatkowo należy zauważyć, że baza rozwiązań jest skonstruowana w sposób mało praktyczny. Wnioskodawca, któremu zależy na uzyskaniu dofinansowania spełni warunek, ale niekoniecznie spowoduje to zwiększenie jakości wsparcia. Konsekwentnie rekomenduje się koncentrację oceny wsparcia w ramach kryterium trafności w powiązaniu z diagnozą i charakterystyką grupy docelowej zamiast wprowadzania dodatkowych kryteriów ingerujących w zakres projektu.

- Kryterium współpracy z właściwą jednostką organizacyjną pomocy społecznej (dostępu w ramach 9.1)

Wnioskodawca ma zawrzeć zobowiązanie nawiązania współpracy z daną jednostką organizacyjną pomocy społecznej (tj. OPS, PCPR) w celu co najmniej przekazania jej ogólnej informacji o realizowanym projekcie. Analogicznie wnioskodawca ma zobowiązać się do zawiązania współpracy z Ośrodkiem Wsparcia Ekonomii Społecznej.

Po pierwsze do współpracy potrzeba zgodnej woli dwóch stron – jednostronne zobowiązanie nie jest wystarczające do zaistnienia współpracy. Jeśli jednak oczekiwany zakres współpracy dotyczy przekazywania informacji (oraz skoro taki wymóg zawarty został w odpowiednich wytycznych MR), to wystarczy kolejne oświadczenie na końcu wniosku o dofinansowanie. Ponadto informacje o dofinansowanych projektach może przekazać IOK.

Zespół badawczy oprócz wskazanych powyżej redukcji kryteriów **rekomenduje rezygnację z tych kryteriów, które mają charakter oświadczenia**, zawartego w treści wniosku o dofinansowanie na rzecz katalogu oświadczeń zawartych w generatorze wniosków pod treścią wniosku, dostosowanych każdorazowo do warunków konkursu. To wymaga wprowadzenia odpowiednich rozwiązań w generatorze wniosków aplikacyjnych.

Ponadto rekomendujemy znaczącą **redukcję kryteriów premiujących na rzecz zwiększenia znaczenia kryterium trafności w ramach oceny merytorycznej**. W ocenie ekspertów oceniających wnioski i pracowników instytucji systemu wdrażania, jak też w ocenie zespołu badawczego katalog kryteriów premiujących w ramach EFS jest zbyt rozbudowany, nadmiernie ingeruje w zakres projektów, a niekiedy prowadzi wręcz do patologii.

„Przyjęcie kryteriów dostępu czy premiujących np. udzielenie wsparcia danym osobom lub kierowanie go na określone obszary powoduje, że do realizacji przyjmowane są głównie projekty spełniające te kryteria. W efekcie mamy do czynienia z "nadmiarem" projektów na danym obszarze lub dla danej grupy.” [CAWI]

„Bardziej przejrzysty system oceny - bez wagi punktowej, która wprowadza tylko zamieszanie; zmniejszenie ilości przyznawanych punktów premiujących - często dzieje się tak, że bardzo słaby projekt wygrywa tylko dlatego, że wnioskodawca zdecydował się na realizację wszystkich punktów premiujących.” [CAWI]

Trzeba mieć na uwadze, że – podobnie jak w przypadku EFRR – wnioskodawca zawsze dąży do maksymalizacji szans na wygraną, a więc próbuje zdobyć wszystkie możliwe punkty, zwłaszcza jeśli kryteria premiujące silnie ważą w końcowej ocenie. Doświadczenie pokazuje, że bez kryteriów premiujących nawet najlepszy projekt ma małe szanse na uzyskanie dofinansowania. Dotychczasowa

praktyka ze stosowania kryteriów premiujących odnoszących się do obszaru realizacji projektu doprowadziła do tego, że planowana liczba uczestników w zakontraktowanych projektach prawdopodobnie przewyższa wielkość grupy docelowej, w efekcie dochodzi do zjawiska zwanego potocznie „kanibalizmem projektowym” (projekty „podkupują” sobie uczestników), a ostatecznie do rozwiązywania umów. W przyszłości w przypadku gdyby ponownie zdecydowano się na użycie podobnego kryterium należy albo przeznaczyć na taki konkurs ograniczonej puli środków (po dokonaniu analiz służących ustaleniu liczebności potencjalnej grupy docelowej, jej gotowości do udziału w projektach i przeciętnego kosztu wsparcia), albo zastosować ocenę strategiczną.

Poniżej wskazano te z kryteriów premiujących, które nie przyczyniają się do poprawy jakości wsparcia:

- Kryterium formy wsparcia (8.2)

Premiowane jest uwzględnienie w projekcie wsparcia inicjatyw na rzecz podnoszenia mobilności geograficznej dla osób u których zidentyfikowano problem z zatrudnieniem w miejscu zamieszkania. Ta kwestia nie powinna być przedmiotem premiowania, a jedynie oceny trafności wsparcia w stosunku do charakterystyki grupy docelowej.

- Kryterium partnerstwa (8.2)

O braku przydatności kryterium partnerstwa dla jakości wsparcia mowa była w części dotyczącej EFRR.

- Kryterium grupy docelowej (8.2)

W ramach kryterium wskazano powiaty, na których pożądana jest realizacja projektów. Dotychczasowe złe doświadczenia ze stosowania tego typu kryteriów wskazano powyżej.

- Kryterium ponadregionalnego charakteru projektu (8.2, 8.3)

Tak jak w przypadku analogicznego kryterium w ramach EFRR premiowane jest realizowanie projektu w partnerstwie z podmiotem z przynajmniej jednego innego województwa spośród objętych zapisami Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020 lub wykazanie komplementarności projektu z projektami realizowanymi w innym województwie objętym zapisami Strategii Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020. Nie wskazano uzasadnienia dla takiego kryterium – trudno dostrzec, w jaki sposób współpraca z podmiotem z województwa zachodniopomorskiego w ramach projektu dotyczącego aktywizacji zawodowej osób poszukujących pracy może wpłynąć na cele programu i osi. Należy przy tym zauważyć, że cele Strategii Rozwoju Polski Zachodniej nie obejmują problematyki rynku pracy i bezrobocia.

- Kryterium doświadczenia (8.3, 8.5, 9.1, 9.2, 10.1, 10.2 i 10.4)

Kryterium dubluje kryterium doświadczenia stosowane w ramach oceny merytorycznej.

Zdolność systemu do wyboru projektów innowacyjnych

Przeprowadzone wywiady i analizy prowadzą do konkluzji, że kryteria wyboru i przyjęty sposób oceny nie zachęcają do kreatywności. Przeciwnie – projekty niestandardowe mają małe szanse na pozytywną ocenę – z powodu obawy oceniających do zaakceptowania nieznanymi i niepewnymi działaniami, ale też z powodu wielu kryteriów dostępu i premiujących, które narzucają stosowanie określonych podejść:

„Narzucone kryteria powodują, iż projekty to schematy pisane pod kryteria, a nie ciekawe inicjatywy.” [CAWI]

Uwzględnienie zasad ustanowionych w art. 7 i 8 Rozporządzenia UE 1303/2013

W systematyce kryteriów uwzględniono osobną grupę kryteriów horyzontalnych, a wśród nich trzy kryteria zgodności z właściwymi politykami i zasadami:

- z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- z zasadą równości szans kobiet i mężczyzn (oceniającą wg obowiązującego dla EFS w Polsce standardu minimum),
- z zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, w ramach której oceniane jest, czy projekt jest otwarty na udział wszystkich osób zainteresowanych uczestnictwem (tj. nie dyskryminuje żadnych grup ze względu na posiadane cechy, tj. płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę lub pochodzenie etniczne, wyznawaną religię lub światopogląd, orientację seksualną, miejsce zamieszkania) oraz czy zaplanowane działania są dostępne dla osób z niepełnosprawnościami. W wyjątkowych przypadkach dopuszcza się neutralność projektu wobec tej zasady. Wymagane jest wówczas uzasadnienie w treści wniosku o dofinansowanie.

Niespełnienie kryteriów horyzontalnych powoduje odrzucenie projektu.

Jakość definicji kryteriów

Według 64,2% respondentów kryteria wyboru projektów są skonstruowane w sposób jasny i zrozumiały, co stanowi znacznie wyższą ocenę klarowności definicji niż wydana przez respondentów aplikujących o środki EFRR. Zaledwie 7,8% badanych stwierdziło, że dostrzega kryteria nieprecyzyjne. W nielicznej grupie wskazań można wyróżnić dwa kryteria, które uzyskały odpowiednio 4 i 3 wskazania (z 14):

- ✓ Kryterium efektywności zatrudnieniowej (oś 8 i 9),
- ✓ Kryterium grupy docelowej/ Kryterium doboru grupy docelowej (Oś 10).

Jak już stwierdzono wcześniej, kryteria oceny w ramach EFS w części mogą być uznawane za mało obiektywne w tym znaczeniu, że ich ocena podlega subiektywnej opinii eksperta. Znaczna część kryteriów jest niemierzalna, ale jest weryfikowalna na podstawie zapisów we wniosku o dofinansowanie. Problemem jest to, że w przypadku znacznej części kryteriów nie wskazano precyzyjnie w jaki sposób będą one weryfikowane. Dodatkowo brak wcześniejszego dostępu wnioskodawców do karty oceny utrudnia im zorientowanie się, jak będzie wyglądała ocena poszczególnych kryteriów.

System wag

Generalnie badani wnioskodawcy nie dostrzegają kryteriów o zbyt małej czy zbyt dużej wadze. Tylko dwa kryteria zostały wymienione przez kilka osób (4 z 13) jako kryteria ze zbyt dużą wagą:

- ✓ Kryterium doświadczenia,
- ✓ Kryterium potencjału.

„Należy dać równe szanse podmiotom, które mają doświadczony zespół w realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE, a działają na rynku krócej niż 2 lata.” [CAWI

„Należy zmniejszyć udział punktacji za doświadczenie w realizacji tożsamyh projektów na określonym terytorium i w określonym czasie. Powoduje to dyskryminację podmiotów młodszych, które posiadają potencjał kadrowy i doświadczenie w danej dziedzinie, ale w ramach tego podmiotu nie realizowano projektów EFS.” [CAWI]

Podobnie wypowiadali się eksperci oceniający wnioski i przedstawiciele instytucji systemu wdrażania. Powtarzają się komentarze o blokowaniu dostępu do wsparcia młodym organizacjom. Zwracano także uwagę, że łącznie za kryterium doświadczenia i potencjału można otrzymać aż 25 punktów na 100, podczas gdy trafność interwencji może zostać oceniona maksymalnie na 14 punktów, a wiedza o problemach grupy docelowej 10. W ocenie zespołu **należy zrewidować system wag w ramach EFS** tak, by większą wagę przyznać części merytorycznej projektu, a mniejszą kwestiom finansowym (dotyczy to zwłaszcza zmniejszenia wagi efektywności kosztowej w sytuacji, gdy w ramach innych kryteriów oceniany jest budżet i oceniana jest kwalifikowalność wydatków) i związanym z potencjałem oraz harmonogramem (6 punktów).

Obciążenia dla wnioskodawców

Kryteria wyboru projektów w ramach EFS **nie powodują obciążeń** dla wnioskodawców.

Problemy ze spełnianiem kryteriów

Wnioskodawcy mają problemy ze zrozumieniem kryteriów horyzontalnych – nie rozumieją zasad standardu minimum i nie rozumieją zasad równości szans. Mają problem z przyznaniem i udowodnieniem neutralności projektu, obawiają się, że nie zostanie to zaakceptowane. Nie radzą sobie z wyborem wskaźników – jest ich wiele, nie umieją dobrać właściwych. Trudność sprawia im także konieczność wskazywania wartości zerowych dla wskaźników, które nie mają zastosowania w ich projekcie, a podlegają monitorowaniu na poziomie krajowym. Kolejny problem dotyczy rozróżnienia między efektywnością zatrudnieniową (mierzoną w 3 miesiące po zakończeniu udziału w projekcie) a rezultatami związanymi z podejmowaniem zatrudnienia (mierzonymi niezwłocznie po zakończeniu udziału). Problemem jest także zrozumienie, że dla uznania spełnienia kryteriów o charakterze deklaracji niezbędne jest wpisanie (wklejenie) do treści wniosku pełnego brzmienia kryterium.

Rozwiązaniem problemów dotyczących wskaźników i kryteriów byłyby zmiany w generatorze, umożliwiające wprowadzenie katalogów kryteriów odnoszących się do danego konkursu oraz check-listy z oświadczeniami do odznaczenia.

Wnioski:

System kryteriów oceny projektów w ramach EFS jest zbyt rozbudowany, zawiera zbyt wiele kryteriów ingerujących w zakres projektów, ograniczających wnioskodawcę, a wcale nie przyczyniających się do lepszej jakości interwencji i nie zachęcających do kreatywności i innowacyjności (dotyczy to części kryteriów dostępu i premiujących).

Zidentyfikowano szereg zbędnych kryteriów:

- zgodności z prawem,*
- biura projektu,*
- formy wsparcia (stanowiące o obowiązku stosowania określonych form wsparcia),*
- grupy docelowej (stanowiące o obowiązku stosowania pewnych priorytetów w ramach rekrutacji),*

- formy wsparcia (nazywane też komplementarności), dotyczące stosowania rozwiązań wypracowanych w ramach projektów innowacyjnych,
- współpracy z OPS/PCPR i OWES.

Część z wymienionych wyżej kryteriów powinna zostać włączona do treści końcowych oświadczeń w ramach wniosku o dofinansowanie.

Za zbędne uznano także szereg kryteriów premiujących, w tym zwłaszcza odnoszące się do współpracy z podmiotem objętym Strategią Rozwoju Polski Zachodniej i partnerstwa.

Kryteria premiujące odnoszące się do obszaru realizacji projektu pokazały już swoją szkodliwość, tym bardziej więc nie powinny być już stosowane. W ich miejsce proponuje się prowadzenie naborów w ramach niewielkich alokacji lub stosowanie oceny strategicznej.

Zasady horyzontalne w ramach EFS są weryfikowane poprzez zestaw kryteriów, rozbudowany zwłaszcza w przypadku równości szans kobiet i mężczyzn. Okazuje się, że mimo iż te zasady w ramach EFS są stosowane już poczynając od 2004 roku, to nadal część wnioskodawców ma problemy z ich rozumieniem i spełnieniem.

Kryteria sformułowane są w sposób zrozumiały. W części brakuje jednak precyzyjnych wskazówek, w jaki sposób weryfikowane będzie ich spełnienie.

Przebudowy wymaga system wag tak, by o wyborze projektu decydowała trafność zaplanowanej interwencji w kontekście specyfiki grupy docelowej. Wszystkie pozostałe elementy powinny być podporządkowane tym kryteriom.

3. REKOMENDACJE

Tabela rekomendacji

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Adresat	Termin	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
1.	Informacja udostępniania potencjalnym wnioskodawcom na etapie naboru i oceny jest niewystarczająca i mało przejrzysta	Niezbędne jest wprowadzenie zmian w systemie informowania tak, by wnioskodawcy mieli lepszy dostęp do niezbędnych w celu przygotowania aplikacji informacji i by mieli większą świadomość procesów wiążących się z naborem i wyborem projektów	<p>Rekomenduje się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Wprowadzenie zasady zamieszczania uzasadnienia zmian w przypadku aktualizacji harmonogramu 2) Poprawę czytelności ogłoszeń o naborach i regulaminów poprzez redukcję zbędnych treści i stosowanie mniej sformalizowanego języka, stosowanie krótszych zdań, wyróżników tekstu, blokowanie informacji dotyczących określonych zagadnień; wprowadzenie przejrzystej systematyki załączników do regulaminu zamieszczanych na stronach internetowych 3) Poprawę przejrzystości stron internetowych poprzez ułatwienie dostępu do kluczowych informacji, stosowanie graficznych form przekazu, uproszczenie języka, zmniejszenie liczby „przejsć” między stronami; ujednoczenie wyglądu stron poszczególnych instytucji i układu treści; utworzenie zakładek (folderów) na wersje archiwalne regulaminów itp. 4) Zwrócenie uwagi na formę graficzną, w tym zwłaszcza stosowane spisów treści i hiperłączy 5) Tworzenie FAQ w ramach jednego pliku z kategoryzacją pytań i odpowiedzi oraz możliwością przeszukiwania wg słów kluczowych 6) Zapewnienie wnioskodawcom dostępu do wzorów kart oceny oraz do zasad oceny (poprzez publikowanie na etapie ogłaszania naborów regulaminów KOP lub uwzględniania opisu zasad oceny wniosków w ramach regulaminów konkursów) 7) Precyzyjne wskazanie w Regulaminie konkursu, jak kryteria 	IZ RPO WD 2014-2020 wraz z IP	I kw. 2018	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Adresat	Termin	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
			<p>będą weryfikowane wraz ze wskazaniem opisu znaczenia kryterium („zerojedynkowe” lub punktowe wraz ze skalą punktową)</p> <p>8) Publikowanie harmonogramów oceny i ich aktualizacji wraz z uzasadnieniem zmian</p>				
2	System informatyczny SNOW wykazuje błędy; oba systemy (SNOW i SOWA) niewystarczająco ułatwiają proces aplikowania i oceny	Konieczna jest intensyfikacja prac nad poprawą systemów	<p>Rekomenduje się:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kontynuację działań na rzecz stabilizacji systemu SNOW (dotyczy zwłaszcza tworzenia budżetów) 2. Zwiększenie zakresu walidacji w ramach SNOW 3. Wprowadzenie w SOWA katalogów wskaźników obligatoryjnych dostosowywanych każdorazowo do warunków konkursu 4. Poprawa funkcjonalności dotyczącej oceny wniosków (SNOW) 	IZ RPO WD 2014-2020	I kw. 2018	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności
3	Sprawność systemu wyboru jest zakłócana przez szereg czynników	Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zminimalizowanie zidentyfikowanych problemów	<ol style="list-style-type: none"> 1. O ile będzie konieczne dokonywanie naboru kandydatów na ekspertów: dopracowanie kryteriów wyboru ekspertów (zwrócenie uwagi na rodzaj doświadczenia) i weryfikacja spełniania warunków poprzez próbną ocenę wniosku 2. Zwiększenie wynagrodzenia ekspertów 3. Konsekwentne eliminowanie z listy ekspertów, których praca jest źle oceniana, a także wprowadzenie systemu akredytacji kandydatów na ekspertów 4. Dopuszczanie do udziału w ocenach merytorycznych wyłącznie tych pracowników, którzy mają kompetencje w dziedzinie, której dotyczą projekty (weryfikacja na zasadach analogicznych, jak w przypadku kandydatów na ekspertów) 5. Dokonanie przeglądu organizacyjnego pod hasłem „ścieżka wniosku” w Instytucji Zarządzającej; wprowadzenie takich rozwiązań, które pozwolą z jednej strony przypisać odpowiedzialność za kontakt z wnioskodawcą na etapie naboru i oceny jednej komórce (optymalnie jednej osobie), 	IZ RPO WD 2014-2020 wraz z IP	I kw. 2018	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Adresat	Termin	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
			z drugiej – zminimalizować praktykę oddelegowań pracowników 6. Ograniczenie czasu wprowadzania poprawek przez wnioskodawców poprzez bardziej rygorystyczne traktowanie terminów, zamieszczanie w pismach wzywających do poprawek i uzupełnień precyzyjnych wskazówek dotyczących charakteru oczekiwanych uzupełnień, a także dokonywanie oceny spełniania kryteriów etapami (zgodnie z art. 45 ust. 1 i 2 ustawy)				
4	Dwufunduszowość programu jest niewykorzystaną szansą dla zwiększenia komplementarności i interwencji	Wprowadzenie praktyki naborów projektów zintegrowanych	1. Ogłaszanie konkursów na projekty zintegrowane (łącznie dla EFRR i EFS tam, gdzie specyfika wsparcia to umożliwia) lub 2. Ogłaszanie równoległych konkursów na oba projekty w ramach EFRR i EFS w obszarach możliwej integracji (przedszkola, szkoły zawodowe, infrastruktura społeczna i ekonomia społeczna oraz rewitalizacja) (uwaga: rekomendacja do zastosowania pod warunkiem dysponowania środkami EFRR w wymienionych obszarach)	IZ RPO WD 2014-2020	I kw. 2019	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności
5	W systemie kryteriów w ramach EFRR zidentyfikowano kryteria zbędne, których spełnienie nie wpływa na jakość interwencji, wpływa natomiast na zwiększenie obciążeń wnioskodawców. Kryteria te sprawiają bowiem wnioskodawcom	Wyeliminowanie zbędnych kryteriów	1. Usunięcie z katalogu lub zmodyfikowanie kryteriów takich jak: – komplementarność - w ramach oceny merytorycznej ogólnej (usunięcie lub przesunięcie do obszaru oceny merytorycznej specyficznej, co oznacza każdorazowo dopracowanie definicji tak, by wskazywała oczekiwaną dla danego działania komplementarność, z uwzględnieniem działań finansowanych z EFS – tam gdzie możliwe) – wpływ na przywracanie i utrwalanie ładu przestrzennego, Alternatywnie: należy rozważyć wyłączenie kryterium w większej grupie działań, nadanie mu innej, bardziej komunikatywnej dla potencjalnych wnioskodawców nazwy i definicji lub należy rozdzielić kryterium na kilka osobnych i ujęcie ich w katalogu kryteriów specyficznych dla danego działania – ponadregionalny charakter projektu (usunięcie jako niezwiązanego z jakością projektów lub dokonanie rewizji	IZ RPO WD 2014-2020	I kw. 2018	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Adresat	Termin	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	najwięcej problemów i stają się jednym z głównych powodów poszukiwania wsparcia ze strony firm doradczych		<p>ich użycia w poszczególnych działaniach tak, by pozostały jedynie tam, gdzie mogą przyczynić się do rozwoju makroregionu),</p> <ul style="list-style-type: none"> - partnerstwo (usunięcie jako niezwiązanego z jakością projektów) <p>2. Dodatkowo rekomendujemy usunięcie kryteriów dotyczących zgodności z otoczeniem prawnym (ew. zastąpienie ich oświadczeniem stanowiącym integralną część wniosku o dofinansowanie)</p>				
6	Spełnienie zasad horyzontalnych stanowi dla wnioskodawców duży problem i traktowane jest jako zbędne obciążenie na etapie aplikowania – wnioskodawcy nie rozumieją, dlaczego i jak mają je spełniać. Jest to problem obu grup wnioskodawców	Prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych wyjaśniających istotę obu zasad	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zamieszczanie w ramach regulaminów konkursów szczegółowych objaśnień dotyczących obu zasad (dotyczy zwłaszcza EFRR) 2. Podawanie przykładów zastosowania zasad w odniesieniu do konkretnych typów projektów 3. Uwzględnianie w ramach przykładów sytuacji neutralnego wpływu projektów na zasady horyzontalne i sposobu ich uzasadniania 4. Szersze uwzględnianie w ramach spotkań informacyjnych kwestii związanych z zasadami horyzontalnymi 5. Opracowanie prostej atrakcyjnej w formie (grafika) prezentacji dotyczącej spełniania zasad horyzontalnych do zamieszczenia na stronach wszystkich IOK 	IZ RPO WD 2014-2020 wraz z IP i we współpracy z PIFE	I kw. 2018	Programa operacyjna	System realizacji polityki spójności
7	System kryteriów oceny projektów w ramach EFS jest zbyt rozbudowany, zawiera zbyt wiele kryteriów ingerujących	Wyeliminowanie zbędnych kryteriów	<p>Dotyczy to takich kryteriów jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wskazujących formy wsparcia do zastosowania w projekcie (dot. CT8) 2. Wskazujących obowiązek stosowania określonych preferencji w ramach rekrutacji (dot. CT 8 i 9) <p>Zagadnienia ujęte w ww kryteriach powinny być przedmiotem oceny w ramach kryterium trafność projektu</p>	IZ RPO WD 2014-2020	I kw. 2018	Programa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Adresat	Termin	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	w zakres projektów, ograniczających wnioskodawcę, a nie przyczyniających się do lepszej jakości interwencji i nie zachęcających do kreatywności i innowacyjności (dotyczy to części kryteriów dostępu i premiujących)		<ol style="list-style-type: none"> 3. Nakazujących współpracę z OPS/PCPR i OWES (dot. CT9) Wytyczne MR nakładają na IZ zobowiązanie beneficjentów do informowania OPS/PCPR i OWES o realizowanych projektach, co może zostać rozwiązane poprzez zamieszczenie odpowiedniego zobowiązania w bloku końcowych oświadczeń w formularzu wniosku. 4. Wskazujących obowiązek lub premiujących stosowanie narzędzi wypracowanych w przeszłości w ramach projektów innowacyjnych IOK powinna dokonać przeglądu tych narzędzi i rekomendować stosowanie tych, które uzna za przydatne w aktualnych warunkach województwa w danym konkursie, w przeciwnym wypadku pozostawia pole dla fantazji wnioskodawców 5. Zgodności z prawem i biura projektu Stosowne oświadczenia powinny zostać włączone do treści końcowych oświadczeń w ramach wniosku o dofinansowanie 6. Partnerstwa (tam, gdzie nie wynika to wprost z zapisów Wytycznych MR, z zastrzeżeniem rekomendacji nr 8) 7. Współpracy z podmiotem objętym Strategią Rozwoju Polski Zachodniej (która nie uwzględnia problematyki rynku pracy i integracji społecznej) 8. Dotyczących realizacji projektów na określonych obszarach W tym ostatnim przypadku rekomenduje się prowadzenie konkursów z wydzieloną niewielką alokacją i/lub stosowanie oceny strategicznej 				
8	System kryteriów oceny projektów w ramach EFS jest zbyt rozbudowany, zawiera zbyt wiele kryteriów ingerujących w zakres	Wyeliminowanie zbędnych kryteriów i korekta kryterium efektywności zatrudnieniowej	Zmiana zapisów Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020: rezygnacja z zapisów dotyczących „podejmowania działań służących zwiększeniu liczby projektów partnerskich” m.in. poprzez stosowanie preferencji dla projektów partnerskich, w szczególności realizowanych w partnerstwie	IK EFS	IV kw. 2017	horyzontalna	Włączenie społeczne

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Adresat	Termin	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	projektów, ograniczających wnioskodawcę, a nie przyczyniających się do lepszej jakości interwencji i nie zachęcających do kreatywności i innowacyjności (dotyczy to części kryteriów dostępu i premiujących)		<p>wielosektorowym (co najmniej dwa sektory spośród sektora społecznego, prywatnego, publicznego). Nie ma bowiem dowodów na wpływ partnerstwa, w tym wielosektorowego, na jakość i skuteczność projektów. Celem interwencji nie jest realizowanie projektów partnerskich, a świadczenie wysokiej jakości skutecznych usług. Partnerstwo może, ale nie musi stanowić narzędzie służące wyższej jakości.</p> <p>Zweryfikowanie wartości wskaźników efektywności zatrudnieniowej, określanych przez MR – sugerujemy określenie odrębnych wskaźników dla CT9. Obecna dobra sytuacja na rynku pracy powoduje, że uczestnikami projektów mogą osoby o wyjątkowo niekorzystnych zestawach ocen, w szczególności trudnej sytuacji, w stosunku do których znacząco trudniej niż w ubiegłych latach jest osiągnąć sukces aktywizacyjny.</p>				
9	W ramach EFS, gdzie decydujące znacznie powinna mieć ocena ekspercka, została ona silnie ograniczona licznymi dodatkowymi kryteriami. W efekcie eksperci bardziej oceniają poprawność wypełnienia wniosku niż	Przebudowy wymaga system wag	<p>O wyborze projektu powinny decydować takie kryteria merytoryczne jak trafność zaplanowanej interwencji w kontekście dokonanej diagnozy i specyfiki grupy docelowej – łączna waga tych kryteriów powinna stanowić 50% w ocenie merytorycznej. Wszystkie pozostałe elementy powinny być podporządkowane tym kryteriom</p> <p>Zamiast stosowania licznym kryteriów dostępu i premiujących warto rozważyć stosowanie oceny strategicznej</p>	IZ RPO WD 2014-2020	I kw. 2018	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Wniosek	Rekomendacja	Sposób wdrożenia	Adresat	Termin	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	atrakcyjność koncepcji projektowej						
10	W części kryteriów brakuje precyzyjnych wskazówek, w jaki sposób weryfikowane będzie ich spełnienie (dotyczy obu funduszy)	Uzupełnienie definicji	Konieczne jest dopisanie wskazówek dotyczących sposobu spełniania kryteriów we wszystkich tych kryteriach takich wskazówek brak. Nie będzie to stanowiło zasadniczej zmiany kryterium a jedynie doprecyzowanie definicji w celu lepszego jego rozumienia.	IZ RPO WD 2014-2020	I kw. 2018	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności
11	Zauważalne jest silne ukierunkowanie systemu kryteriów na spełnianie Ram Wykonania (do przeglądu śródkresowego), co odsuwa jakość wsparcia na dalszy plan	Zmniejszenie znaczenia kryteriów odnoszących się do wartości wskaźników programowych	Ze względu na osiągnięcie już znacznej części wartości pośrednich wskaźników należy rozważyć rezygnację z kryteriów typu „udział w osiągnięciu wartości wskaźnika”	IZ RPO WD 2014-2020	I kw. 2018	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

4. ZAŁĄCZNIKI

4.1. Ocena stron www

(analizę wykonano w dniach 2.09 - 10.09.2017; dla Firefox w dniu 26.10.2017)

1. <http://rpo.dolnyslask.pl>

Przeglądarki:

Firefox: Wszystkie zakładki otwierają się sprawnie. Strona ładuje się szybko.

Safari: Poszczególne zakładki bardzo długo się otwierają.

Chrome: Strona najdłużej się ładuje. W zakładce „Znajdź dofinansowanie” tekst „Wyszukiwarka dotacji” jest podkreślony, co wskazuje na podlinkowanie (w Safari tego nie ma).

Opera: Strona długo się ładuje. Wyszukiwarka dotacji jest podkreślona.

Uwagi ogólne:

- Zakładka „Znajdź dofinansowanie” obiecuje że jesteśmy blisko celu, tymczasem służy tylko do przekierowania do wyszukiwarki dotacji. Niepotrzebny jeden krok więcej.
- W filtrach wyszukiwania programów nie ma możliwości sprawdzenia aktualnych naborów, ukazują się datami malejąco lub rosnąco.
- Wśród programów dla JST znalazły się także programy adresowane do organizacji pozarządowych, w większości te same, które znajdowały się we właściwej zakładce „Organizacje pozarządowe”. Wśród programów dla JST znalazły się także te przeznaczone dla przedsiębiorców. Zabrakło natomiast podkategorii JST (gmina, powiat...), a ułatwiłoby to wyszukiwanie.
- Brak możliwości sprawdzenia, czy dany program jest dla mnie; najpierw trzeba kliknąć w „Rozwiń”, a później „Jak złożyć wniosek”, żeby poznać szczegóły.

Kroki:

Ze strony głównej – znajdź dofinansowanie – wyszukiwarka dotacji – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa – wybór kategorii wsparcia – przycisk Rozwiń, aby zapoznać się z programem – zobacz, jak złożyć wniosek – niezbędne dokumenty – regulamin -**8 kroków**.

A jeśli nie znam adresu rpo.dolnyslask.pl i szukam na funduszeuropejskie.gov.pl, wtedy tych kroków będzie **9**.

Jeśli na stronie głównej wejść najpierw w zakładkę „Jak zacząć korzystać z Programu”, a jest to prawdopodobne, bo umieszczona jest jako pierwsza (domyślnie – najważniejsza), to przejdę przez 5 kroków i zostanę w punkcie wyjścia (nie ma przejścia dalej), bo następna zakładka w górnym menu „Skorzystaj z programu” jest kopią strony głównej.

2. <http://rpo-wupdolnoslaski.praca.gov.pl/strona-glowna>

Przeglądarki:

Firefox: Adres ładuje się bez problemu. Wszystkie zakładki otwierają się sprawnie. Strona ładuje się szybko. Przekierowuje na funduszeuropejskie.gov.pl. Po przekierowaniu nie wskazuje województwo dolnośląskie tylko cała Polska

Safari: podany adres się nie ładuje, a jedynie ten <http://rpo-wupdolnoslaski.praca.gov.pl>

Chrome: <http://rpo-wupdolnoslaski.praca.gov.pl/strona-glowna> otwiera się.

Opera: <http://rpo-wupdolnoslaski.praca.gov.pl/strona-glowna> otwiera się.

Uwagi ogólne:

- Strona identyczna jak poprzednia, z „funduszowym” layoutem, jedynie ikonki z funkcjonalnościami strony są umieszczone w odwrotnej kolejności. Lepszy układ proponuje strona omawiana powyżej, bo beneficjenta najbardziej interesuje znalezienie dofinansowania. Tam stosowna ikonka znajduje się na drugim miejscu, tu jest trzecia.
- Plusem jest natomiast to, że po kliknięciu w „Znajdź dofinansowanie” od razu znajdujemy się w wyszukiwarce dotacji (jeden krok mniej).
- Ale żeby nie było zbyt dobrze mamy zaraz minus: po wejściu do „Wyszukiwarki dotacji” (dotyczy to każdej z trzech grup beneficjentów) nie pojawia się automatycznie województwo dolnośląskie, tylko cała Polska, mimo że wchodzimy z serwisu Wojewódzkiego Urzędu Pracy. Dodatkowo, jeśli ktoś nie zna tego adresu, to z poziomu <http://wupdolnoslaski.praca.gov.pl> nie znajdzie przejścia do RPO.

Kroki:

Ze strony głównej – znajdź dofinansowanie/wyszukiwarka dotacji – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa – wybrać dolnośląskie – wybór kategorii wsparcia – przycisk Rozwiń, aby zapoznać się z programem – zobacz, jak złożyć wniosek – niezbędne dokumenty – regulamin - **8 kroków**.

3. <http://www.dip.dolnyslask.pl/>

Przeglądarki:

We wszystkich testowanych (Firefox, Safari, Chrome, Opera) strona działa szybko, najszybciej w Chrome.

Niezależnie od przeglądarki – nie działa poprawnie wyszukiwarka naborów –po wybraniu ogłoszeń aktualnych pokazuje wszystkie: aktualne i zamknięte.

Na tej stronie możesz przeglądać i wyszukiwać ogłoszone nabory wniosków. Jeśli chcesz z wyprzedzeniem śledzić nadchodzące nabory, przejdź do [Harmonogramu naborów wniosków](#). Przed złożeniem wniosku zapoznaj się z [Kryteriami oceny projektów](#). Jeśli jesteś gotowy to złoż wniosek elektronicznie. Jeśli nie zgadzasz się z wynikiem naboru, sprawdź [jak przebiega procedura odwoławcza](#).

RPO WD 1.5	1.5.1 A Wsparcie innowacyjności produktowej i procesowej MŚP - konkurs horyzontalny (MŚP-rzemieślnicy)	Aktualne	🕒 Od 04.10.2017 do 07.12.2017
RPO WD 3.3	3.3.1 A Projekty związane z kompleksową modernizacją energetyczną budynków użyteczności publicznej - konkurs horyzontalny	Zakończone	🕒 Od 01.09.2017 do 11.09.2017
RPO WD 1.2	1.2.1 B Tworzenie i rozwój infrastruktury B+R przedsiębiorstw - konkurs horyzontalny	Zakończone	🕒 Od 29.05.2017 do 10.08.2017
RPO WD 1.2	1.2.1 A - Wsparcie dla przedsiębiorstw chcących rozpocząć lub rozwinąć działalność B+R - konkurs horyzontalny	Zakończone	🕒 Od 29.05.2017 do 28.08.2017

Filtr

Pokaż:

Ogłoszenia o naborach wniosków 44

Tylko wyniki naborów wniosków 13

Temat:

Wybierz jakąś opcję

Priorytet:

Wybierz jakąś opcję

Działanie:

Wybierz jakąś opcję

Etap:

Wybierz jakąś opcję

Status:

Aktualne 1

Zakończone 43

 Strona korzysta z plików cookies i innych techn. Korzystając z niej wyrażasz zgodę na ich używanie zgodnie z aktualnymi ustawieniami przeglądarki.

[Akceptuje](#) [Polityka prywatności](#)

Uwagi ogólne:

Po wejściu na tę stronę wyskakuje pop-up, który ma za zadanie informować o zmianie jakichś wytycznych, ale osobom niewtajemniczonym nic to nie mówi; ponadto nie ma zachęty do działania typu sprawdź. Jeśli ktoś przypadkiem nie najedzie kursorem na pomarańczowy napis, to nie będzie wiedział, że jest to link do *KOMUNIKATU W SPRAWIE OBOWIĄZYWANIA NOWYCH WYTYCZNYCH W ZAKRESIE KWALIFIKOWALNOŚCI WYDATKÓW W RAMACH EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU ROZWOJU*

REGIONALNEGO, EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO ORAZ FUNDUSZU SPÓJNOŚCI NA LATA 2014-2020.

Nie ma żadnej podpowiedzi i trzeba się naszukać, żeby znaleźć informację o dofinansowaniach. Nie ma podlinkowanych ikonk.

Kroki:

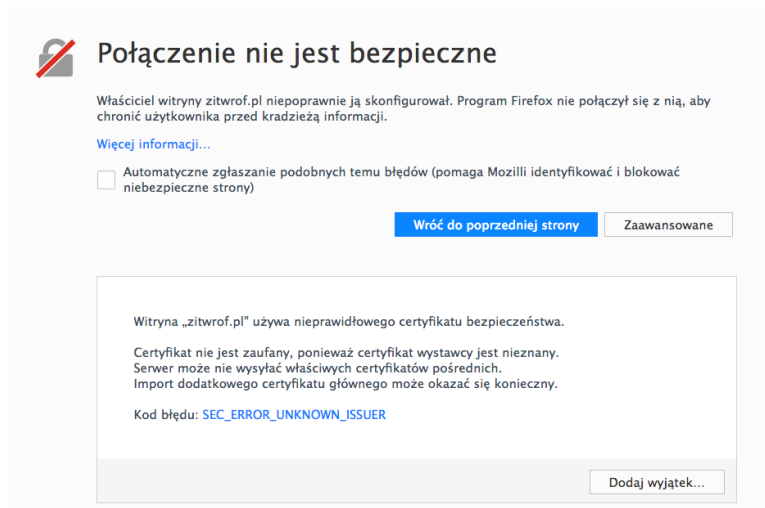
Strona główna – Jak skorzystać z programu? – zjechać na dół strony – przycisk Skorzystaj – Znajdź dofinansowanie – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa – wybór kategorii wsparcia – przycisk Rozwiń, aby zapoznać się z programem – zobacz, jak złożyć wniosek – nie.zbędne dokumenty – regulamin - **10 kroków**

4. <https://zitwrof.pl/>

Przeglądarki:

Safari, Chrome, Opera: strona wyświetla się szybko i poprawnie.

Firefox: Strona w tej przeglądarce wyświetla komunikat, że nie jest bezpieczna, poza tym działa poprawnie.

Uwagi ogólne:

Nie ma ikonki, ani hasła „Znajdź dofinansowanie”. Należy wejść w zakładkę „Jak skorzystać z programu”, a tam „zjechać” do punktu 4, w którym znajdziemy przekierowanie do wyszukiwarki dotacji. Niestety, otwiera się najpierw w opcji „cała Polska”.

Kroki:

Jak skorzystać z programu? –punkt 4 „Jak się starać o dofinansowanie” – wyszukiwarka dotacji – wybrać dolnośląskie – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa – wybór kategorii wsparcia – przycisk Rozwiń, aby zapoznać się z programem – zobacz, jak złożyć wniosek – niezbędne dokumenty – regulamin - **10 kroków**

5. <http://www.ipaw.walbrzych.eu/>

Przeglądarki:

We wszystkich (Firefox, Safari, Chrome, Opera) wyświetla się szybko i poprawnie za wyjątkiem wyszukiwarki RPO, która w Operze działa z oporami.

Uwagi ogólne:

Strona identyczna do poprzedniej (zitwrof.pl). Nie ma ikonki, ani hasła „Znajdź dofinansowanie”. Podobnie jak w poprzednim wypadku należy wejść w zakładkę „Jak skorzystać z programu”, a tam „zjechać” do punktu 4, w którym znajdziemy przekierowanie do wyszukiwarki dotacji. I tutaj również otwiera się najpierw w opcji „cała Polska”.

Kroki:

Jak skorzystać z programu? –punkt 4 „Jak się starać o dofinansowanie” – wyszukiwarka dotacji – wybrać dolnośląskie – mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa – wybór kategorii wsparcia – przycisk Rozwiń, aby zapoznać się z programem – zobacz, jak złożyć wniosek – niezbędne dokumenty – regulamin - **10 kroków**

6. <http://www.zitaj.jeleniagora.pl/>

Przeglądarki:

We wszystkich (Firefox, Safari, Chrome, Opera) wyświetla się szybko.

Uwagi ogólne:

Strona identyczna do poprzedniej (ipaw.walbrzych.eu). Nie ma ikonki, ani hasła” Znajdź dofinansowanie”. W zakładce „Nabory” po wybraniu konkretnego programu ukazuje się lista „Niezbędne dokumenty”.

PODSUMOWANIE:

Powiada się, że każdego człowieka na Ziemi dzieli od znajomości z innym trzy uściski dłoni. Podobna zasada działa w świecie internetu. Eksperti uważają, że jeśli użytkownik nie znajdzie pożądanej informacji w trzech krokach (kliknięciach), strona nie spełnia swojej funkcji i trzeba ją przemodelować.

W wypadku analizowanych stron, które miały pomóc w znalezieniu finansowania na mój projekt, żadna nawet nie zbliża się do takiego standardu. Żadna nie jest przyjazna użytkownikowi, nie jest intuicyjna, nie prowadzi za rękę. Nie pomaga, a jeśli w ogóle, to w niewielkim stopniu i dzięki zaangażowaniu i determinacji użytkownika. Ponieważ strony robione są pod pewien szymel (funduszeuropejskie.gov.pl), są schematyczne, wymagają znajomości trudnych pojęć i umiejętności poruszania się po gruncie zarezerwowanym dla specjalistów, odstraszały hermetycznością języka. Nie są przyjazne szczególnie dla tych użytkowników, którzy szukają dofinansowania pierwszy raz. Gorzej, fachowe słownictwo sugeruje, że zostały stworzone dla ludzi, którzy są biegli w zdobywaniu funduszy unijnych.

W trzech pierwszych stronach w zakładce „Znajdź dofinansowanie” znajduje się informacja, że w przyszłości będzie tu dostępna Wyszukiwarka dotacji. Tekst ten zniechęca do sprawdzenia, czy niebieski tekst Wyszukiwarka dotacji jest linkiem, czy tylko wiadomością, że w przyszłości w tym miejscu taka wyszukiwarka się znajdzie. Jedynym jasnym punktem omawianych stron jest łatwość znalezienia kontaktu. Zazwyczaj dzieje się to w 1-2 krokach.

Nie jest także jasne, które fragmenty strony (napisy, ikony) są podlinkowane, a które nie. Tytuły programów pisane na niebiesko sugerują podlinkowanie (bo inne linki tak wyglądają), ale nie są.

Reasumując, analizowane strony nie są przejrzyste, wykazują brak dbałości o treść, czytelność, prostotę i funkcjonalność, co może zniechęcać osoby poszukujące dofinansowania.

Mały przedsiębiorca szukający pieniędzy na inwestycje w swojej firmie

W zakładce „Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa” szukam filtru „Inwestycje”. Nie ma takiego. Generalnie kolejną słabością stron jest zaproponowanie filtrów „branżowych”, a nie celowych. Utrudnia to wyszukiwanie. Wybieram „Biznes i przedsiębiorczość”. Zainteresował mnie program 4.1 Konkurs na MAKROINNOWACJE, czyli Konkurs ukierunkowany na stworzenie innowacyjnych rozwiązań prowadzących do wsparcia finansowania kształcenia osób dorosłych. Aby dowiedzieć się, czy to wsparcie jest dla mnie, muszę informację rozwinąć (wykonać kolejny ruch). We fragmencie „Dla kogo?” znajduję to: „O dofinansowanie mogą ubiegać [się] podmioty lub partnerstwa podmiotów, które muszą spełniać wymogi określone w Regulaminie konkursu (podrozdział 4)”. Nie ma linku ani zakładki Regulamin konkursu. Trzeba zatem szukać dalej – jest przycisk „Zobacz, jak złożyć wniosek”. Po wejściu w tę zakładkę po lewej stronie znajduje się menu, w którym są podlinkowane tematy – wchodzę w „Niezbędne dokumenty” i tam dopiero jest regulamin. Można też zrobić to w inny sposób – przewijając cały tekst w dół.

Dopiero tutaj dowiaduję się, że program jest „na przetestowanie modelu deinstytucjonalizacji usług świadczonych na rzecz osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi, wypracowanego w konkursie I etapu”. Zirytowana szukam dalej odpowiedniego programu. Dwa razy pojawia się dotacja „Badania na rynek”. W obu przypadkach początkowy tekst informacyjny i terminy takie same. Rozwijam oba – nie widzę różnicy.

Efekt: naprawdę zła opuszczam stronę i daję sobie spokój z szukaniem tam pieniędzy na inwestycje w firmie.

Organizacja pozarządowa szukająca pieniędzy na działania dla trudnych grup – aktywizacja społeczna lub zawodowa

Dzięki dobrze sprofilowanym filtrom wyszukiwania w tej kategorii (np. „Aktywizacja społeczna”) udało się stosunkowo łatwo znaleźć kilkadziesiąt aktualnych programów dostępnych dla organizacji pozarządowych z tego zakresu. Biorąc pod uwagę czas, jaki poświęcono całej niniejszej analizie, ten podpunkt zajął go najmniej.

Gmina szukająca pieniędzy na jakieś działania rozwojowe na swoim terenie

Na kilkanaście aktualnych programów dla jednostek samorządu terytorialnego udało się znaleźć jedynie trzy, których adresatami były gminy. Jak już wspomniałam wcześniej, w tej kategorii wyszukiwanie utrudnia: po pierwsze, brak filtrów (trzeba wchodzić głęboko w opis projektów, by zorientować się, czy program przeznaczony jest dla gmin, powiatów, województw czy związków JST) oraz po drugie, wrzucenie do tej kategorii adresatów, którzy z samorządem mają niewiele wspólnego. W opisach kilku projektów z tej kategorii nie było ani słowa o JST, za to i owszem o instytucjach otoczenia biznesu, organizacjach pozarządowych, a nawet przedsiębiorcach.

4.2. Przykład możliwości upraszczania ogłoszeń o konkursach

[Konkurs nr RPDS.09.01.01-IP.02-02-205/16](#)

Konkurs nr RPDS.09.01.01-IP.02-02-205/16

Ogłoszenie o konkursie nr RPDS.09.01.01-IP.02-02-205/16	
<i>Komentarz: zbędne trzykrotnie powtórzenie numeru – niepotrzebnie zajmuje miejsce i uwagę</i>	
Wstępna informacja o naborze	<p>Nabór wniosków na projekty:</p> <ul style="list-style-type: none"> na rzecz integracji społeczno- zawodowej z elementami usług specjalistycznego poradnictwa (prawnego, rodzinnego, psychologicznego) dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, ich rodzin oraz osób z ich otoczenia w celu poprawy ich sytuacji społeczno-zawodowej i/lub w zakresie wsparcia służącego poprawie dostępu do usług reintegracji zawodowej i społecznej realizowanych przez podmioty, o których mowa w ustawie o zatrudnieniu socjalnym (tj. Centra Integracji Społecznej (CIS), Kluby Integracji Społecznej (KIS)) poprzez stworzenie nowych miejsc reintegracji społecznej i zawodowej i/lub wsparcia dla zatrudnienia i usług rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami. <p>Konkurs nr RPDS.09.01.01-IP.02-02-205/16 dotyczy projektów w ramach <i>Osi Priorytetowej 9 Włączenie społeczne, Działania 9.1 Aktywna</i></p>

	<p><i>integracja, Poddziałania nr 9.1.1 Aktywna integracja – konkursy horyzontalne.</i></p> <p><i>Ponownie powtórzony numer konkursu</i></p> <p>Instytucją Organizującą Konkurs jest Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy - Filia we Wrocławiu, al. Armii Krajowej 54, 50-541 Wrocław. Ogłoszenie zostało opublikowane przez Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy</p> <p><i>Z punktu widzenia wnioskodawcy jest to dwa razy ta sama informacja</i></p>
Termin, od którego można składać wnioski	27.01.2017 r.
Termin, do którego można składać wnioski	15.02.2017 r.
Termin rozstrzygnięcia konkursu	<p>IOK szacuje, że orientacyjny termin rozstrzygnięcia konkursu przypadnie na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sierpień 2017 roku - w przypadku, gdy ocenie formalno-merytorycznej podlegać będzie do 400 wniosków, • wrzesień 2017 roku - w przypadku, gdy ocenie formalno-merytorycznej podlegać będzie powyżej 400 wniosków <p><i>tak podana informacja stanowi zabezpieczenie dla IP, ale jest mało użyteczna dla wnioskodawcy. Dla niego lepsza będzie informacja o szacowanym zakończeniu oceny na wrzesień i jej ewentualne przyspieszenie. Jako odbiorca tej informacji jestem ciekawa, czy termin ten ulegnie skróceniu, skoro w trakcie naboru okazało się, że do oceny formalno-merytorycznej trafiło zaledwie 25 projektów?</i></p>
Miejsce składania wniosków (wpisz nazwę instytucji oraz jej adres)	<p>Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy - Filia we Wrocławiu, al. Armii Krajowej 54, 50-541 Wrocław</p> <p><i>I ponownie dane adresowe, które zbędnie podano wcześniej. Biorąc pod uwagę dane w kolejnym wierszu można mieć wątpliwość, czy ten wiersz jest w ogóle potrzebny</i></p>
Sposób składania wnioszków o dofinansowanie	<p>Wnioski składane są na obowiązującym formularzu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w formie dokumentu elektronicznego za pośrednictwem SOWA EFS RPDS <p>oraz</p> <ul style="list-style-type: none"> • w formie papierowej wydrukowanej z systemu SOWA EFS RPDS i opatrzonej podpisem osoby uprawnionej/podpisami osób uprawnionych do złożenia tego wniosku. Wniosek w formie papierowej należy złożyć w jednym egzemplarzu: • osobiście do Punktu Informacyjnego w Dolnośląskim Wojewódzkim Urzędzie Pracy - Filia we Wrocławiu, al. Armii Krajowej 54, pokój nr 100 I piętro, <p>lub</p> <ul style="list-style-type: none"> • za pośrednictwem kuriera na adres: Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy - Filia we Wrocławiu, al. Armii Krajowej 54, 50-541 Wrocław <p>w dni robocze od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:30 do 15:30</p> <p>lub</p> <ul style="list-style-type: none"> • za pośrednictwem polskiego operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1113, z późn. zm.) na adres: Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy – Filia we Wrocławiu, al. Armii Krajowej 54, 50-541 Wrocław, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy IOK, tj. od 7:30 do 15:30. <p>Zgodnie z art. 57 §5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 23, z późn. zm.), termin uważa się za zachowany, jeżeli przed jego upływem nadano pismo w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe. W takim wypadku decyduje data stempla pocztowego. Decyzją Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej z dnia 30 czerwca 2015 r., wydaną na podstawie art. 71 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe,</p>

	<p>dokonany został wybór operatora wyznaczonego do świadczenia usług powszechnych na lata 2016-2025, którym została Poczta Polska S.A.</p> <p><i>Dla wnioskodawcy właściwa wystarczająca informacja to: Wnioski można składać za pośrednictwem Poczty Polskiej – w takim przypadku decyduje data stempla pocztowego (w przypadku korzystania z usług innego operatora – decyduje data wpływu do urzędu).</i></p>
<p>Kto może składać wnioski?</p>	<p>W ramach konkursu o dofinansowanie realizacji projektu mogą ubiegać się następujące podmioty wyszczególnione w SZOOP RPO WD: <i>Tu ważne są uprawnione podmioty, a nie to, gdzie tę listę można dodatkowo znaleźć. Skrót SZOOPRPOWD nie jest oczywisty, ale nie zalecamy podawania całej nazwy</i></p> <p>a) w zakresie drugiego typu projektów w ramach operacji 9.1.A.: <i>Taka informacja będzie zrozumiała, jeśli najpierw wyjaśnimy co to jest „drugi typ projektów w ramach operacji 9.1.A” (analogicznie dalej). Nie wydaje się niezbędne użycie tych tajemniczych określeń – można od razu napisać, że chodzi o projekty na rzecz integracji społeczno-zawodowej</i></p> <p><i>Listy uprawnionych podmiotów jest jednakowe – niepotrzebnie więc w ogóle są odwołania do „typów projektów w ramach operacji”- wystarczy jedna lista podmiotów ze wskazaniem, że na pierwszy typ projektów wnioski składać może też PFRON</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne j.s.t.; • jednostki organizacyjne pomocy społecznej; • organizacje pozarządowe; • lokalne grupy działania; • podmioty ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstwa społeczne; • kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych; • PFRON. <p>b) w zakresie projektów typu 9.1.C.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • jednostki organizacyjne j.s.t.; • organizacje pozarządowe; • podmioty ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstwa społeczne; • jednostki organizacyjne pomocy społecznej; • lokalne grupy działania; • kościoły, związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych.
<p>Na co można otrzymać dofinansowanie?</p>	<p>Niniejszy konkurs dotyczy naboru projektów składanych w ramach:</p> <ul style="list-style-type: none"> • drugiego typu operacji 9.1.A., tj. projektów na rzecz integracji społeczno-zawodowej, obejmujących następujące instrumenty: <p><i>lista instrumentów jest tak długa i fachowa, że można ją pominąć lub przedstawić opisowo w ogłoszeniu, a wskazać, że szczegóły są w regulaminie</i></p> <p>a) usługi specjalistycznego poradnictwa (prawnego, rodzinnego, psychologicznego), prowadzące do integracji społecznej i zawodowej – jedynie jako element projektu;</p> <p>b) wdrożenie/ zastosowanie form i metod wsparcia indywidualnego i środowiskowego na rzecz integracji zawodowej i społecznej (w tym np. środowiskowej pracy socjalnej, centrów aktywizacji zawodowej, animacji lokalnej, streetworkingu, coachingu, treningu pracy);</p> <p>c) działania o charakterze środowiskowym, w tym w szczególności działania edukacyjne i integracyjne, mające na celu adaptację pracownika w środowisku pracy (jedynie łącznie z główną grupą docelową);</p> <p>e) usługi społeczne świadczone w interesie ogólnym (wyłącznie pod warunkiem, gdy jej udzielenie jest niezbędne, aby zapewnić indywidualizację i kompleksowość wsparcia dla uczestnika projektu) (np. usługi asystenckie);</p> <p>f) wsparcie tworzenia i działalności środowiskowych instytucji</p>

aktywizujących osoby niepełnosprawne, w tym zaburzone psychicznie;

g) promocja i wsparcie wolontariatu w zakresie integracji osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;

i) kursy i szkolenia umożliwiające nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji i kompetencji zawodowych oraz rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych, niezbędnych na rynku pracy;

j) staże, praktyki zawodowe, subsydiowane zatrudnienie i zajęcia reintegracji zawodowej u pracodawcy;

k) poradnictwo zawodowe, pośrednictwo pracy;

l) wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy (wyłącznie w połączeniu z subsydiowaniem zatrudnienia) oraz specjalistyczne (wynikające z danej niepełnosprawności i indywidualnych potrzeb) wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy dla zatrudnionej osoby z niepełnosprawnością;

ł) zatrudnienie wspomagane obejmujące wsparcie osoby z niepełnosprawnością przez trenera pracy/ asystenta zawodowego u pracodawcy;

m) skierowanie do pracy w Zakładzie Aktywności Zawodowej i sfinansowanie kosztów zatrudnienia w ZAZ;

n) jednorazowy dodatek relokacyjny dla osoby, która uzyskała zatrudnienie w odległości 50 km od miejsca stałego zamieszkania w rozumieniu przepisów Kodeksu Cywilnego, z przeznaczeniem na pokrycie kosztów dojazdu i/lub zakwaterowania;

p) skierowanie i sfinansowanie terapii psychologicznej, rodzinnej lub psychospołecznej dla rodzin lub osób;

r) skierowanie i sfinansowanie programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie, o którym mowa w przepisach o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;

s) skierowanie i sfinansowanie programu psychoterapii w zakładzie leczenia odwykowego w przypadku osób uzależnionych od alkoholu, w rozumieniu przepisów o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;

t) skierowanie i sfinansowanie programu terapeutycznego w zakładzie opieki zdrowotnej dla osób uzależnionych od narkotyków lub innych środków odurzających w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii.

i/lub

• **typu operacji 9.1.C., tj.:**

1) wsparcia służącego poprawie dostępu do usług reintegracji zawodowej i społecznej realizowanych przez podmioty, o których mowa w ustawie o zatrudnieniu socjalnym (tj. Centra Integracji Społecznej (CIS), Kluby Integracji Społecznej (KIS)) poprzez stworzenie nowych miejsc reintegracji społecznej i zawodowej:

- a) w istniejących CIS lub KIS;
- b) poprzez utworzenie nowych CIS lub KIS

i/lub

2) wsparcia dla zatrudnienia i usług rehabilitacji zawodowej i społecznej osób z niepełnosprawnościami poprzez:

- a) zwiększenie liczby osób z niepełnosprawnościami zatrudnionych w istniejących ZAZ z możliwością objęcia tych osób usługami aktywnej integracji;
- b) wsparcie osób z niepełnosprawnościami dotychczas zatrudnionych w ZAZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji ukierunkowaną na przygotowanie osób zatrudnionych w ZAZ do podjęcia zatrudnienia poza ZAZ na otwartym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej, w tym wsparcie dla osób zatrudnionych w ZAZ usługami asystenckimi oraz usługami trenera pracy, umożliwiającymi uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia;
- c) tworzenie nowych WTZ (wyłącznie w przypadku, gdy analiza potrzeb regionu wykaże potrzebę tworzenia kolejnych podmiotów tego typu oraz zagwarantowana zostanie trwałość ich funkcjonowania);
- d) wsparcie usługami aktywnej integracji nowych osób

	<p>w istniejących Warsztatach Terapii Zajęciowej (WTZ); e) wsparcie dotychczasowych uczestników WTZ nową ofertą w postaci usług aktywnej integracji, obowiązkowo ukierunkowaną na przygotowanie uczestników WTZ do podjęcia zatrudnienia i ich zatrudnienie: w ZAZ, na otwartym lub chronionym rynku pracy lub w przedsiębiorczości społecznej. W tej formie wsparcia istnieje możliwość wsparcia uczestników WTZ usługami asystenckimi oraz usługami trenera pracy, umożliwiającymi uzyskanie lub utrzymanie zatrudnienia, w szczególności w początkowym okresie zatrudnienia, umożliwia się także realizację praktyk lub staży dla uczestników WTZ; f) wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy na potrzeby zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością lub dostosowanie stanowiska pracy do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (jako element kompleksowego projektu).</p>
Kryteria wyboru projektów	<p>Wybór projektów do dofinansowania odbywa się w oparciu o kryteria wyboru projektów w ramach Regionalnego Programu uchwala nr 2/15 Komitetu Monitorującego RPO WD 2014-2020 z dnia 6 maja 2015 r., z późniejszymi zmianami. Kryteria stanowią element Regulaminu konkursu. <i>Informacja zbędna dla potencjalnego wnioskodawcy; znacznie ważniejszy byłby dostęp do kryteriów z linku w ogłoszeniu</i></p>
Maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu lub maks. dopuszczalna kwota dofinansowania projektu	<p>Maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu zarówno dla drugiego typu projektów w ramach operacji 9.1.A., jak i w zakresie projektów typu 9.1.C. wynosi: <i>Skoro poziom dofinansowania w obu typach jest taki sam, to można zrezygnować z zaznaczonej informacji</i></p> <ul style="list-style-type: none"> dla projektów realizowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie - 85% wydatków kwalifikowalnych, dla pozostałych projektów - 95% wydatków kwalifikowalnych. W przypadku, gdy OPS lub PCPR jest partnerem w projekcie, którego Wnioskodawcą (liderem) jest podmiot inny niż OPS (realizator projektu w imieniu Gminy) lub PCPR (realizator projektu w imieniu Powiatu), wówczas maksymalny poziom dofinansowania wynosi 95%. <p><i>To doprecyzowanie, zapewne wynikające z zapytań, wystarczy zamieścić w FAQ. Logicznie rzecz biorąc nie zawiera żadnej nowej informacji</i></p>
Ogólna pula środków przeznaczona na dofinansowanie projektów	<p>Alokacja środków europejskich przeznaczona na konkurs wynosi 29 819 769 PLN (7 017 572 EUR). Ogólna pula środków przeznaczona na konkurs została podzielona i wyodrębniona, w taki sposób, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> kwota alokacji środków europejskich na projekty horyzontalne wynosi 16 825 091 PLN (3 959 497 EUR); kwota alokacji środków europejskich na projekty ukierunkowane na Obszary Strategicznej Interwencji wynosi 12 994 678 PLN (3 058 075 EUR), w tym na: <ul style="list-style-type: none"> Zachodni Obszar Interwencji (ZOI) 1 585 860 PLN (373 205 EUR); Legnicko-Głogowski Obszar Interwencji (LGOI) - 3 888 110 PLN (915 000 EUR); Obszar Interwencji Doliny Baryczy (OIDB) - 1 747 741 PLN (411 301 EUR); Obszar Interwencji Równiny Wrocławskiej (OIRW) - 1 396 188 PLN (328 569 EUR); Dzierżoniowsko-Kłodzko-Ząbkowicki Obszar Interwencji (ZKD) - 4 376 779 PLN (1 030 000 EUR). <p><i>Jeśli wszystkie punkty są wyróżnione boldem, to wyróżnienie traci sens</i></p> <p>Alokacja podana w ogłoszeniu została przeliczona po kursie Europejskiego Banku Centralnego (EBC) obowiązującym w dniu 28.07.2017 r. (1 euro = 4,2493 PLN). Wskazane powyżej pule środków mogą zostać zwiększone o środki z budżetu państwa w maksymalnej wysokości 10%, w przypadku</p>

	<p>projektu wynosi 95%. Mając na uwadze fakt, iż alokacja w ramach Programu określona jest w Euro, dla prawidłowego określenia ww. limitu dostępnej alokacji na poziomie Osi priorytetowej/Działania IOK zastrzega w wyniku zmiany kursu walutowego.</p> <p><i>To są szczegóły do ew. zamieszczenia w regulaminie, a nie w ogłoszeniu, które ma zachęcić do zainteresowania się konkursem. Błędy redakcyjne utrudniają zrozumienie i tak niełatwego tekstu</i></p>
Regulamin konkursu	<p>Regulamin Załączniki</p>
Wzór umowy o dofinansowanie	<p>Wzory umów o dofinansowanie projektu stanowią załączniki nr 2, 3 oraz 4 do Regulaminu konkursu natomiast wzory uchwał w sprawie decyzji o dofinansowanie projektu stanowią załączniki nr 5 i 6 do Regulaminu konkursu (zastosowanie danego wzoru umowy/uchwały uzależnione jest od rodzaju podmiotu oraz od sposobu rozliczania wydatków w projekcie).</p>
Wzór wniosku o dofinansowanie	<p>Wzór wniosku o dofinansowanie stanowi załącznik nr 1 do Regulaminu konkursu.</p>
Środki odwoławcze przysługujące składającemu wniosek	<p>Procedurę odwoławczą w perspektywie finansowej 2014-2020 reguluje ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020. Procedura odwoławcza została szczegółowo opisana w Regulaminie konkursu.</p> <p><i>Czy można sobie wyobrazić, że ktoś interesuje tym miejscem, gdzie opisano procedurę odwoławczą w perspektywie 2007-2013 lub innej? Wystarczające jest drugie zdanie</i></p>
Linki	<p>www.rpo.dwup.pl</p>
Dla kogo?	<p>Zgodnie z SZOOP RPO WD grupa docelowa/ostateczni odbiorcy wsparcia to:</p> <p>a) w zakresie drugiego typu projektów w ramach operacji 9.1.A.: <i>Nieważne, że zgodnie z SZOOPRPOWD. Nieważne, że chodzi o „drug typ...” – ważniejsze że chodzi o projekty integracji itd.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osoby bezrobotne sprofilowane jako najbardziej oddalone od rynku pracy zgodnie z <i>Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy</i> oraz osoby nieaktywne wymagające aktywizacji społeczno-zawodowej; najbliższe otoczenie osób wykluczonych bądź zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla udzielenia wsparcia dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach projektu). <p>b) w zakresie projektów typu 9.1.C.:</p> <ul style="list-style-type: none"> osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osoby bezrobotne sprofilowane jako najbardziej oddalone od rynku pracy zgodnie z <i>Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy</i> oraz osoby nieaktywne wymagające aktywizacji społeczno-zawodowej; rodzina osób wykluczonych bądź zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w takim zakresie, w jakim jest to niezbędne dla udzielenia wsparcia dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach projektu). <p>W przypadku osób bezrobotnych w ramach CT 9 wsparcie jest kierowane do osób bezrobotnych, wobec których zastosowanie wyłącznie instrumentów i usług rynku pracy jest niewystarczające i istnieje konieczność zastosowania w pierwszej kolejności usług aktywnej integracji o charakterze społecznym, w tym do osób dla których ustalono III profil pomocy zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o <i>promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy</i>. W ramach Działania 9.1 wsparcie</p>

	<p>może być udzielane również osobom bezrobotnym, dla których ustalono I lub II profil pomocy zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, spełniającym minimum jedną przesłankę pozwalającą zaklasyfikować je do grupy osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym (w przypadku osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, bezrobocie nie może być jedynym powodem udzielania pomocy społecznej).</p> <p><i>CT9 to wewnętrzny kod – w tym miejscu wystarczyło stwierdzić „w przypadku osób bezrobotnych – wsparcie może być skierowane do tych osób bezrobotnych, wobec których...”</i></p> <p><i>Nie w ramach Działania 9.1 („kod”), tylko w ramach projektów dofinansowanych w konkursie</i></p> <p>W ramach RPO WD osoby ze społeczności romskiej mogą uzyskać dedykowanego wyłącznie tej społeczności.</p> <p><i>Pomijając niezręczność redakcyjną – to stwierdzenie nie jest zrozumiałe dla przeciętnego wnioskodawcy – czy więc Romowie mogą być uczestnikami tych projektów, o ile są w III profilu? Ogłoszenie dotyczy konkretnego typu projektów – nie powinno więc w tym miejscu odwoływać się do RPO WD (analogicznie poniżej)</i></p> <p>W ramach RPO WD 2014-2020 nie jest udzielane wsparcie dla osób odbywających karę pozbawienia wolności.</p>
Maksymalna kwota dofinansowania	<p>Do wartości alokacji przeznaczanej na dany obszar interwencji. Pule środków mogą zostać zwiększone o środki z budżetu państwa w maksymalnej wysokości 10%, w przypadku gdy ze względu na typ podmiotu maksymalny poziom dofinansowania projektu wynosi 95%.</p> <p><i>Ta informacja już została podana – należy się zastanowić, w którym miejscu powinna zostać podana przede wszystkim</i></p>
<p>Poziom dofinansowania</p> <p><i>Ta informacja została już podana</i></p>	<p>Maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania UE wydatków kwalifikowalnych na poziomie projektu zarówno dla drugiego typu projektów w ramach operacji 9.1. A, jak i w zakresie projektów typu 9.1. C wynosi 85%.</p>
Minimalny wkład własny	<p>Minimalny udział wkładu własnego Beneficjenta w ramach konkursu zarówno dla drugiego typu projektów w ramach operacji 9.1.A. jak i w zakresie projektów typu 9.1.C. wynosi:</p> <p><i>zbędne</i></p> <ul style="list-style-type: none"> dla projektów realizowanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie - 15% wydatków kwalifikowalnych projektu; dla pozostałych projektów – 5% wydatków kwalifikowalnych projektu. W przypadku, gdy OPS lub PCPR jest partnerem w projekcie, którego Wnioskodawcą (liderem) jest podmiot inny niż OPS (realizator projektu w imieniu Gminy) lub PCPR (realizator projektu w imieniu Powiatu), wówczas minimalny udział wkładu własnego wynosi 5%. <p><i>To jest odwrócona poprzednia informacja – nie wnosi niczego nowego</i></p>
Wartość projektu	Minimalna wartość projektu: 50 000 PLN
Pytania i odpowiedzi	<p>IOK udziela wyjaśnień w kwestiach dotyczących konkursu i odpowiedzi na zapytania indywidualne kierowane</p> <p>- telefonicznie - pod nr tel.: 71 39 74 110 lub 71 39 74 111 lub nr infolinii 0 800 300 376</p> <p>lub</p> <p>- na adres poczty elektronicznej: promocja@dwup.pl.</p> <p>Odpowiedzi te są dodatkowo zamieszczane na stronie www.rpo.dwup.pl w ramach informacji dotyczących procedury wyboru projektów oraz niezbędnych do przedłożenia wniosku o dofinansowanie.</p> <p><i>Zbędne; link prowadzi do strony głównej, a nie miejsca na FAQ – FAQ nie ma</i></p> <p>Po ogłoszeniu konkursu IOK zorganizuje spotkania dla Wnioskodawców ubiegających się o dofinansowanie. Szczegółowe informacje dotyczące terminów i miejsca spotkań wraz z formularzem zgłoszeniowym będą</p>

	zamieszczane tutaj <i>Link prowadzi do pełnej listy ogłoszeń o spotkaniach, gdzie trzeba wyszukać interesujący nas temat</i>
Dowiedz się więcej	Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich
Przekierowanie do dokumentów Programu	W ogłoszeniu zaprezentowano ogólne informacje, a szczegóły są dostępne w dokumentach programowych . <i>A jaki cel jest kierowania OPS do dokumentów programowych? Do tego link prowadzi tu: http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/#/10502=3014 (prosty sposób na ostateczne zniechęcenie OPS)</i>

Lista projektów zakwalifikowanych do etapu oceny formalno – merytorycznej (z 17.03.2017r.) – [pobierz plik](#)

Lista projektów zakwalifikowanych do etapu oceny formalno – merytorycznej (z 15.03.17r.) - [pobierz plik](#)

Informacja o zmianach w regulaminie konkursu (z dnia 11.08.2017r.) - [pobierz plik](#)

Regulamin konkursu (wersja archiwalna z 03.03.2017r.) - [pobierz plik](#)

Informacja o zmianach w regulaminie konkursu (03.03.2017r.) - [pobierz plik](#)

[Pobierz regulamin konkursu](#) (wersja archiwalna z 25.11.2016r.)

[Pobierz załączniki](#) (wersja archiwalna z 25.11.2016r.)

Poradnik dotyczący pomiaru efektywności społecznej i zatrudnieniowej w celu tematycznym 9 - [pobierz plik](#)

Zamieszczenie poradnika jest potrzebne – ale z tekstu ogłoszenia w żaden sposób nie wynika jego użyteczność

5. ANEKS - METODOLOGIA BADANIA

Analiza danych zastanych

Analizie poddane zostały następujące dokumenty:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020,
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WD 2014-2020 wraz z załącznikami,
- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020,
- Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2011-2020,
- Regulaminy prac KOP,
- Regulaminy konkursów,
- Umowa Partnerstwa,
- materiały dotyczące przyjmowania kryteriów wyboru projektów, protokoły z posiedzeń KM RPO WD 2014-2020,
- raporty z przeprowadzonych ewaluacji dotyczących omawianego zagadnienia,
- ramy prawne krajowe i unijne,
- regulaminy powoływania kandydatów na ekspertów,
- inne dokumenty niezbędne do realizacji badania, np. harmonogramy konkursów, umowy zawierane z ekspertami, dane z systemu monitoringu dotyczące m.in. efektów przeprowadzonych naborów.

Wywiady indywidualne, diady lub triady

Z przedstawicielami IZ/IP RPO WD zaangażowanymi w realizację programu

Wywiady z przedstawicielami IZ

W Instytucji Zarządzającej przeprowadzono wywiady z 18 osobami (w tym dwie diady). Dobór respondentów miał charakter celowy – wywiady były prowadzone z przedstawicielami następujących komórek organizacyjnych:

Wydział	Dział
Wydział Zarządzania RPO	Dyrektor Wydziału
	Dział Zarządzania EFRR
	Dział Odwołań EFRR
	Dział Zarządzania EFS
	Dział Procedur RPO i Odwołań EFS
Wydział Zarządzania Finansowego EFRR	Dział Budżetu i Pomocy Technicznej RPO
Wydział Wdrażania EFRR	Dział Projektów EFRR 1, Dział Projektów EFRR 2, Dział Projektów EFRR 3, Dział Projektów EFRR 4
	Dział Obsługi Naborów EFRR
	Dział Oceny Projektów EFRR
Wydział Wdrażania EFS	Dział Projektów EFS I, Dział Projektów EFS II, Dział Projektów

Wydział	Dział
	EFS III
	Dział Oceny Projektów EFS

Wywiady z przedstawicielami IP:

Dolnośląska Instytucja Pośrednicząca

W DIP przeprowadzono 3 wywiady z przedstawicielami następujących komórek organizacyjnych:

Wydział
Wydział Zarządzania, Monitorowania i Procedur
Wydział Kontraktacji
Wydział Informacji i Pomocy Technicznej

Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy

W DWUP przeprowadzono wywiady z czterema osobami (w tym jedną diadę), reprezentującymi następujące komórki organizacyjne:

Wydział
Wydział Programowania EFS
Wydział Oceny Wniosków Konkursowych
Oddział oceny wniosków I, Oddział ds. Oceny Wniosków II
Wydział Promocji i Informacji

ZIT

W każdym ZIT przeprowadzone zostały wywiady z dwoma lub większą liczbą osób (w ZIT WrOF – triada, w ZIT AJ – diada, w ZIT WA – rozmowa z czterema osobami łącznie).

Z członkami Komitetu Monitorującego

Przeprowadzono 10 wywiadów, zgodnie z poniższym zestawieniem:

Typ reprezentowanej organizacji	Liczba wywiadów
Strona samorządowa	3
Strona rządowa	2
Partnerzy społeczno gospodarczy, w tym:	5
- <i>organizacje pracodawców</i>	2
- <i>przedstawiciele środowiska naukowego</i>	1
- <i>organizacje pozarządowe</i>	2

Z ekspertami oceniającymi wnioski

Przeprowadzono 10 wywiadów indywidualnych: 6 z ekspertami oceniającymi w ramach EFRR i 4 z ekspertami oceniającymi w ramach EFS.

Ankiety z beneficjentami i wnioskodawcami

Ankiety z beneficjentami RPO WD 2014-2020

Ankieta CAWI została skierowana do losowo wytypowanych beneficjentów RPO WD 2014-2020, którzy na dzień 30.06.2017 r. mieli podpisane umowy o dofinansowanie. Zgodnie z danymi przekazanymi przez Zamawiającego do tego dnia podpisanych zostało 1210 umów o dofinansowanie. Jednostką niniejszego badania nie był jednak projekt lecz unikalny beneficjent w ramach danej Osi. Poniżej prezentujemy liczebność populacji unikalnych beneficjentów RPO WD 2014-2020 wraz z liczbą zrealizowanych ankiet techniką CAWI:

Tabela 8. Struktura populacji i zrealizowanej próby badania ilościowego beneficjentów RPO WD 2014-2020

Oś priorytetowa	Liczba dofinansowanych projektów	Populacja - liczba unikatowych beneficjentów w ramach danej osi	Zrealizowana próba
oś 1	356	340	77
oś 2	68	62	23
oś 3	164	124	36
oś 4	52	46	23
oś 5	16	11	6 ²⁴
oś 6	10	10	5
oś 7	82	63	32
oś 8	187	115	44
oś 9	53	36	17
oś 10	201	161	51
oś 11	21	8	nd ²⁵
Razem	1210	976	314

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Zamawiającego oraz wyników badania CAWI

Ankiety wśród wnioskodawców

Pojęcie wnioskodawców oznacza podmioty, które złożyły wniosek o dofinansowanie i w odróżnieniu od beneficjentów nie uzyskały dofinansowania (ich wniosek został oceniony negatywnie - nie uzyskał liczby punktów wystarczającej do otrzymania dofinansowania lub nie spełnił kryteriów wyboru projektów albo nabór nie został rozstrzygnięty).

W przypadku tej grupy badanych również zastosowano ankietyzację techniką CAWI. Ankieta została skierowana do losowo wytypowanych wnioskodawców RPO WD 2014-2020, których wnioski w dniu 30.06.2017 r. nie zostały sfinalizowane podpisaniem umowy.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Zamawiającego na dzień 30.06.2017r. złożono 4615 wniosków o dofinansowanie, które w danym dniu nie zostały sfinalizowane podpisaniem umowy o dofinansowanie. Przyjęte podejście do badania zakłada rozdzielenie badania ankietowego na dwie grupy: beneficjentów, czyli wnioskodawców, z którymi podpisano umowy o dofinansowanie oraz wnioskodawców czyli wszystkie pozostałe podmioty, które brały udział w naborach do dnia 30.06.2017r. Z uwagi na powyższe, populację wniosków w tej grupie stanowiły wszystkie wnioski, które do dnia 30.06.2017r. nie zakończyły się podpisaniem umowy, z wyłączeniem wszystkich

²⁴ Zgodnie z założeniami badania, beneficjenci osi 5 oraz 6 za względu na zbyt małą liczebność populacji zostali objęci techniką telefonicznych wywiadów częściowo strukturyzowanych, niemniej ich odpowiedzi na pytania zamknięte zostały włączone do analizy.

²⁵ Beneficjenci osi 11 ze względu na jej specyfikę zostali wyłączeni z badania ilościowego.

wniosków - a co za tym idzie podmiotów je składających, które znalazły się w grupie badawczej „beneficjenci”.

Również w tym przypadku jednostką badania nie był projekt lecz unikalny wnioskodawca w ramach danej Osi. Poniżej przedstawiono, jaka liczba projektów została wsparta w ramach każdej Osi Programu, ile wynosi liczebność populacji oraz ile ankiet zrealizowano w ramach każdej z Osi:

Tabela 9. Struktura populacji oraz zrealizowanej próby badania ilościowego wnioskodawców RPO WD 2014-2020²⁶

Oś priorytetowa	Liczba wniosków	Populacja - liczba unikatowych podmiotów	Zrealizowana próba
oś 1	1043	873	85
oś 2	110	87	31
oś 3	395	338	56
oś 4	135	120	32
oś 5	3	3	2 ²⁷
oś 6	483	457	53
oś 7	63	52	20
oś 8	390	251	28
oś 9	158	103	37
oś 10	569	459	55
oś 11	0	0	nd
Razem	3349	2743	399

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych przekazanych przez Zamawiającego oraz wyników badania CAWI

Telefoniczne wywiady strukturyzowane

Zgodnie z założeniami badania, opinie wnioskodawców z Osi 5 i 6 RPO WD 2014-2020 zostały pozyskane techniką telefonicznych wywiadów strukturyzowanych.

Wywiady zostały przeprowadzone z łącznie 11 beneficjentami tych dwóch Osi oraz dwoma wnioskodawcami Osi 5. Odpowiedzi tych respondentów na kwestie zawarte w badaniu ilościowym zostały włączone do zbiorczej analizy.

Tabela 10. Struktura zrealizowanej próby badania beneficjentów Osi 5 i 6 oraz wnioskodawców Osi 5

Typ respondenta	Oś priorytetowa	Liczba podpisanych umów	Liczba unikatowych beneficjentów	Liczba zrealizowanych wywiadów
beneficjent	5	16	11	6
beneficjent	6	10	10	5
wnioskodawca	5	nd	3	2

Źródło: Opracowanie własne

²⁶ Po wyłączeniu podmiotów będących beneficjentami.

²⁷ Zgodnie z założeniami badania, wnioskodawcy osi 5 za względu na zbyt małą liczebność populacji zostali objęci techniką telefonicznych wywiadów częściowo strukturyzowanych, niemniej ich odpowiedzi na pytania zamknięte zostały włączone do analizy.

Wywiady z przedstawicielami firm piszących wnioski

Przeprowadzono 9 telefonicznych wywiadów z przedstawicielami firm, które opracowywały wnioski do dotychczas ogłoszonych naborów w ramach RPO WD 2014-2020.

Wywiady telefoniczne z ekspertami

Przeprowadzono 20 wywiadów telefonicznych z ekspertami: 11 z ekspertami oceniającymi w ramach EFS i 9 ekspertami oceniającymi w ramach EFRR.

Analiza treści stron internetowych

Analizie poddane zostały następujące strony internetowe:

- <http://rpo.dolnyslask.pl/>,
- <http://rpo-wupdolnoslaski.praca.gov.pl/strona-glowna>,
- <http://www.dip.dolnyslask.pl/>
- <https://zitwrof.pl/>,
- <http://www.ipaw.walbrzych.eu/>,
- <http://www.zitaj.jeleniagora.pl/>.

Analiza zrozumiałości tekstu z wykorzystaniem narzędzi informatycznych

Analizie z zastosowaniem aplikacji Jasnopis poddano po jednym ogłoszeniu i po jednym regulaminie z każdej osi priorytetowej.

Panel ekspercki

Panel ekspertów służył przede wszystkim dyskusji nad wnioskami i rekomendacjami. Panel ekspercki został zorganizowany w końcowej fazie realizacji badania po zakończeniu procesu zbierania materiału badawczego z wykorzystaniem innych metod badawczych - po przekazaniu projektu raportu końcowego, a przed otrzymaniem uwag od Zamawiającego.

W panelu wzięli udział przedstawiciele instytucji zaangażowanych w realizację RPO WD 2014-2020.

6. ANEKS - NARZĘDZIA BADAWCZE

Zagadnienia do wywiadów

Wywiady z przedstawicielami IZ/IP RPO WD

1. Jaka jest Pan/i rola w systemie wyboru projektów?
2. W jaki sposób zorganizowany jest nabór projektów? Czy w ramach RPO WD wprowadzone zostały jednolite zasady w tym zakresie? Czy istnieją mechanizmy koordynacji przy ogłaszaniu naborów, zwłaszcza skierowanych do tych samych grup wnioskodawców? Czy dotychczasowe nabory wykazały jakieś wady w organizacji procesu naboru – jakie? Jakie wnioski z tego wyciągnięto? Jak zostaną one

wykorzystane? Czy przygotowana dokumentacja konkursowa była poddawana weryfikacji pod względem czytelności, przejrzystości, kompletności jeśli chodzi o zakres niezbędnych informacji?

3. W jaki sposób zorganizowane było wsparcie dla wnioskodawców w ramach naboru (włączając w to kwestie wsparcia w zakresie funkcjonowania generatora wniosków aplikacyjnych)? Czy w ramach RPO WD wprowadzone zostały jednolite zasady w tym zakresie? Czy dotychczasowe nabory wykazały jakieś wady w systemie wsparcia – jakie? Jakiego wnioski z tego wyciągnięto? Jak zostaną one wykorzystane?
4. Czy czas, jaki wnioskodawcy mają na przygotowanie wniosków, jest w Pan/i ocenie właściwie zdefiniowany? Co na to wskazuje?
5. Jak Pan/i ocenia zainteresowanie wnioskodawców ogłaszanymi naborami? Jakie są najczęstsze przyczyny odrzucania wniosków?

W zależności od odpowiedzi moderator dopyta: jakie są przyczyny niskiej oceny składanych wniosków? Jakie są najczęściej popełniane błędy? Jeśli problemem są kryteria oceny – to które w szczególności? Czy problem tkwi w niejasnych kryteriach, czy w wysokich wymaganiach (kryteria „niespełnialne”), czy może są jeszcze inne przyczyny? Jakiego wnioski wyciągnięto w tym zakresie z dotychczas przeprowadzonych naborów? Jak zostaną one wykorzystane w kolejnych?

6. Kto zajmuje się oceną wniosków – pracownicy, eksperci zewnętrzni? Jeśli eksperci: w jaki sposób ich wyłoniono? Czy napotkano na problemy w wyłonieniu wystarczającej liczby wysokiej klasy ekspertów? Jak je rozwiązano? Czy planowane są zmiany w tym zakresie?
 7. W jaki sposób przygotowani są członkowie KOP? Jakie są sposoby zapewniania jakości i oceny ich pracy? Jakie nowe rozwiązania są planowane do wdrożenia? Czy kwestie te są koordynowane w ramach RPO (przez kogo, jak)?
 8. W jaki sposób zapewniana i weryfikowana jest bezstronność osób oceniających? W jaki sposób zapewniany obiektywizm ich oceny (minimalizacja subiektywizmu)? Czy pojawiają się jakieś pomysły poprawy w tym zakresie (jakie)? Czy kwestie te są koordynowane w ramach RPO (przez kogo, jak)?
 9. Czy liczba pracowników desygnowanych do obsługi naborów jest wystarczająca? A jeśli nie, to w jakim zakresie są największe problemy? W jaki sposób są one rozwiązywane? Czy i jakie zmiany są planowane w tym zakresie?
 10. Czy w ramach zrealizowanych naborów miały miejsce jakieś istotne problemy, w tym opóźnienia? Jakiego były tego przyczyny? Jakiego są tego skutki (czy np. ma miejsce rezygnacja wnioskodawców z zawarcia umowy)? Jak planuje się zapobiegać podobnym sytuacjom w przyszłości?
 11. Jak przebiegał proces tworzenia kryteriów wyboru projektów? Jakiego instytucje brały w nim udział? Jakimi przesłankami kierowano się przy tworzeniu i definiowaniu kryteriów?
 12. Czy zastosowane kryteria wyboru projektów są właściwie sformułowane? Czy występują jakieś kryteria, które zostały określone w sposób nieprecyzyjny/niezrozumiały? Jeżeli tak, to jakiego są to kryteria i dlaczego Pan/i tak uważa? Jakiego zmian należałoby dokonać, by kryteria były bardziej zrozumiałe i jednoznaczne? Czy dobrze służą one wyborowi najlepszych projektów? Czy widzi Pan/i jakiego luki w obowiązującym katalogu? A kryteria zbędne? Czy nie ma kryteriów, które mogą prowadzić do dyskryminacji grup potencjalnych beneficjentów? Czy stymulują one do opracowania wysokiej jakości projektów (co za tym przemawia)? Czy dobrze służą one wyborowi najlepszych projektów (co za tym przemawia)? Jak sprawdzają się ocena strategiczna i kryteria stosowane w jej ramach?
- (w zależności od rozmówcy i jego wiedzy szczegółowej – moderator zapyta o każde kryterium, odnoszące się do działań, z którymi rozmówca ma do czynienia; przy poszczególnych kryteriach, do których zastosowanie mają wagi, moderator dopyta również o wagi)
13. Jak Pan/i ocenia, czy przygotowanie wniosku wiąże się z dużymi obciążeniami administracyjnymi po stronie wnioskodawcy? Jakiego? Czy w Pan/i ocenie można ich uniknąć?
 14. Jak ocenia Pan/i możliwość prowadzenia negocjacji?

15. Jak ocenia Pan/i systemy informatyczne wspierające proces naboru – jakie dają możliwości, czy są one w pełni funkcjonalne, jakich ew. zmian wymagają?
16. Jaka jest skala protestów? Jaka jest skala zasadnych protestów i jaka część z nich wiąże się z kryteriami? Na ile wnioski z protestów przekładają się na zmiany kryteriów?
17. Czy ma Pan/i inne spostrzeżenia bądź uwagi? Czy chciałby/aby Pan/i jeszcze coś dodać?

Wywiady z ekspertami oceniającymi wnioski

1. Jak Pan/i ocenia zainteresowanie wnioskodawców ogłaszanymi naborami? Jakie są przyczyny takiego zainteresowania?
2. (pytanie do ekspertów zewnętrznych) W jaki sposób został/a Pan/i ekspertem? Jak wyglądała procedura naboru? Czy trudno jest zostać ekspertem? Jakie jest Pan/i dotychczasowe doświadczenie w ocenie wniosków?
3. W jaki sposób przygotowywani są członkowie KOP? Jakie są sposoby zapewniania jakości i oceny ich pracy? Czy widzi Pan/i potrzebę zmian w tym zakresie? Jakich?
4. W jaki sposób zapewniana i weryfikowana jest bezstronność osób oceniających? W jaki sposób zapewniany obiektywizm oceny (minimalizacja subiektywizmu)? Czy widzi Pan/i potrzebę zmian w tym zakresie? Jakich?
5. Jak dużo wniosków oceniał/a Pan/i w ramach jednego konkursu? Ile miał/a Pan/i na to czasu? Czy można powiedzieć, że miał/a Pan/i komfort pracy przy ocenie? Czy zdarzyły się przypadki niedotrzymania terminów? Jakie były tego przyczyny? Ile czasu trzeba przeciętnie poświęcić na ocenę jednego wniosku?
6. Jak ocenia Pan/i formularz wniosku o dofinansowanie? Czy w Pan/i ocenie układ treści jest logiczny i zrozumiały dla wnioskodawców? A dla Pana/i? Które elementy wydają się niezrozumiałe dla wnioskodawców? A dla Pana/i?
7. Czy czas, jaki wnioskodawcy mają na przygotowanie wniosków, jest w Pana/Pani ocenie właściwie zdefiniowany? Co na to wskazuje?
8. Jakie są najczęstsze przyczyny odrzucania wniosków?

W zależności od odpowiedzi moderator dopyta: jakie są przyczyny niskiej oceny składanych wniosków? Jakie są najczęściej popełniane błędy? Ze spełnieniem których kryteriów Wnioskodawcy mają największe trudności? Czy problem tkwi w niejasnych kryteriach, czy w wysokich wymaganiach (kryteria „niespełnialne”), czy może są jeszcze inne przyczyny?

9. Czy zastosowane kryteria wyboru projektów są właściwie sformułowane? Czy występują jakieś kryteria, które zostały określone w sposób nieprecyzyjny/niezrozumiały? Jeżeli tak, to jakie są to kryteria i dlaczego Pan(i) tak uważa? Jakich zmian należałoby dokonać, by kryteria były bardziej zrozumiałe i jednoznaczne? Czy stymulują one do opracowania wysokiej jakości projektów (co za tym przemawia)? Czy dobrze służą one wyborowi najlepszych projektów (co za tym przemawia)? Czy widzi Pan/i jakieś luki w obowiązującym katalogu? A kryteria zbędne? Czy nie ma kryteriów, które mogą prowadzić do dyskryminacji grup potencjalnych beneficjentów?

(moderator zapyta o każde kryterium, odnoszące się do działań, z którymi rozmówca miał do czynienia)

10. Czy kryteria wyboru projektów w ramach konkursu są wzajemnie niesprzeczne, rozłączne i czy charakteryzują się wewnętrzną spójnością? Czy zdarzają się przypadki pozornie różnych kryteriów, które faktycznie służą do oceny tego samego? Jeżeli tak, to jakie są to kryteria i co za tym przemawia, że służą one do oceny tych samych zagadnień?
11. Czy poszczególnym kryteriom w ramach systemu wyboru projektów przypisano odpowiednie wagi punktowe? Jeżeli nie, to którym kryteriom powinna być nadana większa waga, a którym mniejsza i dlaczego? Czy istnieją takie kryteria, w przypadku których ma Pan(i) trudności z określeniem, ile

punktów należy przyznać? Jeżeli tak, to które są to kryteria? W jaki sposób radzi sobie Pan(i) z tymi trudnościami?

12. Jak Pan/i ocenia, czy przygotowanie wniosku wiąże się z dużymi obciążeniami administracyjnymi po stronie wnioskodawcy? Jakimi? Czy w Pan/i ocenie można ich uniknąć?
13. Jak sprawdzają się ocena strategiczna i kryteria stosowane w jej ramach?
14. Jak ocenia Pani/Pan możliwość prowadzenia negocjacji? Jakie były główne obszary negocjacji?
15. Czy w Pani/i ocenie system wyboru projektów i kryteria wyboru sprzyjają eliminacji projektów wadliwych i nie służących osiągnięciu celów RPO WD?
16. Ja ocenia Pan/i systemy informatyczne wspierające proces naboru – jakie dają możliwości, czy są one w pełni funkcjonalne, jakich ew. zmian wymagają?
17. Czy ma Pan/i inne spostrzeżenia bądź uwagi? Czy chciałby/aby Pan/i coś dodać?

Wywiady z członkami KM

1. Jak powstawały kryteria wyboru projektów: czy propozycje wychodziły wyłącznie ze strony IZ, czy głównie od członków KM? Czy konsultował/a Pan/i projekty kryteriów ze swoim środowiskiem? Czy na posiedzeniach KM toczyły się żywe dyskusje wokół kryteriów?
2. Czy zastosowane kryteria wyboru projektów są właściwie sformułowane? Czy występują jakieś kryteria, które zostały określone w sposób nieprecyzyjny/niezrozumiały? Jeżeli tak, to jakie są to kryteria i dlaczego Pan/i tak uważa? Jakich zmian należałoby dokonać, by kryteria były bardziej zrozumiałe i jednoznaczne? Czy dobrze służą one wyborowi najlepszych projektów? Czy widzi Pan/i jakieś luki w obowiązującym katalogu? A kryteria zbędne? Czy nie ma kryteriów, które mogą prowadzić do dyskryminacji grup potencjalnych beneficjentów? Czy stymulują one do opracowania wysokiej jakości projektów (co za tym przemawia)? Czy dobrze służą one wyborowi najlepszych projektów (co za tym przemawia)? Czy sprzyjają wyborowi projektów innowacyjnych (co za tym przemawia)?
3. Czy kryteria wyboru projektów w ramach konkursu są wzajemnie niesprzeczne, rozłączne i czy charakteryzują się wewnętrzną spójnością? Czy zdarzają się przypadki pozornie różnych kryteriów, które faktycznie służą do oceny tego samego? Jeżeli tak, to jakie są to kryteria i co za tym przemawia, że służą one do oceny tych samych zagadnień?
4. Czy poszczególnym kryteriom w ramach systemu wyboru projektów przypisano odpowiednie wagi punktowe? Jeżeli nie, to którym kryteriom powinna być nadana większa waga, a którym mniejsza i dlaczego?
5. Czy ma Pan/i inne spostrzeżenia bądź uwagi? Czy chciałby/aby Pan/i coś dodać?

Wywiady z przedstawicielami firm piszących wnioski

1. Jak ocenia Pan/i dostępność i przejrzystość informacji dla wnioskodawców o możliwościach aplikowania i sposobie przygotowania wniosku?
2. W jaki sposób zorganizowane było wsparcie dla wnioskodawców w ramach naboru (włączając w to kwestie wsparcia w zakresie funkcjonowania generatora wniosków aplikacyjnych)?
3. Czy czas, jaki wnioskodawcy mają na przygotowanie wniosków, jest w Pan/i ocenie właściwie zdefiniowany? Co na to wskazuje?
4. Czy zastosowane kryteria wyboru projektów są właściwie sformułowane? Czy występują jakieś kryteria, które zostały określone w sposób nieprecyzyjny/niezrozumiały? Jeżeli tak, to jakie są to kryteria i dlaczego Pan/i tak uważa? Jakich zmian należałoby dokonać, by kryteria były bardziej zrozumiałe i jednoznaczne? Czy dobrze służą one wyborowi najlepszych projektów? Czy widzi Pan/i jakieś luki

w obowiązującym katalogu? A kryteria zbędne? Czy nie ma kryteriów, które mogą prowadzić do dyskryminacji grup potencjalnych beneficjentów? Czy stymulują one do opracowania wysokiej jakości projektów (co za tym przemawia)? Czy dobrze służą one wyborowi najlepszych projektów (co za tym przemawia)? Czy sprzyjają wyborowi projektów innowacyjnych (co za tym przemawia)? Jak sprawdzają się ocena strategiczna i kryteria stosowane w jej ramach?

(moderator zapyta o każde kryterium, odnoszące się do działań, z którymi rozmówca ma do czynienia; przy poszczególnych kryteriach, do których zastosowanie mają wagi, moderator dopyta również o wagi)

5. Jak ocenia Pan/i możliwość prowadzenia negocjacji?
6. Jak ocenia Pan/i systemy informatyczne wspierające proces naboru – jakie dają możliwości, czy są one w pełni funkcjonalne, jakich ew. zmian wymagają?
7. Jak ocenia Pan/i formularz wniosku o dofinansowanie? Czy w Pan/i ocenie układ treści jest logiczny i zrozumiały? Które elementy są problematyczne?
8. Czy czas, jaki wnioskodawcy mają na przygotowanie wniosków, jest w Pana/Pani ocenie właściwie zdefiniowany? Co na to wskazuje?
9. Czy przygotowanie wniosku wiąże się z dużymi obciążeniami administracyjnymi po stronie wnioskodawcy? Jakimi? Czy w Pan/i ocenie można ich uniknąć?
10. Czy ma Pan/i inne spostrzeżenia bądź uwagi? Czy chciałby/aby Pan/i coś dodać?

Kwestionariusz ankiety CAWI z beneficjentami i z nieskutecznymi wnioskodawcami (i jednocześnie scenariusz ITI)

[Ekran powitalny]

Serdecznie dziękujemy za przystąpienie do udziału w badaniu pn. *Ewaluacja bieżąca kryteriów i systemu wyboru projektów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020* realizowanym na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego przez Stowarzyszenie STOS.

Udzielone przez Państwa odpowiedzi posłużą Instytucji Zarządzającej w celu doskonalenia systemu oceny i wyboru projektów w tym systemie kryteriów oceny projektów w ramach RPO WD 2014-2020.

Państwa opinia jest bardzo ważna. Jednocześnie zapewniamy, że udzielone przez Państwa odpowiedzi zostaną wykorzystane jedynie na potrzeby badania nie będą one udostępniane osobom trzecim.

W przypadku pojawienia się jakichkolwiek pytań prosimy o kontakt z {tutaj imię i nazwisko oraz numer telefonu i adres e-mail przedstawiciela STOS}

[A. Ścieżka Wnioskodawcy]

Pyt. A1. Liczba wniosków o dofinansowanie złożonych przez Wnioskodawcę w ramach RPO WD 2014-2020? [Odpowiedź na pytanie generowana na podstawie analizy danych zawartych w bazie Wnioskodawców i Beneficjentów RPO WD 2014-2020]

Pyt. A2. Działania lub poddziałania, w ramach których zostały złożone wnioski o dofinansowanie przez Wnioskodawcę

[Odpowiedź na pytanie generowana na podstawie analizy danych zawartych w bazie Wnioskodawców i Beneficjentów RPO WD 2014-2020 – do sytuacji respondenta może odnosić się kilka odpowiedzi]

Pyt. A3. Losy projektu(ów) złożonego(ych) przez Wnioskodawcę w ramach RPO WD 2014-2020?

[Odpowiedź na pytanie generowana na podstawie analizy danych zawartych w bazie Wnioskodawców i Beneficjentów RPO WD 2014-2020 – do sytuacji respondenta może odnosić się kilka odpowiedzi]

1. Negatywnie oceniony (brak środków)
2. Negatywnie oceniony (odrzucony) – F
3. Negatywnie oceniony (odrzucony) – F/M

4. Negatywnie oceniony (odrzucony) – M
5. W trakcie oceny - F
6. W trakcie oceny – M
7. Wycofany
8. Zatwierdzony

[B: Ocena systemu kryteriów wyboru projektów]

Pyt. B1. Ogólnie biorąc, jak oceniają Państwo system kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WD 2014-2020?

1. Bardzo dobrze
2. Raczej dobrze
3. Ani dobrze ani źle
4. Raczej źle
5. Bardzo źle

Pyt. B2. Poniżej znajduje się kilka ogólnych stwierdzeń. W jakim stopniu pasują one do systemu kryteriów wyboru projektów w ramach RPO WD 2014-2020? Proszę o udzielenie odpowiedzi z użyciem skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „zdecydowanie nie pasuje”, 2 – „raczej nie pasuje” 3 – „ani pasuje ani nie pasuje”, 4 – „raczej pasuje” a 5 – „zdecydowanie pasuje”.

	Zdecydowanie nie pasuje	Raczej nie pasuje	Ani pasuje, ani nie pasuje	Raczej pasuje	Zdecydowanie pasuje
B2-1. Kryteria oceny pozwalają na wyłonienie projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów RPO WD 2014-2020					
B2-2. Kryteria oceny pozwalają na wyłonienie projektów dobrze przygotowanych do realizacji					
B2-3. Kryteria oceny projektów pozwalają na wyłonienie projektów przynoszących najlepsze efekty					
B2-4. Kryteria oceny projektów pozwalają na wyłonienie projektów o trwałych rezultatach					
B2-5. W kryteriach oceny projektów zbyt dużą wagę zwraca się na sprawy techniczne, a zbyt małą na to, jakie projekt przyniesie efekty					
B2-6. Kryteria oceny projektów zostały w taki sposób skonstruowane, by wszyscy Wnioskodawcy mieli równe szanse na uzyskanie dofinansowania					
B2-7. W celu spełnienia określonych kryteriów oceny projektów Wnioskodawcy muszą ponosić dodatkowe (zbędne) koszty					
B2-8. Opracowane kryteria oceny projektów sprawiają, że niektóre grupy potencjalnych beneficjentów są dyskryminowane					
B2-9. Kryteria wyboru projektów sprzyjają wybieraniu projektów ekonomicznych, maksymalizujących ogólną efektywność					
B2-10. Kryteria wyboru projektów są skonstruowane w sposób jasny i zrozumiały					

Pyt. B3. Czy któreś kryteria są Państwa zdaniem niezrozumiałe lub nieprecyzyjne? [Pytanie do wszystkich]

1. Tak [przejdź do pyt. B3a]
2. Nie [przejdź do pyt. B4]
3. Nie wiem/trudno powiedzieć [przejdź do pyt. B2]

Pyt. B3a. Które kryteria są Państwa zdaniem niezrozumiałe lub nieprecyzyjne? [Pytanie otwarte.]

Pyt. B4. Czy któreś kryteria są Państwa zdaniem zbędne, tj. nie przyczyniają się do wyłonienia najlepszych projektów? [Pytanie do wszystkich]

1. Tak [przejdźcie do pyt. B4a]
2. Nie [przejdźcie do pyt. C1]
3. Nie wiem/trudno powiedzieć [przejdźcie do pyt. C1]

Pyt. B4a. Które kryteria są Państwa zdaniem zbędne? [Pytanie otwarte.]

[C: Kryteria merytoryczne]

Pyt. C1. Czy któreś kryteria merytoryczne (punktowane) mają przypisaną zbyt małą liczbę punktów (wagi punktowe)? [Pytanie do wszystkich]

1. Tak [przejdźcie do pyt. C1a]
2. Nie [przejdźcie do pyt. C2]
3. Nie wiem/trudno powiedzieć [przejdźcie do pyt. C2]

Pyt. C1a. Które kryteria merytoryczne (punktowane) mają przypisaną zbyt małą liczbę punktów (wagi punktowe)? [Pytanie otwarte]

Pyt. C2. Czy któreś kryteria merytoryczne (punktowane) mają przypisaną zbyt dużą liczbę punktów (wagi punktowe)? [Pytanie do wszystkich]

1. Tak [przejdźcie do pyt. C2a]
2. Nie [przejdźcie do pyt. C3 lub D1]
3. Nie wiem/trudno powiedzieć [przejdźcie do pyt. C6 lub D1]

Pyt. C2a. Które kryteria merytoryczne (punktowane) mają przypisaną zbyt dużą liczbę punktów (wagi punktowe)? [Pytanie otwarte]

[D: Negocjacje]

Pyt. D1. Czy były prowadzone negocjacje zakresu Państwa projektu? [Pytanie tylko do tych, których wniosek został zatwierdzony (odp. nr 8 do pyt. A3) oraz złożyli wnioski w ramach działań/poddziałań współfinansowanych z EFS (zob. pyt. A2)]

1. Tak [przejdźcie do pyt. D1a]
2. Nie [przejdźcie do pyt. E1]

Pyt. D1a. Czy negocjacje były prowadzone w formie ustnej czy pisemnej?

1. Tylko w formie ustnej
2. Tylko w formie pisemnej
3. Zarówno w formie ustnej jak i pisemnej

Pyt. D1b. Z którym z poniższych zdań zgadzają się Państwo w największym stopniu?

1. Negocjacje powinny być prowadzone wyłącznie poprzez korespondencję pomiędzy Instytucją Organizującą Konkurs a Wnioskodawcą
2. Negocjacje powinny być prowadzone wyłącznie poprzez osobiste spotkania pomiędzy przedstawicielami Instytucji Organizującą Konkurs a Wnioskodawcą

3. Negocjacje powinny być prowadzone zarówno poprzez korespondencję pomiędzy Instytucją Organizującą Konkurs a Wnioskodawcą oraz poprzez osobiste spotkania
4. Negocjacje w ogóle nie powinny być prowadzone
5. Nie wiem/trudno powiedzieć

Pyt. D1c. Poniżej znajduje się kilka stwierdzeń na temat negocjacji. W jakim stopniu zgadzają się Państwo z tymi stwierdzeniami? Proszę o udzielenie odpowiedzi z użyciem skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „zdecydowanie się nie zgadzam”, 2 – „raczej nie zgadzam” 3 – „ani się zgadzam, ani się nie zgadzam”, 4 – „raczej się zgadzam” a 5 – „zdecydowanie się zgadzam”.

	Zdecydowanie się nie zgadzam	Raczej się nie zgadzam	Ani się zgadzam, ani się nie zgadzam	Raczej się zgadzam	Zdecydowanie się zgadzam
D1d-1. Negocjacje przyczyniają się do lepszego opracowania wniosku o dofinansowanie					
D1d-2. Negocjacje pomagają wyłonić do dofinansowania najlepsze projekty					
D1d-3. Negocjacje powodują zbyt dużą ingerencję Instytucji Ogłaszającej Konkurs w zakres projektu					
D1d-4. Negocjacje umożliwiają wyjaśnienie ewentualnych wątpliwości					
D1d-5. Negocjacje powodują, że proces oceny projektów trwa zbyt długo					
D1d-6. Negocjacje zwiększają szanse na uzyskanie dofinansowania					

[E: Ocena systemu wyboru projektów oraz systemu kryteriów oceny projektów]

Pyt. E1. Poniżej znajduje się kilka ogólnych stwierdzeń? W jakim stopniu pasują one do systemu wyboru projektów w ramach RPO WD 2014-2020? Proszę o udzielenie odpowiedzi z użyciem skali od 1 do 5, gdzie 1 oznacza „zdecydowanie nie pasuje”, 2 – „raczej nie pasuje” 3 – „ani pasuje ani nie pasuje”, 4 – „raczej pasuje” a 5 – „zdecydowanie pasuje”.

	Zdecydowanie nie pasuje	Raczej nie pasuje	Ani pasuje, ani nie pasuje	Raczej pasuje	Zdecydowanie pasuje
E1-1. To, czy dany projekt zostanie oceniony pozytywnie w dużym stopniu zależy od subiektywnej oceny ekspertów oceniających					
E1-2. Nawet słaby projekt pod względem merytorycznym, ale dobrze przygotowany od strony formalnej (dobrze wypełniony wniosek) może uzyskać dofinansowanie					
E1-3. Wszystkie niezbędne do przygotowania wniosku informacje były dostępne na stronie rpo.dolnyslask.pl					
E1-4. Regulamin konkursu został opracowany w sposób zrozumiały					
E1-5. Odpowiedzi na pytania były udzielane w czasie wystarczającym do ich wykorzystania					
E1-6. Na stronie z ogłoszeniem konkursu zamieszczane były wszystkie odpowiedzi na pytania zgłaszane przez potencjalnych wnioskodawców					
E1-7. Udzielane w czasie naboru wyjaśnienia były pomocne w przygotowaniu wniosku					
E1-8. Terminy wskazane w ogłoszeniu o naborze wniosków są wystarczające do zgromadzenia niezbędnych dokumentów oraz przygotowanie wniosków odpowiadających sformułowanym wymaganiom					
E1-9. Przygotowanie wniosku wiąże się z wieloma zbędnymi wymogami administracyjnymi					
E1-10. Eksperti oceniający prawidłowo interpretują kryteria oceny projektów					

E1-11. Ocena projektów przebiega sprawnie					
E1-12. Ocena projektów trwa dłużej niż zapowiadane jest to w ogłoszeniu konkursu					
E1-13. Ocena projektów jest prowadzona w sposób przejrzysty					
E1-14. Ocena projektów jest prowadzona w sposób bezstronny					
E1-15. Informacje o konkursach są odpowiednio rozpowszechnione					
E1-16. Generator Wniosków Aplikacyjnych zawiera błędy lub niespójności					
E1-17. Generator Wniosków Aplikacyjnych jest przyjazny dla wnioskodawcy					

[F: PROPOZYCJE ZMIAN]

F1. Czy coś należałoby zmienić w systemie wyboru projektów w tym w kryteriach oceny projektów w ramach RPO WD 2014-2020 w celu poprawy tego systemu? [Pytanie otwarte dla wszystkich Respondentów]

1. Tak [przejdźcie do pyt. H1a]
2. Nie

F1a. Co należałoby zmienić w systemie wyboru projektów w tym w kryteriach oceny projektów w ramach RPO WD 2014-2020 w celu poprawy tego systemu? [Pytanie otwarte]

[G: korzystanie z doradztwa]

G1. Czy w celu przygotowania projektu i wniosku o dofinansowanie korzystali Państwo z pomocy firm doradczych? [Pytanie otwarte dla wszystkich Respondentów]

1. Tak [przejdźcie do pyt. H1a]
2. Nie [zakończenie ankiety]

G2a. Ponieważ w ramach badania chcielibyśmy także przeprowadzić wywiady z firmami doradczymi, uprzejmie prosimy – o ile to możliwe – o podanie informacji o tej firmie

1. Nazwa, mail, nr telefonu firmy doradczej
2. Odmowa

BIBLIOGRAFIA

Akty i wytyczne szczebla unijnego i krajowego

- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu morskiego i rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące europejskiego funduszu rozwoju regionalnego, europejskiego funduszu społecznego, funduszu spójności i europejskiego funduszu morskiego i rybackiego oraz uchylające rozporządzenie rady (we) nr 1083/2006 (art. 125 ust. 3).
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (we) nr 1080/2006.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006.
- Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis*.
- Programowanie perspektywy 2014-2020 – Umowa Partnerstwa, Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, maj 2013 r.
- Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014–2020. (Dz. U. z 2016 r. poz. 217 z późn. zm.)
- Wytyczne Ministra Rozwoju w zakresie trybów wyboru projektów na lata 2014-2020, (z marca 2015 i z marca 2017).
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020;
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze przystosowania przedsiębiorców i pracowników do zmian 2014-2020;
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze zdrowia na lata 2014-2020;
- Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020;
- Wytyczne w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Fundusz Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020;
- Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020.
- Wytyczne w zakresie warunków gromadzenia i przekazywania danych w postaci elektronicznej na lata 2014-2020.
- Wytyczne w zakresie informacji i promocji programów operacyjnych polityki spójności na lata 2014-2020;
- Wytyczne w zakresie komitetów monitorujących na lata 2014-2020;
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020;
- Wytyczne w zakresie realizacji zasady partnerstwa na lata 2014 - 2020.

Dokumenty programowe

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 (RPO WD),
- Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych RPO WD,

Strategie

- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2020,
- Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Dolnośląskiego na lata 2011-2020,
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Wałbrzyskiej, 2016
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Jeleniogórskiej na lata 2014-2023, 2015
- Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, 2016

Badania i analizy

- Wybór projektów w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych na lata 2014-2020 (stan na 31 marca 2016 r.), Ministerstwo Rozwoju, Warszawa 2016
- Ocena realizacji projektów partnerskich realizowanych w ramach krajowych i regionalnych programów operacyjnych w okresie perspektywy finansowej 2007-2013, ReSource, 2010, na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego;
- Projekty partnerskie w ramach PO KL w Województwie Opolskim, PSDB, 2011;
- Ocena projektów realizowanych w ramach PO KL w partnerstwie pomiędzy instytucjami publicznymi i niepublicznymi na zlecenie Urzędu Marszałkowego Województwa Podlaskiego, PSDB, 2014.

SPIS TABEL

Tabela 1. Systematyka kryteriów w ramach RPO WD 2014-2020	9
Tabela 2. Ocena przejrzystości i czytelności regulaminów konkursów	20
Tabela 3. Opinie beneficjentów i wnioskodawców na temat wybranych aspektów systemu wyboru projektów [dane w procentach]	24
Tabela 4. Opinie beneficjentów i wnioskodawców dotyczące systemu wyboru projektów w ramach RPO WD 2014-2020 [dane w procentach]	29
Tabela 5. Opinie beneficjentów dot. negocjacji zakresu projektu w ramach EFS (liczba wskazań)	33
Tabela 6. Opinie beneficjentów i wnioskodawców na temat systemu kryteriów wyboru projektów w ramach EFRR [dane w procentach]	42
Tabela 7. Opinie beneficjentów i wnioskodawców na temat systemu kryteriów wyboru projektów w ramach EFS [dane w procentach]	49
Tabela 8. Struktura populacji i zrealizowanej próby badania ilościowego beneficjentów RPO WD 2014-2020	78
Tabela 9. Struktura populacji oraz zrealizowanej próby badania ilościowego wnioskodawców RPO WD 2014-2020	79
Tabela 10. Struktura zrealizowanej próby badania beneficjentów Osi 5 i 6 oraz wnioskodawców Osi 5	79

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Schemat badania	4
Rysunek 2. Model logiczny interwencji publicznej	5
Rysunek 3. System wyboru projektów	7
Rysunek 4. Lista dokumentów do ogłoszenia o konkursie	14
Rysunek 5. Lista dokumentów do ogłoszenia o konkursie	15

Badanie współfinansowane ze środków Unii Europejskiej – Europejskiego Funduszu Społecznego oraz z budżetu Samorządu Województwa Dolnośląskiego w ramach Pomocy Technicznej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020